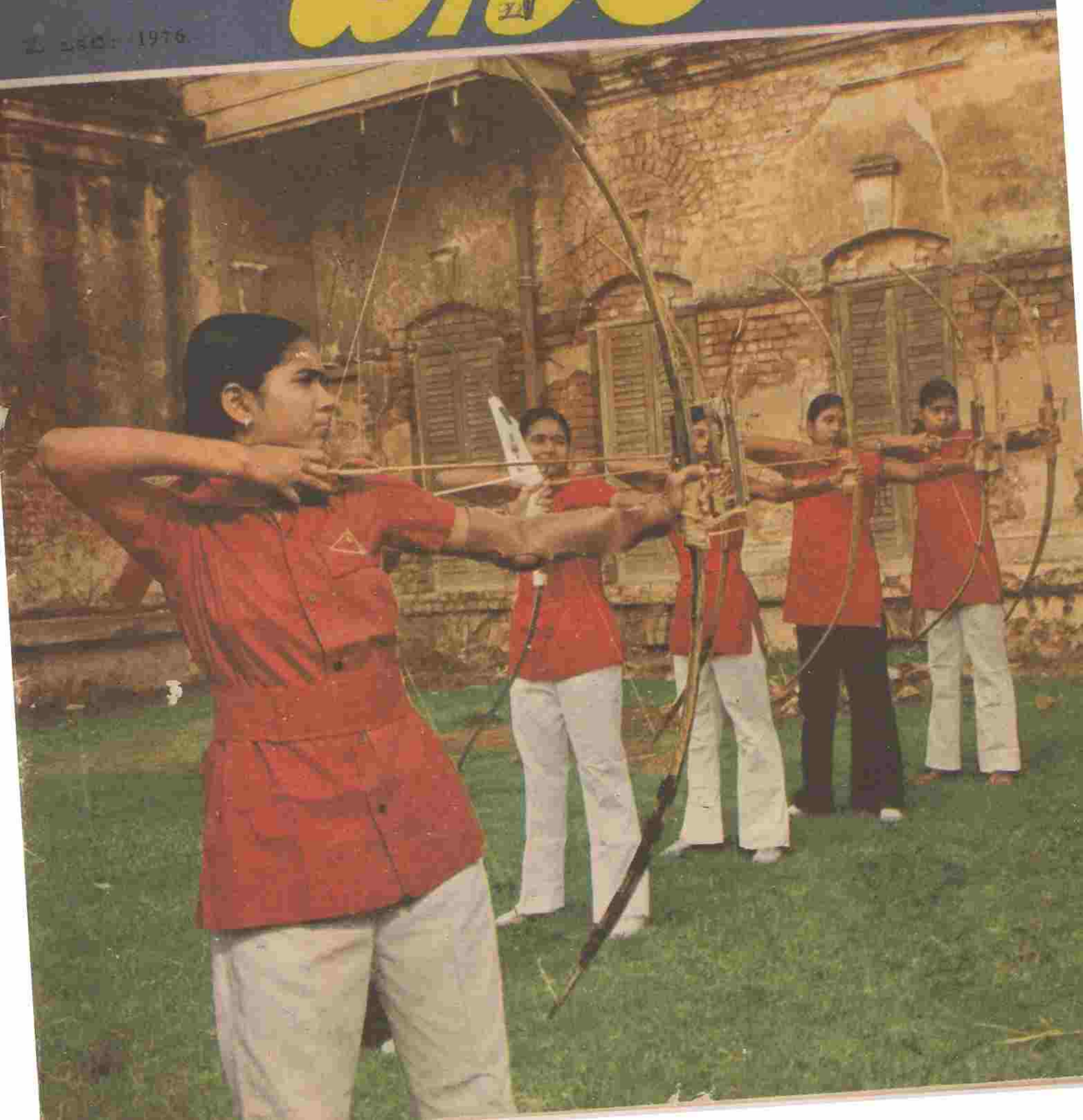

వనిత

1.5.1976
4వ
పుట

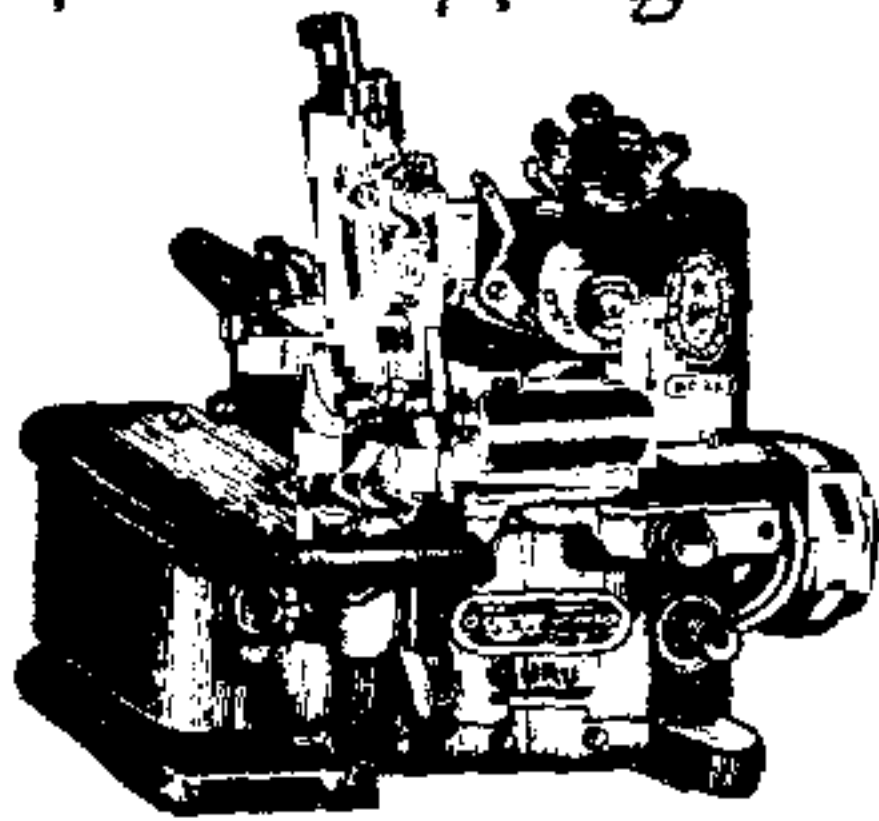
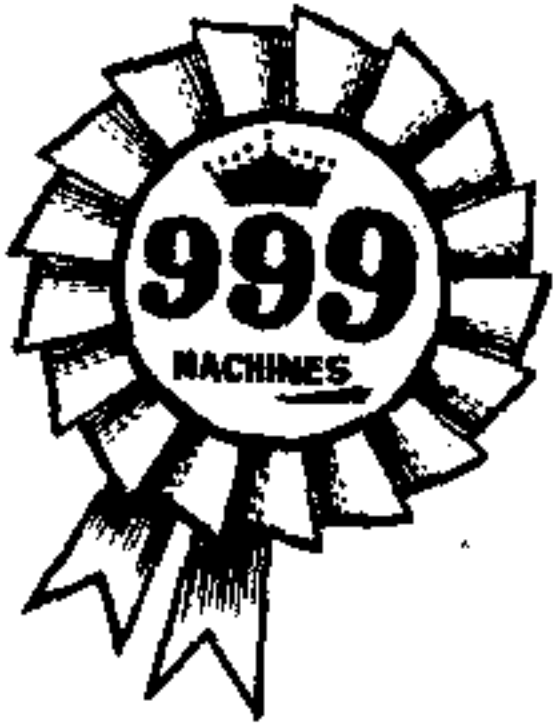
జులై 1976

రెండు రూపాయలు

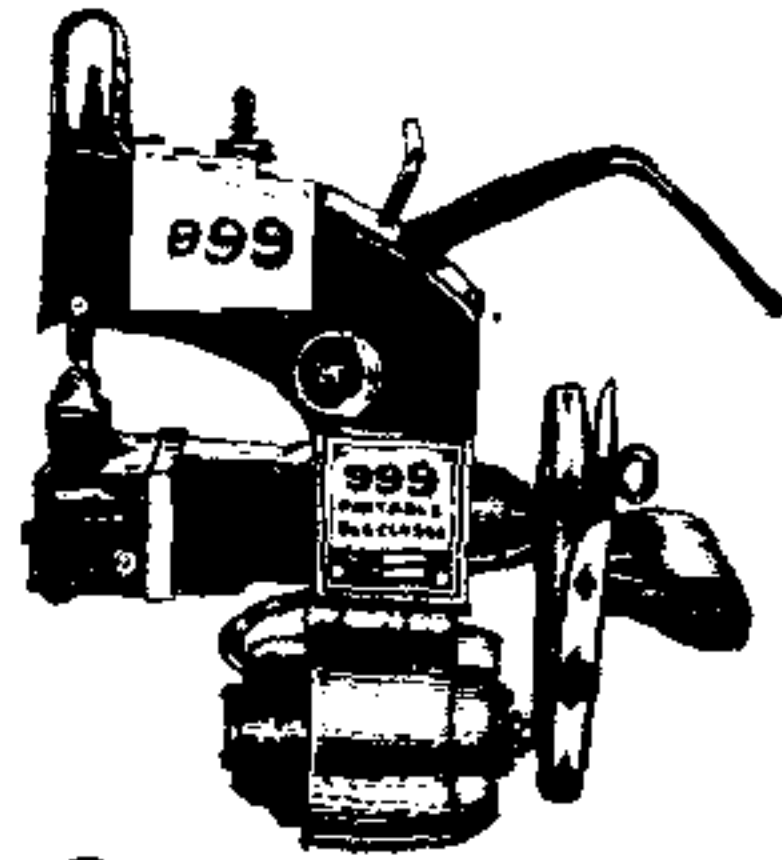

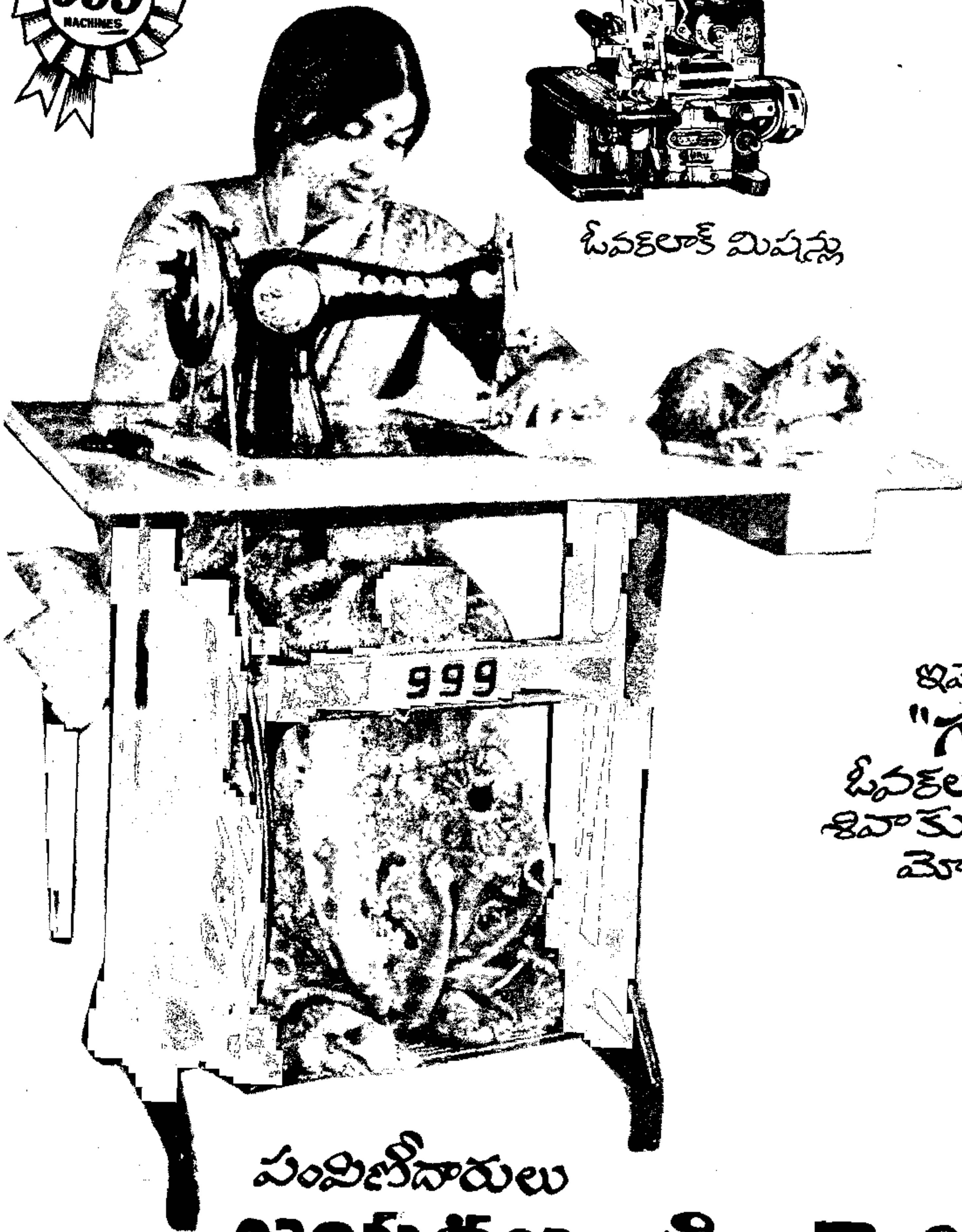
విజయ సాధనకు మార్గదర్శి 999 అనే తేరక మంత్రమ్!

సీంగర్ మిషన్లు

ఎరువుల మోటారు
కుట్టు మిషన్లు

ఇవేగాక
"గురు"
సీంగర్ మిషన్లు
శివా కుట్టు మిషన్లు
మోటార్లు

వివరాలకు:
ఫోన్ { 22698
27876
సంప్రదించండి

పంపిణీదారులు
జయగజలక్ష్మి మెషిన్ రీస్

156, (పై మేడమింద) బ్రాడ్వే, మద్రాసు-600001.

* అన్నిచోట్లా సేలర్లు కావాలను *

SM
సురేష్ మూవీస్

సక్రమణి

ఈశ్వరమన్ కలర్

నిర్మాత: డి.రామానాయుడు

దర్శకత్వం: కె.యస్.ప్రకాశరావు

నవయుగ

నృత్యం: భక్తవల్లివిక్టర్స్ శైలి: విజయా సురేష్ విక్టర్స్ కథాటక: గోకుల్ కంబైన్స్

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 1 సంచిక: 21

మే ఒకటి: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం: 0.97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం:

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి అయిన

ఫ్రెంచి వనిత

తార

వర్ణచిత్రంతో వ్యాసం:

చేతిపనులు

ఒక కథ:

ముగింపులేని కథ

(అచంట కారదాదేవి)

ఈ సంచికలో ప్రచురితమైన 'మగబుద్ధి' కథానిక (18వ పేజీ) రచయిత్రి 'కవిత' అసలు పేరు శ్రీమతి ఇ. కుసుమకుమారి. బి. ఎస్.సి. వరకూ చదువు కున్నారు. ప్రస్తుతం అనకాపల్లిలో ఉంటున్నారు. ఈమె తొలి రచన 'వంతెన' అన్న కథకు 1970లో ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక నిర్వహించిన కథల పోటీలో 'కన్నారేషన్' బహుమతి లభించింది. తొలి నవల 'వాహిని'కి 72లో 'తరాల అంతరాలు' అన్న అంశంపై 'ఆంధ్రజ్యోతి' నిర్వహించిన నవలల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి లభించింది. ఆ తర్వాత 'ఏటిలో కెరటాలు,' 'వెన్నెల' నవలలను ప్రచురించారు. కొన్ని కథానికలు రాశారు.

"మనకున్న సమస్యలు కేవలం వరకట్నం, మగవారి ఆధిక్యతే కావు. దైనందిన జీవితంలో అనేక చిత్రమైన సమస్యలు ఎదురౌతాయి. సాంఘిక చైతన్య దృక్పథంతో - ఆ సమస్యలను కళాత్మకంగా మలచుకోగలిగితే - అవి చక్కని

కథలవుతాయి. కథ ఆకర్షించినంతగా వ్యాసం ఆకట్టుకోలేక పోతుంది కనుక - కథా ప్రక్రియతో పాఠకుల హృదయాలపై ముద్ర వేయడం సాధ్యమే" అంటారు ఈ రచయిత్రి.

"ఈనాడు రచయిత్రులు, రచయితలు ఎక్కువగా తమ రచనల్లో బాహ్యరూపాన్ని మాత్రమే ప్రతిబింబింప జేస్తున్నారు. కథలలో మానసిక విశ్లేషణ, సంఘర్షణ చాలా అరుదుగా చోటు చేసుకుంటున్నాయి. సినిమా ప్రభావం సాహిత్యం మీద పడుతూ - రాసేవారి ఆలోచనలను, రచనా పద్ధతులను మరింత చేస్తూండేమో అనిపిస్తోంది - నేటి పత్రికలు చదువుతుంటే: పత్రికలు - పాఠకులు - రచయితలు....ఒకరిపై ఒకరు నెపం వేస్తూ మంచి సాహిత్యాన్ని దూరం చేసుకుంటున్నారని నా అనుమానం. ఈ విషయంలో విప్లవం వచ్చి-సాహితీ రోరణి సక్రమం కావలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా వుంది." అంటారు శ్రీమతి కుసుమకుమారి.

అడవాళ్ళ కష్టనష్టాలను గురించి ఎక్కువగా ప్రచురించే పత్రిక మీ "వనిత" ఒక్కటే అనుకుంటాను. అందునా ఇంటి పని చూచుకొని బయట ఉద్యోగానికి వెళ్ళే నా వంటి వాళ్ళ అనుభవాలను మీరు చాలా బాగా చెప్తున్నారు. కొన్ని విషయములను చదివేటప్పుడు "మనల్ని చూసే రాసినట్టుందే" అని తరచు నేను అనుకుంటాను.

— ముత్యాలు శ్రీనివాసన్, మద్రాసు

మీరు ముఖ చిత్రాలకి మంచి మంచి వారిని ఎన్నుకుంటున్నారు. విద్యార్థినులకు ప్రత్యేక శీర్షిక ఏర్పాటు చేసి వారికి మంచి ప్రోత్సాహమును అందించుచున్నారు. ఇకపోతే కుట్టుపని బడి యొక్క ఉపయోగాన్ని నేను వేరే ప్రశంసించనక్కర్లేదు. కథలలో స్థాయి మొదటికన్న ఎక్కువయినది. వనితలో మీరు ప్రచురించుచున్న ముగ్గులు కొత్త రకంగానూ, సులభంగానూ వుంటున్నది. పిల్లలకు

కూడా చక్కగా వచ్చేలా తేలికగా ఇస్తున్నారు. సీరియల్ సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. అయితే వనిత మాటలకొలుపు వెనక కాయితం మీద చక్కని ఉత్తరాది వంటకాలు ప్రచురించారు. పజిల్ చింపుతూ నేనెంతో బాధపడ్డాను. వంట కముల గురించి వేరే ఒక తెల్లకాగితంపై వ్రాసు కుని పిన్ చేసుకున్నాను.

—బి. మృదుల కమలాకరరావు, రాజమండ్రి

వనితలో ఒక్క సీరియల్‌గాక మరో సీరియల్ కూడా ప్రచురిస్తే బాగుంటుంది.

—ఎ. అమృతవల్లి, పాలకం
మీరు మాకెన్నో తెలియని విషయాలను తెలియ జేస్తున్నారు. కాని మీరు కథల ఎన్నిక విషయంలో తగినంత శ్రద్ధ చూపలేదనుకుంటాను. మీరు యిచ్చిన రచయిత్రులకే అవకాశం యిచ్చి కొత్త కొత్తవారికి అవకాశం కల్పించుటలేదు.

—ఎమ్. ఎన్. విజయలక్ష్మి, మదనపల్లె

ఏప్రిల్ 15 సంచికలో ప్రసిద్ధ గాయని పి. సుశీలతో గోష్టి మమ్ములను ఎంతగానో ఆకర్షించింది. మధురాతి మధురంగా ఉంది.

—బి. విజయలక్ష్మి, దండేపల్లి

శ్రీమతి గాదె లక్ష్మమ్మగారి 'అలోచించండి' (మార్చి 1) వనితలందరూ సరిదిద్దుకోవలసినవి ఎన్నో వున్నాయి. అందులో ఒక్కటి కూడా అతిశయోక్తి లేదు. దాని మీద ఎన్. కామేశ్వరి గారి విమర్శన సరికాదు. ఆటువంటి వ్యక్తులు ప్రతి ఊళ్ళోనూ వుంటారు. వనితలో ప్రతి అంశం ప్రీలకు ఎంతో ఉపయోగం కలిగిస్తుంది.

—సి. భారతి, అనకాపల్లి

కనుక విలువిద్య ఆదవాళ్ళకు కొత్తదికాదరా" అని బామ్మగారు అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు.

"మరి ఎంతమంది వనితలు విలువిద్య నేర్చు కుంటున్నారు ఇవాళ?" అని ఎవరైనా ప్రశ్నిస్తే "మేమున్నాం" అంటారు కలకత్తాకు చెందిన 'కలకత్తా ఆర్చెరి'కి, ఆసన్ పార్ లోని 'ద్రోణాచార్య ఆర్చెరిక్లబ్'కి, చందన్ నగర్ లోని 'అర్జున్ ఆర్చెరిక్లబ్'కి చెందిన వనితలు.

"విల్లులూ, అమ్ములూ దరించి ఈ వనితలు చకచకా అమ్ములు గుప్పిస్తుంటే చూడడానికి ఎంతో బావుంటుంది" అని విలుకాడుగా పేరు తెచ్చుకున్న ఒక పెద్దమనిషి అన్నారు.

అసలు ఈ అప్రవిద్యకు కూడా ఒలింపిక్స్ పందాలలో స్థానం ఉంది. చక్కని విలుకాడుగా (లేదా విలుకత్తైగా) పేరు తెచ్చుకోవడానికి ఎంతో ఓర్పు, ఏకాగ్రత అవసరం.

గురితప్పకుండా బాణాలు వెయ్యడం ఎంతో శ్రమతో కూడిన పని. విల్లు ఎక్కువెట్టి, బాణాన్ని సందించి, వింటినారిని లాగి బాణాన్ని గురిచూసి వెయ్యడం—అనుభవంతో కానీ అభ్యే విద్యకాదు.

ఇటీవలి కాలంలో భారతదేశంలో ఈ విలు విద్య పట్ల ప్రత్యేకశ్రద్ధ ఏర్పడడానికి చందన్ నగర్ (ప. బెంగాల్)కు చెందిన జోగేశ్వర్ మోషే కృషి కారణం. మన దేశంలో ఇవాళ అప్ర విద్యా కేంద్రాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అలాంటి వాటిలో చాలా పెద్దది 'కలకత్తా ఆర్చెరి'. కలకత్తా ఉత్తరభాగాన ఉన్న ఈ ఆర్చెరిని సనత్ ముఖర్జీ, అనిత్ బిస్వాస్ అనే ఇద్దరు కలిసి స్థాపించారు. ఈ కలకత్తా ఆర్చెరిలో వనితలు కూడా సభ్యులే. ఈ ఆర్చెరికి ఆసన్ పార్, చందన్ నగర్, దన్ నగర్ వంటి చోట్లలో కాలలు కూడా ఉన్నాయి.

పురాణకాలం తర్వాత—ఇటీవలే మళ్ళీ వనితలు విల్లు పట్టుకున్నారు. అలా మొదటి అప్రవిద్యా ప్రవీణురాలుగా పేరు తెచ్చుకున్న యువతి కలకత్తాకు చెందిన మాలా ముఖర్జీ. ఇవాళ కలకత్తా ఆర్చెరిలో అమెతోబాటు మల్లికామోషే, నందామజుందార్, కృష్ణాదాస్, కబీరాదాస్ వంటి వనితలు కూడా ఉన్నారు. కృష్ణాదాస్ 1974 లో జరిగిన గ్రామీణ అప్రవిద్య పోటీలలో ప్రథమ స్థానం సంపాదించింది. నందా మజుందార్ కూడా ఆపోటీలలో బహుమతులు పొందింది.

కలకత్తా ఆర్చెరిలో—దాదాపు అన్నిరకాల అప్ర విద్యాసాలూ నేర్చుకున్నారు. శనివారాలు, ఆదివారాలూ వస్తే ఆ మధ్యాహ్నం పూట సనత్ ముఖర్జీ, శిశిర్ దాస్ బారి బాలికలకు విలువిద్యలో శిక్షణ ఇస్తుంటారు.

ఇవాళ భారతదేశంలో విలువిద్యలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన స్త్రీలు చాలావరకు విద్యార్థినులే. పూర్ణిమాదాస్ అన్న ఉపాధ్యాయిని కూడా విలు విద్యలో ప్రావీణ్యం పొందిన భారతీయ వనితలలో ఒకరు.

ఆసన్ పార్ లో ఉన్న వనితలకు విలువిద్యలో మార్గదర్శి—శ్రీమతి అపర్ణాభర్. ఆమె అక్కడ 'ద్రోణాచార్య ఆర్చెరిక్లబ్' స్థాపించారు. ఆమెతో బాటు అమెకుమార్తెకూడా ఈ విద్యలో నైపుణ్యం సంపాదించడం ఒక విశేషం.

చందన్ నగర్ లోని అర్జున్ ఆర్చెరిక్లబ్బుకు చెందిన కుమారి భారతీ చక్రవర్తి ఇటీవల ఢిల్లీలో జాతీయ స్థాయిలో జరిగిన పోటీలలో ప్రథమ స్థానం సంపాదించింది.

"మాకు ఉత్సాహం అయితే ఉంది కానీ, డబ్బు లేదు. అదీకాక మాకు కావలసిన పై ఐర్ గ్లాస్ విల్లు, అమ్ములూ దొరకడం లేదు" అని కలకత్తా ఆర్చెరికి చెందిన వనితలు అభిప్రాయ పడ్డారు. ఆర్చెరి నిర్వాహకులు తమ కాయకత్తులా ఈ ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనడానికి కృషి చేస్తున్నారు.

ఈ ఏడాది చివర గుజరాత్ లో గ్రామీణ బృందాలమధ్య విలువిద్య పోటీలు జరుగుతాయి. అందులో పాల్గొనడం కోసం చాలామంది యువ తులు ఏకదాటిగా కృషిచేస్తున్నారు. ఈ ఉత్సాహం ఇలా అభివృద్ధి అయితే—కొనాళ్ళకు విల్లు, బాణాలూ దరించి "తిరుగులేని శరములు మావి" అని ఉత్సాహంగా బాణాలు గుప్పించే వనితల సంఖ్య కూడా ఎక్కువ కావచ్చు.

ముఖ్యత్రం: విలువిద్య కారిణులు

"నీచూపు తూపు తగిలి" అని అందమైన అమ్మాయిల కంటిచూపును వింటి దెబ్బతో పోల్చిన కవులు—ఆ అమ్మాయిలు విల్లెక్కువెట్టి నిజంగానే బాణాలు వదులుతుంటే చూసి ఏం చెప్పగలరు?

"అయినా ఆదవాళ్ళు విల్లు బాణాలూ దరించి యుద్ధం చేసినట్టు పురాణాలు చెబుతూనే ఉన్నాయి.

ఎన్ని రాజప్రతినిధులను తీసుకుంటాము?

సమస్య ఎలావుంది?

— ఒక పరిశీలన

ఇవాళ-దాత దేశంలోని వనితలందరినీ పట్టి పీడించే సమస్యలో ప్రధానమైంది వరకట్నం సమస్య. ఈ సమస్య ఒక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే కాదు; దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ వ్యాపించి ఉన్నది. కాకపోతే ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ ఆయా ప్రాంతాలలోని సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా వరకట్నం పుచ్చుకోవడం జరుగుతున్నది. అంతే. ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ వరకట్నం వేర్వేరు అవకాశాలలో కనిపిస్తుంది. వివిధ రాష్ట్రాలలో ఉన్న వరకట్నం పద్ధతులనూ, వాటి రీతు తెన్నులనూ పరిశీలించి చూసినప్పుడు విచారం పోతుంది. అక్కడ కూడా కలుగుతుంది—దేశంలో ఇటు వంటి మనుషులు కూడా ఉన్నందుకు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఎలా వుంది ?

1981 లో ప్రభుత్వం వరకట్నాన్ని నిషేధిస్తూ శాసనం ప్రవేశపెట్టింది. అయితే ఇచ్చేవారూ పుచ్చుకునే వారూ మరో కంటికి, మరో చెవికి తెలియకుండా కట్నాలు అందజేసుకుంటున్నారు. ఆంధ్ర యువకులలో చాలామందికి వరకట్నం అంతరించాలనే కోరిక ఉంది. అయితే యువకులలో మాత్రం ఈ విషయంలో చకిరకాల అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఆ మధ్య వరకట్న సమస్య గురించి జరిగిన ఒక చర్చలో పాల్గొన్న కొందరు యువకులు వరకట్నాన్ని సమర్థిస్తూ మాట్లాడారట.

కాలేజీ చదువులు ముగించి బయటపడితే ఉద్యోగాలు దొరకడం ఎలాగూ కష్టం కనుక, కట్నమయినా దక్కితే ఏదో ఒక విధంగా బతకడానికి మార్గం చూసుకోవచ్చని వాళ్ళ అభిప్రాయం.

ఇవాళ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో హరిజనులలో తప్ప దాదాపు తక్కిన అన్ని కులాలలోనూ వరకట్నం అమలులో ఉన్నట్టు దాఖలాలు కనిపిస్తాయి. కాకపోతే ఒక్కొక్క కులంలోనూ - వధూవరుల తల్లిదండ్రుల స్థితి గతులను బట్టి కట్నం ఎంత ఉండాలో నిర్ణయిస్తుంటారు. వరకట్నం తీసుకునే పద్ధతి ఇక్కడి హిందువులలోనే కాక ముస్లింలలోనూ, క్రైస్తవులలోనూ కూడా కనిపిస్తుంది.

ముస్లింలలో ఆడపిల్లలున్న మధ్య తరగతి తండ్రి కనీసం 15 వేలనుంచి 25 వేలదాకా కట్నం ఇస్తే తప్ప కూతురి పెళ్ళి చెయ్యలేని దుస్థితిలో ఉన్నాడు. ఆచారం ప్రకారం, 'మెహర్' (కన్యాశుల్కం వంటిది) చెల్లించాల్సి ఉన్నా. అలా చెల్లించే వరులు ఆరుదనే చెప్పాలి.

మరి ఎలాంటి వరులకు కట్నం ఎక్కువగా ముడుతుంది? ఐ. ఏ. ఎస్. పాసయి ఉద్యోగం చేస్తున్న వరుడికి కనీసం 50 వేలయినా కట్నం రూపంలో లభించే వీలుంది. వరుడు డాక్టర్ ఇంజనీర్ అయినా దాదాపు ఆ మాత్రం కట్నం ఇచ్చి 'కన్యాదానం' చేసి ఇవ్వడానికి సిద్ధమయ్యే వారూ ఉన్నారు.

ఇటీవల కొంతకాలంనుంచీ వరకట్న వ్యతిరేక ప్రచారం జోరుగా సాగుతున్నది. హైదరాబాదులో ఆ మధ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యార్థినుల సమావేశం జరిగింది. వారు వరకట్నాన్ని ఎదుర్కొనడానికి కృషి చెయ్యాలని నిర్ణయించారు. తమ పెళ్ళిళ్ళకు కట్నం ప్రమేయం వస్తే అసలు పెళ్ళికే ఒప్పుకోకూడదని వారు నిర్ణయించుకోవడం ఒక విశేషం.

తమిళనాడులో :

తమిళనాడులో జరిగే కొన్ని పెళ్ళిళ్ళలో వరకట్నం ప్రమేయమే ఉండదని తెలిసినప్పుడు ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. కీ॥ శే॥ ఇ. వి. రామ స్వామి నాయకర్ ప్రారంభించిన 'ఆత్మగౌరవం ఉద్యమం' ప్రధానంగా జరిగే పెళ్ళిళ్ళలో వరకట్నమేకాదు. మంత్రతంత్రాలు కూడా ఉండవు. ఇలాటి వివాహాలు ఎన్నో జరుగుతుంటాయి. ఓదసాదల పెళ్ళిళ్ళు చాలా వరకు ఇలాగే జరుగుతాయి. ఆ స్త్రీపరులు, మధ్యతరగతి వారిలో పై స్థాయికి చెందినవారూ జరిపే పెళ్ళిళ్ళలో కట్నం గురించి పెద్దగా పట్టించుకోరు. మధ్యతరగతికి చెందిన వారి పెళ్ళిళ్ళలో మాత్రం - అమ్మాయి బాగా చదువుకుని సంపాదిస్తున్నట్లయితే కట్నం ఇవ్వనక్కరలేకుండానే పెళ్ళికాగల వీలుంది. తమిళనాడులోని ముస్లింలు, క్రైస్తవులు చాలామంది కట్నం గురించి అసలు ఆలోచించరు.

అయితే కట్నాలు తీసుకునేవారూ లేకపోలేదు. చెల్లెళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు జరపవలసిన అన్నయ్యలు, చిన్న ఉద్యోగం చేస్తున్నా జీవితం 'బంగారు' బాటలో సాగిపోవాలని కోరుకునే యువకులు-తప్పనిసరిగా కట్నం తీసుకుంటూనే ఉన్నారు. అదీకాక పెళ్ళి కూతురికి పట్టుచీరె, మంగళసూత్రంవంటి వాటి కోసం అయ్యేఖర్చును భరించగల తాహతులేని పెళ్ళికొడుకులు కట్నంకోసం ఎదురుచూస్తారు. పైపెచ్చు పెళ్ళికి ముందూవెనకూ గుమిగూడే బంధుమిత్రులను 'యథా శక్తి' పోషించడానికి డబ్బు కట్నం రూపంలోనే రావాలి.

తమ కుమార్తెలు అనాకారులుగానూ అంతగా

చదువుకోనివారుగానూ ఉంటే వీరైనంత కట్టుం ఇచ్చి వారిని ఎవరికో ఇచ్చి ముడిపెట్టడం తమ కర్తవ్యమనుకునే తండ్రులు ఎందరో ఉన్నారు. గుమస్తా ఉద్యోగంచేసే వరుడు 15 వందలకే చొరుకుతాడు; అదే ఐ. ఏ. ఎస్. పాసయిన అద్దాయి అయితే పాతిక, ముప్పైవేలు కట్టుం కింద ఇచ్చుకోవాలి.

‘కట్టుం డబ్బుగా ఇవ్వక్కరలేదు. మీ అమ్మాయికి రవల ముక్కెర, వజ్రాల కమ్మలు పెడితే బాలు’ అనేవారూ ఉన్నారు. వరుడి సూట్ దగ్గర నుంచి, పదిమంది కాపురం చెయ్యడానికి సరిపడే పాత్రసామగ్రి (వెండివీ, ఎవర్ సిల్వర్ వీ)ని ముట్టచెప్పుకునేవారూ ఉన్నారు.

కర్ణాటకలో :

అమధ్య బెంగళూరు యూనివర్సిటీ వైస్ చాన్సలర్ డా॥ హెచ్. నరసింహయ్య వందమంది విద్యార్థులచేత తాము కట్టుం పుచ్చుకోమనే ప్రతిజ్ఞ చేయించారు. అలాగే అక్కడి మహిళా కళాశాల ప్రిన్సిపాలు తమ కాలేజి విద్యార్థినులను వెయ్యి ఇళ్ళకువెళ్ళి కట్టుం ఇవ్వడాన్నీ, తీసుకో దాన్నీ వ్యతిరేకిస్తూ బోధించిరమ్మని ఆదేశించారు.

వాటినిబట్టి కర్ణాటకలో వరకట్టుం (వాళ్ళు కట్టాన్ని ‘వరదక్షిణె’ అంటారు) ఎంతటి సమస్యో అర్థమవుతుంది. పెద్దగా సంపాదించని యువకులుకూడా కనీసం పదివేల రూపాయల కట్టుం తీసుకుంటున్నారు. డాక్టరుగానూ, ఇంజనీరు గానూ, ప్రభుత్వాధికారిగానూ పనిచేస్తున్న వరుడికి 50 వేలనుంచి లక్ష రూపాయలదాకా కట్టుం లభించే ఆవకాశాలు ఉన్నాయి. ముస్లింల

వివాహాలలోకూడా కట్టుం ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తున్నది.

వర కట్టుం మూలంగా చితికిపోయిన కుటుంబాలు కర్ణాటకలో బాగా ఎక్కువ. కాని, దానికి వ్యతిరేకమైన ఉద్యమాలు ఏవీ అక్కడ ఇంకా అంతగా ప్రారంభంకాలేదు.

కేరళలో :

భారతదేశం మొత్తంమీద అక్షరాస్యత, నిరుద్యోగసమస్య రెండూ కేరళలోనే ఎక్కువ. అలా అని అక్కడ వరకట్టుం సమస్యలేదని అనుకోనక్కరలేదు. వరకట్టుం సమస్య కేరళలో చాలా ఎక్కువగా ఉందనడమే సబబు. అక్కడ వరుడుకావాలని, పత్రికలలో ప్రకటనచేస్తూ అమ్మాయిపేరిట బ్యాంకులో ఎంత డబ్బుందో తెలియజేస్తుంటారు. అది—ఈ అమ్మాయికి ఇంత కట్టుం ఇవ్వగలమని చెప్పడమన్నమాట!

అమధ్య జీడిపప్పు ఎగుమతిచేసే ఒక పెద్ద మనిషి కుమార్తె పెళ్ళికి పదిలక్షలు ఖర్చయిందట! ఇలా లక్షల విలువచేసే పెళ్ళిళ్ళు కేరళలో చాలా జరిగాయని అక్కడివారు అంటారు.

వీటినిబట్టి కేరళలో వరకట్టుం సమస్య బాగా మితిమీరిందనే చెప్పాలి. కట్టుంకాస్త ఎక్కువగా లభిస్తుందని కుదిరిన పెళ్ళిని చెడగొట్టే వరులూ, అలా కావలసిన పెళ్ళి ఆగిపోయి అవమానం పాలయిన వధువులూ—అక్కడ ఎక్కువ వు తున్నారు. కట్టుం ఇచ్చుకోలేని క్రైస్తవయువకులు ఎందరో సన్యాసినులు (నన్స్) అవుతున్నారంటే ఈసమస్య ఎంత ప్రమాదకరంగా పరిణమించిందో తెలుసుకోవచ్చు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఇటీవల మరో అలవాటు ఏర్పడింది. విదేశాలలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న యువకులు (వాళ్ళలో చాలామంది నర్సులుగా పనిచేస్తున్నవారు) తమకు కాబోయే భర్తలు ఆయా దేశాలకు వలస రావడానికి తగ్గ ఏర్పాట్లుకూడా చేస్తున్నారు. దాంతో డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, నైటిస్టులు—ఇలా పెద్ద ఉద్యోగాలలో ఉన్నవాళ్ళు ఆ అమ్మాయిలకోసం ఎగబడుతున్నారు. మామూలుగా ఇక్కడే నర్సుగా పనిచేస్తున్న అమ్మాయిని పెళ్ళాడడానికి గుమస్తా ఉద్యోగం చేస్తున్న అబ్బాయి కూడా పదివేల కట్టుం కావాలంటాడు!

మన దేశంలో పెళ్ళికాకుండా కన్యలుగానే మిగిలిపోయే వారిలో ఎక్కువమంది కేరళ స్త్రీలేనేమో! ప్రేమ వివాహాలతప్ప వరకట్టుం ప్రమేయంలేని వివాహమే కేరళలో జరగదని చెప్పినా ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు.

మధ్యప్రదేశ్ లో :

“మా అబ్బాయికూడా నాలాగే అధ్యుదయ భావాలు కలవాడు. అంచేత మీరు మావాడికి కట్టుమేమీ ఇవ్వనక్కరలేదు. మీ అమ్మాయికి సంగీతమంటే ఇష్టంగనుక ఒక స్టీరియో నెట్టు కొనిపెట్టండి. మావాడు అడపాదడపా ‘కంపెనీ’ కోసం బీరు పుచ్చుకుంటాడు. కనుక ఒక ఫ్రీజ్ డ్రైర్ ఉంటే బావుంటుందనని మీ అమ్మాయి అనుకోవచ్చు!”—ఇలా వరకట్టుం పట్ల వ్యతిరేకత ప్రదర్శించే తండ్రులు దేశంలోని తక్కినచోట్ల ఉన్నట్లే మధ్యప్రదేశ్ లోనూ ఉన్నారు.

ఇక్కడివారికి కులాల పట్టింపు ఎక్కువగా ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది. కట్టుం పట్టింపుకూడా

పనిమనిషి అమ్మగారిని నాలుగు రోజులు సెలవు కావాలని ఆడిగింది. “అదేం కుదరదు—ఆ నాలోజులూ నేనేం కావాలి? నా ఇల్లేం కావాలి?” అని కోప్పడింది. ఆ సాయంకాలం పనిమనిషి వెళ్ళిపోతూ, చాలా వినయంగా “అమ్మా! సెలవు తీసుకుంటున్నాను” అంది. “మంచిది” అంది అమ్మగారు గంభీరంగానూ, నవ్వుతూనూ. పనిమనిషి నాలుగు రోజులూ సెలవు తీసుకుంది! ‘మంచిది’ అన్న అమ్మగారికి—తను ఎక్కడ పొరపాటు పడిందో, పనిమనిషి వచ్చిన తర్వాత గాని తెలియలేదు.

ఎక్కువే. కాలానుగుణంగా కట్టుం డబ్బుగా కాక వస్తువుల రూపంలో తీసుకోవడం ఎక్కువైంది.

ముహూర్తం వేళకు కారో, స్కూలులో అంచని కారణంగా కుటుంబసమేతంగా పెళ్ళి పందిరినుంచి తరిలిపోయే వరులకు కూడా ఇక్కడ కొరతలేదు. అయితే ఇక్కడ అన్ని కులాలవారిలోనూ కట్టుం ఇచ్చే సంప్రదాయం లేదు. ముస్లింలలో ఇప్పటికింకా కన్యాశుల్కం (మెహర్) ఇచ్చే ఆనవాయితీ ఉంది. గిరిజనులలో కూడా కన్యాశుల్కం ఇచ్చే పద్ధతే ఉంది. బస్తర్ లోనీ గిరిజనుల పెళ్ళిలో వరుడు వరువుకు రెండు ఎద్దులు, ఒక పన్నెండు పందులు, డబ్బన్ కోళ్ళు-ఇలా శుల్కం ఇచ్చుకోవాలి. వాళ్ళలో విడాకులు కూడా సంప్రదాయమే. ధార్య వద్దనుకుంటే ఇచ్చిన శుల్కమంతా తిరిగి తీసుకోవచ్చు.

వరకట్నం తీసుకునే ఆచారం - కాకుబ్బ ద్రాహ్మణులలోనూ, మార్వారీ వర్తకులలోనూ కాయస్థులలోనూ కనిపిస్తుంది.

గుజరాత్ లో :

1920-30 ప్రాంతాలలో మహాత్మాగాంధీ.

వల్లభాయీవచేర్ వంటి నాయకులు వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా గుజరాత్ లో ఉద్యమాలు జరిపారు. ఇవాళ అక్కడ వరకట్న వ్యతిరేకోద్యమం అంతగా సాగడం లేదు. ఇందుకు అక్కడి ప్రజలలో ఎక్కువమంది కట్టుం మూలంగా బాధ పడకపోవడమే కారణం :

అయితే గుజరాతులోని ధనవంతుల కుటుంబాలలో జరిగే వివాహాలు కట్టుంలో ముడిపడే ఉన్నాయి. ఇక్కడి వారు చాలా వరకు వాణిజ్య రంగంలో స్థిరపడ్డవారే. అయితే డాక్టర్లుగా, ఇంజనీర్లుగా పెద్ద ఉద్యోగాల్లో ఉన్న వరులకు 'గిరాకీ' ఉంది. విదేశాలలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న వారికి, పెద్ద ఎత్తున వ్యాపారం చేస్తున్నవారికి కూడా గిరాకీ ఉంది. విదేశాలలోని వరులకు లక్ష రూపాయల దాకా కట్టుం పలుకుతుంది.

మధ్యతరగతి కుటుంబాలలో ఆడపిల్ల పెళ్ళికే కనీసం 10 నుంచి 15 వేల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. అదీకాక అందుకు తగ్గ కట్టుం - డబ్బుగా, వస్తువులుగా ఇచ్చుకోవాలి. ఆఫ్రికా నుంచి ఇంగ్లండు వెళ్ళి స్థిరపడ్డ కొందరు గుజరాతీ

వారు, కట్నానికి బదులుగా అక్కడ ప్లాట్ కొనుక్కోవడానికి కావలసిన డబ్బును 'విదేశీ మారకం' రూపంలో ఇమ్మని అడుగుతున్నారు :

ఎందరో తల్లిదండ్రులు ఆడపిల్లల పెళ్ళికి కట్టుం ఇవ్వలేక ఇల్లూ వాకిలీ అమ్ముకుని, భూమి పుట్రా తాకట్టు పెట్టుకుని నానా హైరానా పడు తున్నారు. కొందరు మాత్రం కొడుకుల పెళ్ళిళ్ళకు వసూలు చేసిన మొత్తంతో కూతుళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు జరుపుతున్నారు.

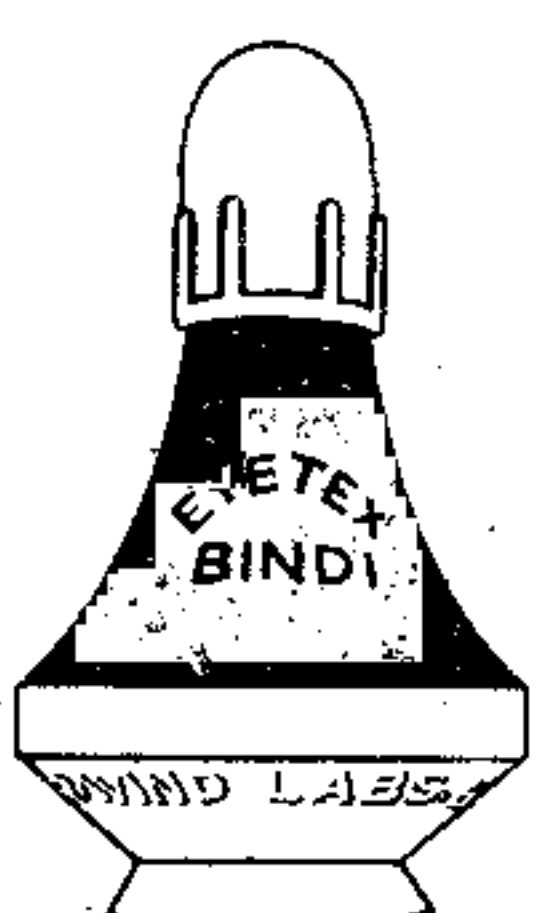
ఇక్కడి హరిజనులలోనూ, గిరిజనులలోనూ వరకట్నం పద్ధతిలేదు. నగరప్రాంతాలలో ఉన్న తక్కిన కులాలవారిలో కూడా వరకట్నం తీసుకునే దురాచారం క్రమంగా తగ్గిపోతున్నది. ఇందుకు కులమత ప్రమేయం లేకుండా జరిగే ప్రేమ వివాహాలు ఎక్కువకావడమే కారణం.

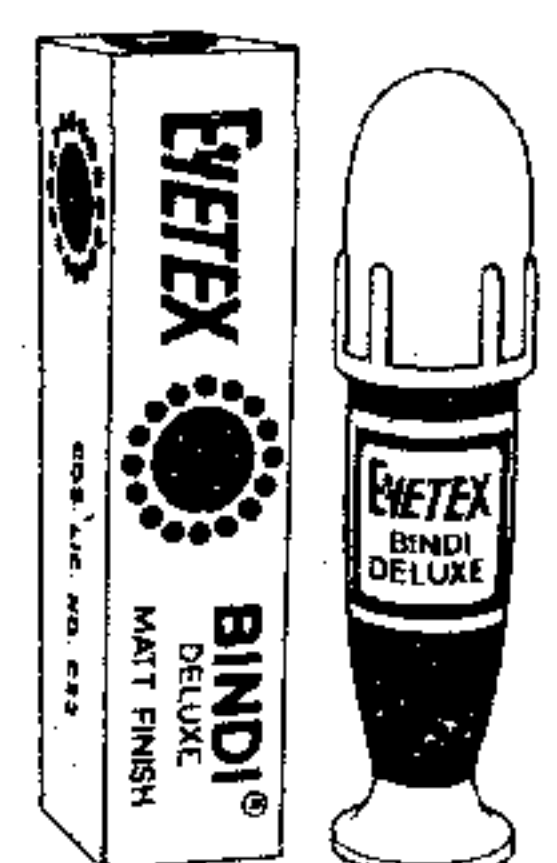
ఉత్తరప్రదేశ్ లో :

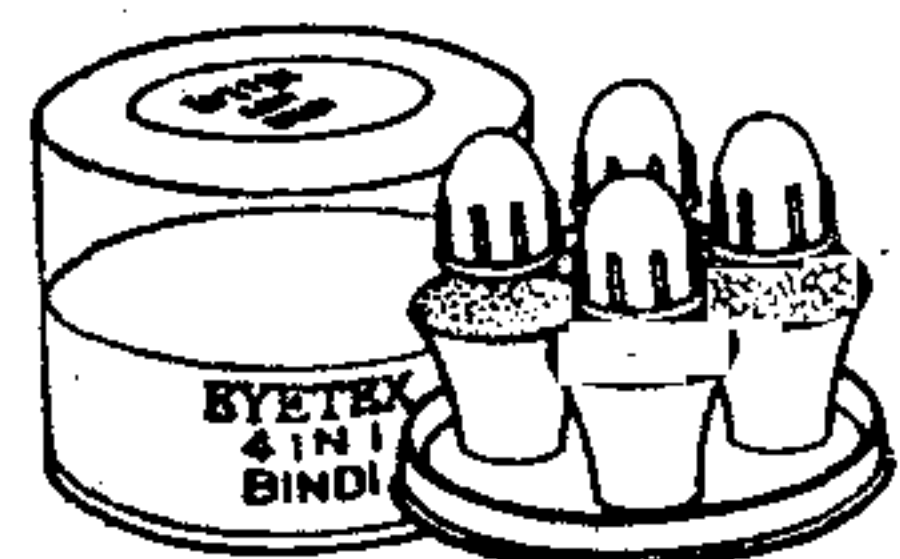
ఉత్తరప్రదేశ్ లో వరకట్న సమస్య ఎలా ఉంది? "అత్యాళతో అత్తలు అడిగే సొమ్ము (కట్టుం) తేలేక ఎందరోయువకులు ఆత్మహత్యల

బిండిక్స్

సౌందర్య సాధనములు

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

75-76-1

పాలవుతున్నారు. తమ కుమార్తెల కోరికలు తీర్చలేక గుండెపోటుతో ఎందరో తండ్రులు మరణిస్తున్నారు!” అంటారు లక్ష్మీకు చెందిన గృహిణి శ్రీమతి సరోజినీ అగర్‌వార్. ఆమె 1975 అగస్టులో వరకట్న విషేధం జరగాలనే ఉద్దేశంతో ‘అథిర్ ఛారతీయ దహేజ్ వర్షన్ సమితి’ని ప్రారంభించారు. ఇవాళ ఆ సమితిలో హైకోర్టు జడ్జిలూ, కాలేజీ ప్రొఫెసర్లు, న్యాయ వాదులు, సంఘసేవకులు సభ్యులుగా ఉన్నారు. ఈ సమితి 12 వందలమంది తల్లిదండ్రులు, యువతీయువకులచేత కట్నానికి వ్యతిరేకంగా ప్రతిజ్ఞలు చేయించింది. కట్నం తీసుకుని పెళ్ళి జరిగితే, ఈ సమితివారు అక్కడికి వెళ్ళి ‘దర్నా’ చేస్తారు. ఇలాంటి వ్యవస్థలు ఈ రాష్ట్రంలో అక్కడక్కడా ఉన్నాయి. అయితే వీటి ప్రభావం ఇంకా సంఘం మీద పెద్దగా పడలేదు.

ఇటీవలే రాష్ట్రప్రభుత్వం వరకట్నం ఒక పరిధి దాటకూడదని శాసనూ, ప్రభుత్వోద్యోగులు కట్నం తీసుకోరాదనే ఆంక్ష విధించింది. ఇప్పటి దాకా ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగస్థులుగా ఉన్నవారే ఎక్కువ కట్నాలు తీసుకుంటున్నారు. అసలు కట్నం ప్రమేయంలేని ముస్లింలు, క్రైస్తవులు కూడా ప్రభుత్వోద్యోగంలో ఉన్న వరుడు కావాలంటే వేలకువేలు కట్నం ఇవ్వాలట.

ముస్సోరిలో ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారులకు శిక్షణ ఇచ్చే అకాడెమీలో వరులకోసం ‘వేట’ బాగా ఉచితంగా జరుగుతుందట. ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారిగా తన ‘హోదా’ను-కాబోయే వరుడు కాపాడుకోవాలంటే కన్యాదాత కాస్త కట్నం

చెల్లించాలి కదా :

‘పిండికొద్ది రొట్టె’ అన్నట్టు వరుడి ఉద్యోగన్నీ, అతని సాంఘికస్థాయిని పురస్కరించుకుని 10 వేల నుంచీ లక్ష రూపాయల దాకా కట్నం ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్న - ఆడసిల్లల తండ్రు

వనితల స్వర్గం

ఎచట వనిత నిర్భయంగా ఉండగలదో,
ఎచట వనిత అత్యు విశ్వాసంతో తలయెత్తుకు తిరుగగలదో,
ఎచట వనిత జ్ఞానాన్ని నిరాటంకంగా అర్జించగలదో,
ఎచట వనితా లోకము సంకుచితత్వమనే
అడ్డు గోడలతో ఇరుకై పోలేదో,
ఎచట స్త్రీ జనోద్ధరణయు నిత్యసత్యమో,
ఎచట నిరంతరకృషి వనితాజన పరిపూర్ణతకు
దారి చూపుతుందో,
ఎచట వనితకోసం అర్థహీనమైన ఆచారాలు
స్పృష్టంపబడలేదో,
ఎచట స్త్రీ లోకము గొప్ప ఆశయాలకై అన్వేషణ
సాగిస్తూ, ఘనకార్యాలను సాధిస్తూ
ముందుకు సాగిపోతుందో,
ఆటువంటి స్వేచ్ఛాధామమైన భూతలస్వర్గములో-
ప్రభూ!!
వనితలను మేల్కొననిమ్ము!!

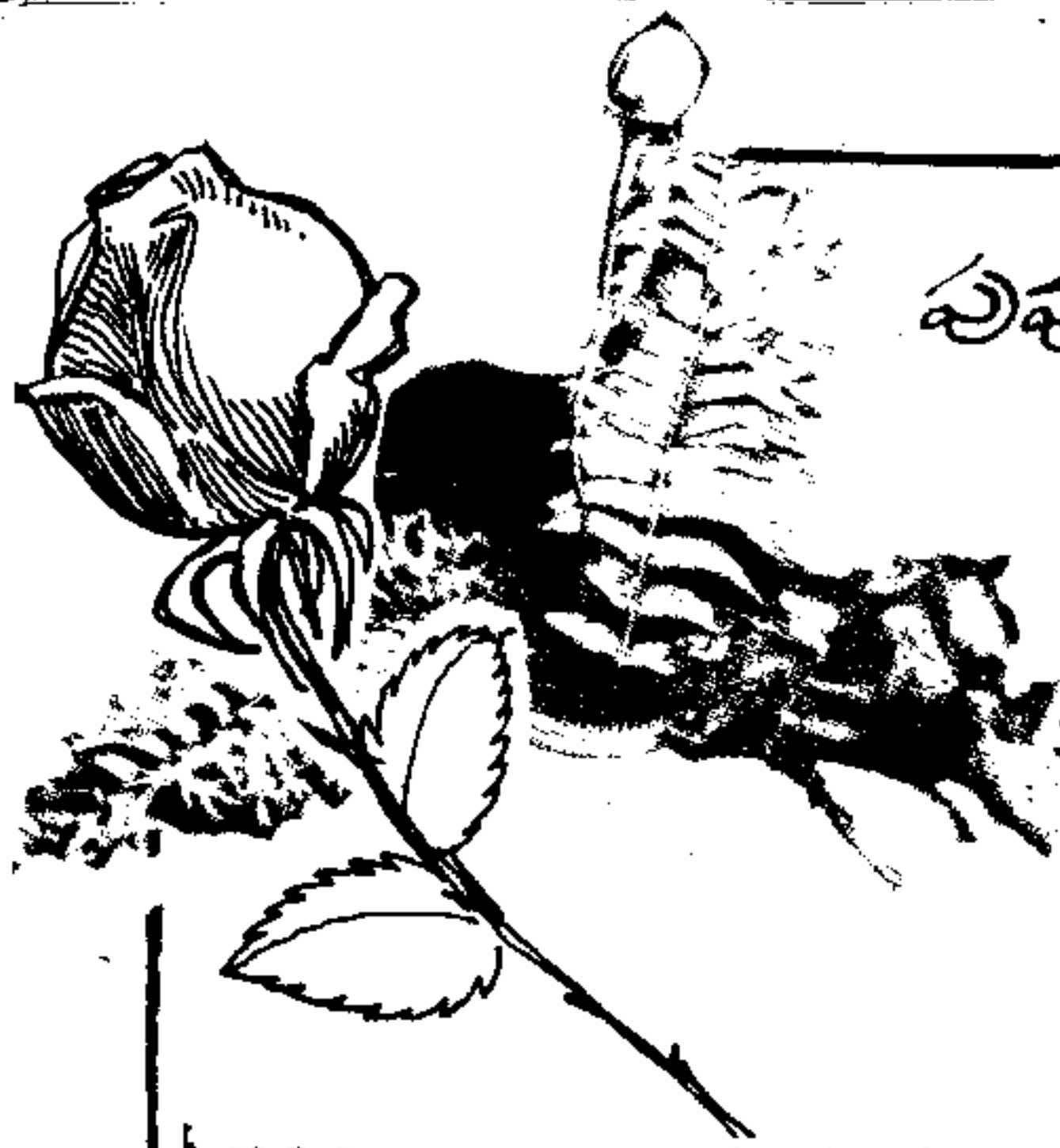
(మాటల పొందికకు దారి చూపినది శ్రీ ఆచంట జానకిరామ్‌గారి రవీంద్రుని తెలుగు “గీతాంజలి.” వారికి కృతాపజలతో)

—బి. స్వర్ణాంబ

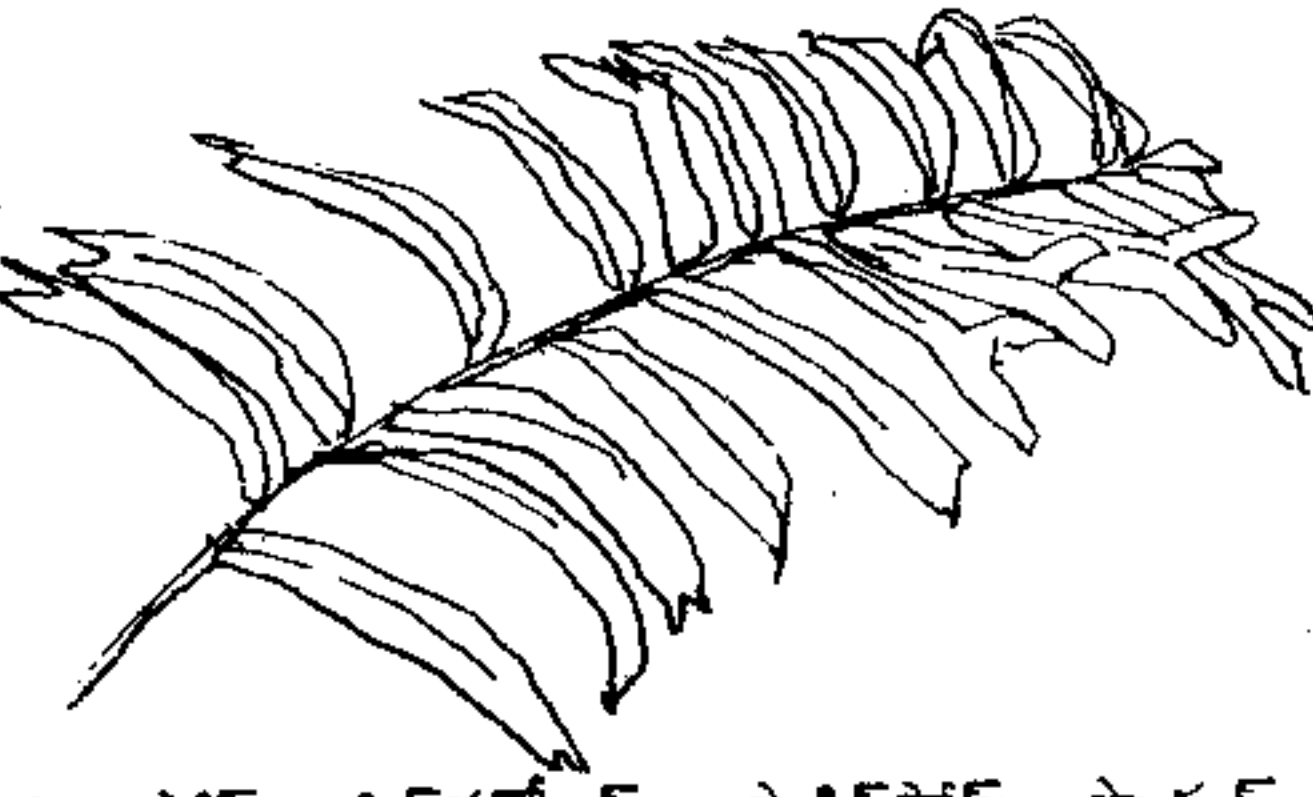
లున్నారు: “వరుడు ప్రభుత్వోద్యోగంలోనో, ప్రసిద్ధి గడించిన సంస్థలోనో ఉన్నాడా? అయితే కళ్ళు మూసుకుని 70 వేల నుంచి లక్ష రూపాయల కట్నం ఇవ్వవచ్చు. వరుడు డాక్టర్, ఇంజనీర్ అయితే 30 నుంచి 60 వేలు కట్నం ఇస్తేదాట. వరుడు చిన్న తరహా ఆఫీసర్ అయితే 10 నుంచి 25 వేలు కట్నం ఇవ్వడం సబబు!” అనుకునే వారు కోకొల్లలు.

కొన్ని కులాలలో కట్నాలుగా అడిగే డబ్బు లెక్కలేనంతగా ఉంటుంది. వ్యాపారస్థుల కుటుంబాలలో జరిగే పెళ్ళిళ్ళలో డబ్బుకు బదులుగా బాగా పాతకాలం నగలు కట్నం కింద తీసుకుంటారు అంతగా డబ్బు అవసరం వస్తే ఆ నగలు పనికి వస్తాయి కదా అనే ఉద్దేశంతో. కట్నం పేరిట ఆ స్త్రీపాస్తులు రాయించుకునే వరులూ ఇక్కడ లేకపోలేదు.

[‘స్టేట్స్‌మన్’ పత్రిక సౌజన్యంతో ప్రచురింపబడిన ఈ వ్యాసం ముగింపు వచ్చే సంచికలో]

పువ్వులను ఎలా అందంగా అమర్చాలి?

ఇంటిని అందంగా అలంకరించడంకూడా ఒక కళే' అని చాలామంది వనితలు అంగీకరిస్తారు. అయితే 'ఇంటిని అందంగా తీర్చిదిద్దడం ఎలా అన్నది ఎవరైనా తెలియజేస్తే బాగుండును' అనుకుంటూ ఉంటారు వాళ్ళు. ఆ ఆసక్తి ఉన్న వారు తెలుసుకోవలసిన ముఖ్యమైన వాటిలో 'పువ్వుల అలంకరణ' కూడా ఒకటి.

పూలకుండీలలో పువ్వులు అమర్చి పెట్టడంలో ఎన్నెన్నో విధానాలు ఉన్నాయి. మామూలుగా పూలకుండీలలో పువ్వులు అమర్చడానికి మారుగా- ఆ పువ్వులనే మరికొంత అందంగా అమర్చి ఉంచితే ఇంటికి కొత్త అందం వస్తుంది.

ఇలా పువ్వులను రకరకాల కుండీలలో అందంగా అమర్చి ఉంచడాన్ని ప్రత్యేకకళగా గుర్తించారు. పాశ్చాత్య దేశాలలోనూ, జపాన్ లోనూ పువ్వుల అలంకరణ పెద్దఎత్తున సాగు కుంటుంది. అయితే ఈ అలంకరణ చెయ్యడానికి ఆసక్తి ఒకటేకాక కొన్ని ప్రత్యేకమైన పరికరాల అవసరం కూడా ఉంది. ఈ ప్రత్యేక పరికరాల సాయంతో పువ్వులను రకరకాలుగా అమర్చడం తేలిక..

పువ్వులను కత్తిరించడానికి అనువైన కత్తిర, ఒకచిన్న చాకు, బొక్కెనలు, వాటర్ కాన్, పాలిథీన్ షీట్, ప్లాస్టిక్ పోమ్ దిమ్మెలు, ప్లాస్టిక్

పోమ్ పిన్ హోల్డర్, ప్లాస్టిక్ పోమ్ సాసర్, 3 అంగుళాల పిన్ హోల్డర్, ప్లాస్టిసిన్, 2 అంగుళాల తీగెలమెష్ ఒకగజం, 1 అంగుళం తీగెల మెష్ $\frac{1}{2}$ గజం, వైరుచుట్ట ఒకటి — వంటివే ఆ ప్రత్యేక పరికరాలు. ఇక్కడ కొన్ని పరికరాల పేర్లు గందరగోళంగా ఉన్నట్టు కనిపించినా పూల మొక్కల విత్తనాలూ అవీ అమ్మే ప్లోరిస్టుల దగ్గరా, నర్సరీలలోనూ (పెద్ద పట్టణాలలో ప్లోరిస్టులు చాలామంది ఉంటారు) అవి దొరుకుతాయి. కొన్ని పట్టణాలలో పువ్వుల అలంకరణ క్లబ్బులు కూడా ఉన్నాయి; ఆ క్లబ్బులలోనూ ఈ పరికరాలు దొరుకుతాయి. అయితే ఈ పరికరాలు అట్టే ఖరీదైనవి కావు.

కొమ్మలను నీటిలో నానబెట్టేందుకు బొక్కెనలు అవసరం. తోటల్లో నీరు పోయ్యడానికి ఉపయోగించే వాటర్ కాన్ సాయంతో పువ్వులు అమర్చి ఉంచే పాత్రలలో (వాటిని 'కంఠైసర్స్' అంటారు) నీరు పోసుకోవచ్చు. పాలిథీన్ షీటు ఉంటే చెత్తాచెదారం పోగుచెయ్యడం తేలిక.

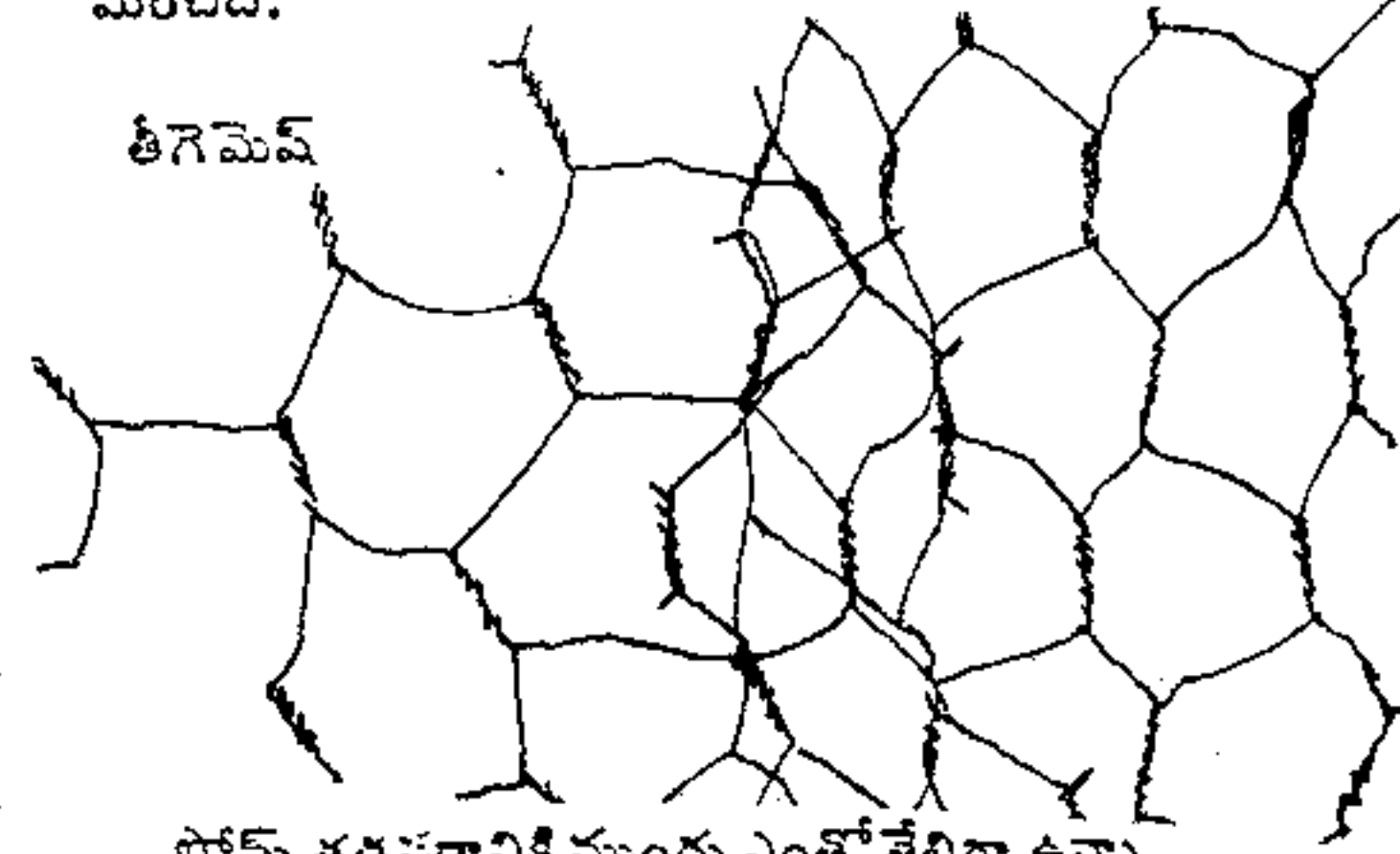
మనం చెయ్యదలచుకున్న పువ్వుల అలంకరణకు తగ్గ తీరులో-ఆ అలంకరణ చెయ్యవలసిన పాత్రలు (కంఠైసర్స్) కూడా ఉండాలి. వారివారి అభిరుచులకు తగ్గట్టు ఈ పాత్రలను ఎన్నుకొని- వాటిలో పువ్వులను, రెమ్మలను అందంగా అలంక

రించడంతో పువ్వుల అలంకరణ పూర్తవుతుంది.

అయితే పాత్రలూ, పువ్వులు, రెమ్మలు ఉన్నంత మాత్రాన పువ్వుల అలంకరణ చెయ్యడానికి సాధ్యంకాదు. పువ్వులను పాత్రలో కోరిన తీరులో నిలబడేలా చెయ్యడానికి ప్లాస్టిక్ పోమ్, పిన్ హోల్డర్లు, తీగెలమెష్-ఈ మూడిటిలో అన్నీ అయినా, ఏ రెండయినా అవసరం.

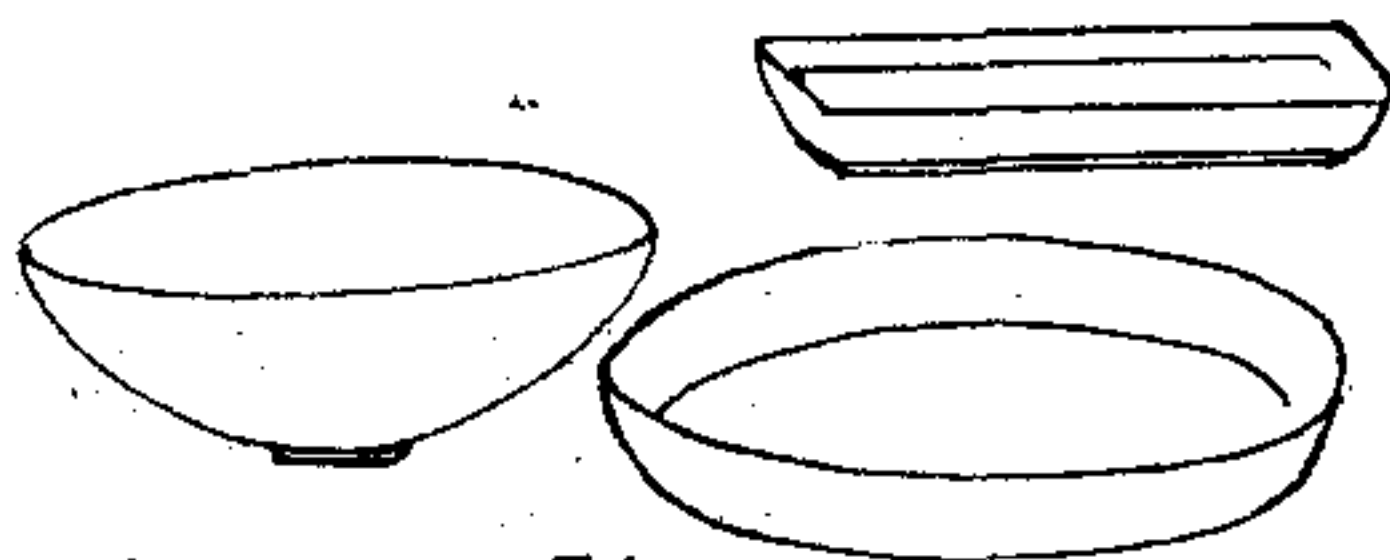
ప్లాస్టిక్ పోమ్ ను ఉపయోగించి రెమ్మలను కావలసినట్లు అమర్చవచ్చు. ఈ పోమ్ దిమ్మెలుగా దొరుకుతుంది. ఎలాంటి పోమ్ వాడితే బావుంటుందన్న విషయంలో అనుభవజ్ఞుల సలహా పొందితే మంచిది.

తీగెలమెష్

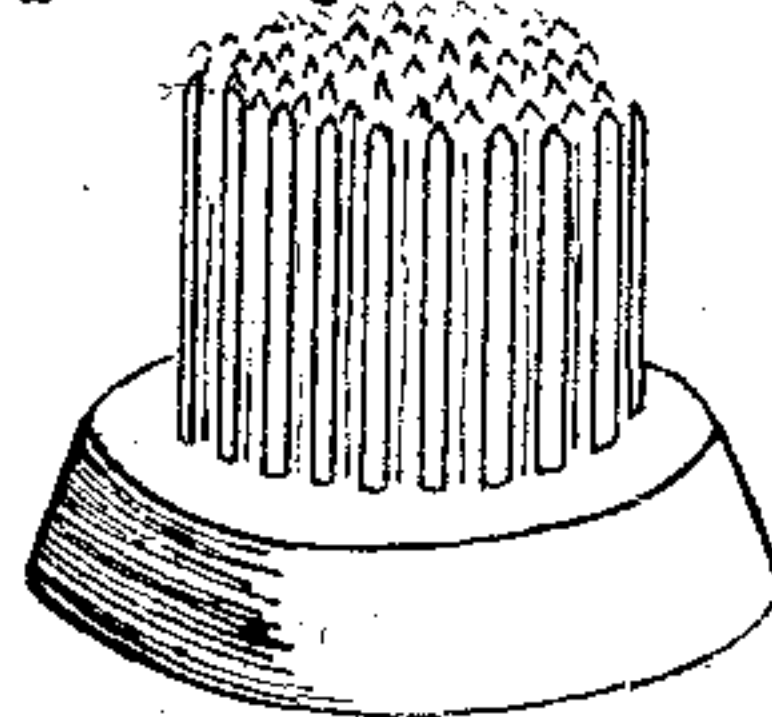

పోమ్ తడపడానికి ముందు ఎంతో తేలిగ్గా ఉన్నా- తడిపాక మాత్రం బరువెక్కుతుంది. అమర్చదలచుకున్న రెమ్మలను, కొమ్మలను ఈ పోమ్ లో కావలసినచోట గుచ్చి ఉంచవచ్చు. అయితే ఈ పోమ్ లో పడేపడే ఒకేచోట కొమ్మలు గుచ్చడం, పెద్ద కొమ్మలు గుచ్చడం చెయ్యగూడదు. ఒక నీళ్ళతొట్టిలో పోమ్ దిమ్మెలు పడవేస్తే అది క్రమంగా నీటిని పీల్చుకుంటుంది.

అలా నీరు పీల్చుకున్న పోమ్ దిమ్మెను పువ్వులు అలంకరించవలసిన పాత్రలో ఉంచాలి. పోమ్ మీది భాగం పాత్రమీది భాగంకన్నా ఎత్తున ఉంటే ఆ భాగం చుట్టుపక్కలనుంచి రెమ్మలు పక్కలకు వారిఉండేలా అమర్చవచ్చు. పోమ్ పాత్రలు సరిగా సరిపోతే పరవాలేదు కానీ, పోమ్ పాత్రలో జారిపోయేలా ఉంటే మాత్రం కొన్ని పరికరాల సాయంతో దాన్ని స్థిరంగా ఉంచాలి. ఇందుకోసం ఉపయోగపడే పిన్ హోల్డర్ (ఇందులో పిన్నులు దూరంగా ఉంటాయి.) వాడి దానికి పోమ్ ను గుచ్చి ఉంచవచ్చు. లేకుంటే తీగెలమెష్ ను ఉపయోగించి పోమ్ ను దాంతోబాటు అమర్చవచ్చు. ఒక పోమ్ ను ఇలా ఎన్నిసార్లయినా పువ్వుల అలంకరణకు ఉపయోగించవచ్చు. అయితే వాడకంలో లేనప్పుడు దాన్ని ఒక పాలిథీన్ సంచీలో ఉంచితే- అది నీరు పీల్చే గుణాన్ని కోల్పోదు.

పాత్రలు (కంఠైసర్స్)

పిన్ హోల్డర్

గుండ్రని దిమ్మలాంటి అమరిక నుంచి మీదికి ఎన్నో సూదులు పొడుచుకు వచ్చే పరికరాన్ని— పిన్ హోల్డర్ అంటారు. పిన్ హోల్డర్ లో ఎన్నో రకాలున్నాయి. వాటిని పాత్రలో ఉంచి — అలంకరించదలచిన రెమ్మలను వాటికి గుచ్చి ఉంచవచ్చు. అయితే అవి కనబడకుండా వాటిమీద ఇసుక, గాజు వంటివి కప్పాలి.

పువ్వుల అలంకరణను వివరించే పుస్తకాలు ఎన్నో పెద్ద నగరాలలోని పుస్తకాల దుకాణాల్లో దొరుకుతాయి. వాటిని చదివితే— ఏయే రకాల అలంకారాలు ఎలా చెయ్యవచ్చో తెలుస్తుంది.

ఇక్కడ వర్ణచిత్రంలో కనిపించే పువ్వుల అలంకరణ 'మోరీబానా' అనే జపాన్ పద్ధతిలో ఉంది. ఈ అలంకరణ చెయ్యడానికి 5 ఎర్ర గులాబీలు, ఫెర్న్ (అలంకారం కోసం పెంచే నాచు మొక్కలు) ఆకులు (వర్ణచిత్రం చూస్తే ఇవి ఎలాటి ఆకులో తెలుస్తుంది) కొన్ని, ఒక పిన్ హోల్డర్, ఒక నల్లటి పాత్ర అవసరం.

ఈ అలంకరణలో ఒకే రకమైన పువ్వులను వాడుతూ వాటిరంగులో లేని ఫెర్న్ రెమ్మలను వాడడం ప్రత్యేకత.

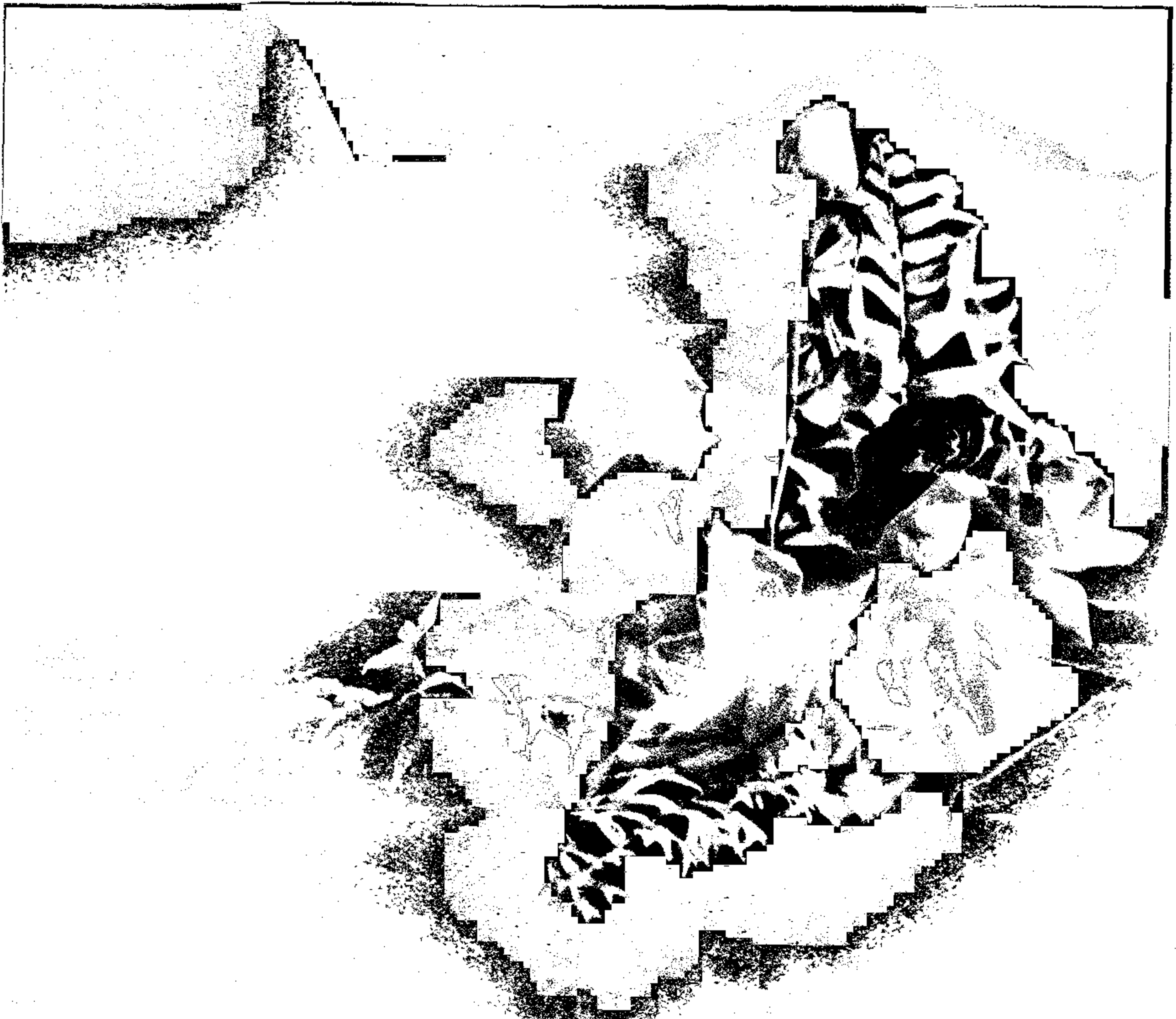
మొదట పాత్రలో పిన్ హోల్డర్ ను అమర్చాలి.

పొడవుపాటికాడ ఉన్న మొగ్గను తీసుకొని— దాన్ని మధ్యలో అమర్చి దానిప్రక్క ఒక ఫెర్న్ రెమ్మ ఉంచాలి. దానిచుట్టూ కిందివైపున మూడు గులాబీలను అమర్చి— వాటిలో మధ్యపున్న పువ్వు— మీది గులాబీ మొగ్గ కింద వచ్చేలా ఉంచాలి.

పూర్తిగా విచ్చుకున్న మరో గులాబీని మరో వైపు ఉంచి— ఫెర్న్ రెమ్మలు చుట్టూ అమర్చితే ఈ అలంకరణ పూర్తవుతుంది.

వర్ణచిత్రం చూస్తే — ఈ అలంకరణ ఎలా ఉంటుందో అర్థమవుతుంది.

వర్ణచిత్రం : సత్యకుమార్

(4) వీలయిన సందర్భాల్లో దుస్తుల డ్రాఫ్టులతో పాటు కత్తిరింపుకి లే-అవుట్స్ ఇవ్వబడ్డాయి. ఆ లే-అవుట్స్-బట్టను మడివలసిన విధానం, ఎన్ని పొరలుగా పెట్టవలసిందీ ఇచ్చాము. గుడ్డ పొడవు ఎటో, వెడల్పులు ఎటో-లే-అవుట్స్ ప్రక్కల్ని గీతలతో సూచించబడ్డాయి. చివరల్లో ఉండే బాణం గుర్తు గీత బట్ట వెడల్పునూ, మామూలు గీత పొడవునూ సూచిస్తుంది. గీత మీద వంపు-బట్ట మడత. లే-అవుట్ ప్రక్కని గీతలు ఎన్నివుంటే, గుడ్డ అన్ని పొరలుగా వుంటుందన్నమాట.

(5) కుట్టు విద్యలో తగినంత పరిజ్ఞానం అలవడిన తరువాత ఈ పుస్తకంలో ఇచ్చిన ప్రాథమిక దుస్తుల డ్రాఫ్టుపైన రకరకాల స్టయిల్స్, ఆకారాలు సులువుగా ప్రవేశ పెట్టవచ్చు. అటు వంటివాటికిగాను వేరే వేరే డ్రాఫ్టు లివ్వలేదు. కాని, అవసరమయిన సందర్భాల్లో మీకు పనికి వచ్చే చిట్కాలు చాలా ఇవ్వడం జరిగింది.

బా నె ట్

1-వ పాఠం

కొలతలు :

ముఖం చుట్టు 13", నుదురు నుంచి నడినెత్తి వరకు 5", మెడ చుట్టు 9".

1-వ నమూనా

భాగం-ఎ

ఎ. బి అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 ముఖం చుట్టు కొలతలో సగం. O, 1 బిందువులనుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

2-0 నుదురునుంచి నడినెత్తివరకు, బిందువు 2 నుంచి 3 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

4-1 $\frac{1}{2}$ మెడ కొలత- $\frac{1}{2}$ ". బిందువు 4 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

5-4 $1\frac{1}{4}$ "; 5, 3 కలిపి, ముందుకి జరపాలి; తరవాత డ్రాఫ్టులో చూపినట్టుగా 5 నుంచి 1 వరకు షేప్ తియ్యాలి.

6-3 1"; బిందువు 6 నుంచి 7 వరకు అడ్డముగా చదరపు గీత; డ్రాఫ్టులోలాగా 7 నుంచి 2 వరకు షేప్ తియ్యాలి.

భాగం-బి

ఒక పక్క 2 $\frac{1}{2}$ " ఉండేట్టు, ఒక చదరపు

గుడ్డముక్క తీసుకుని, డ్రాఫ్టులో చూపినట్టుగా దానిలో ఒక గుండ్రటి ఆకారం కత్తిరించండి.

2-వ నమూనా

భాగం-ఎ

ఎ. బి అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిపైన ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{2}$ చుట్టు ముఖం కొలత. బిందువులు O, 1 నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

2-0 నుదురునుంచి నడినెత్తి వరకు, బిందువు 2 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

3-1 $\frac{1}{2}$ మెడ తగ్గింపు 1"; డ్రాఫ్టులో చూపినట్టుగా 3 నుంచి 2 కి షేప్ తియ్యండి.

భాగం-బి

1-0 నుదురునుంచి నడినెత్తికి, బిందువులు O, 1 నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

2-0 2" లేదా ఇష్టానుసారం. బిందువు 2 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

3-1 $1\frac{1}{4}$ ".

4-1 $\frac{1}{2}$ "; డ్రాఫ్టులో చూపినట్టుగా బిందువు 4 నుంచి 3 కి, 0 నుండి 3 వరకు షేప్ తియ్యండి.

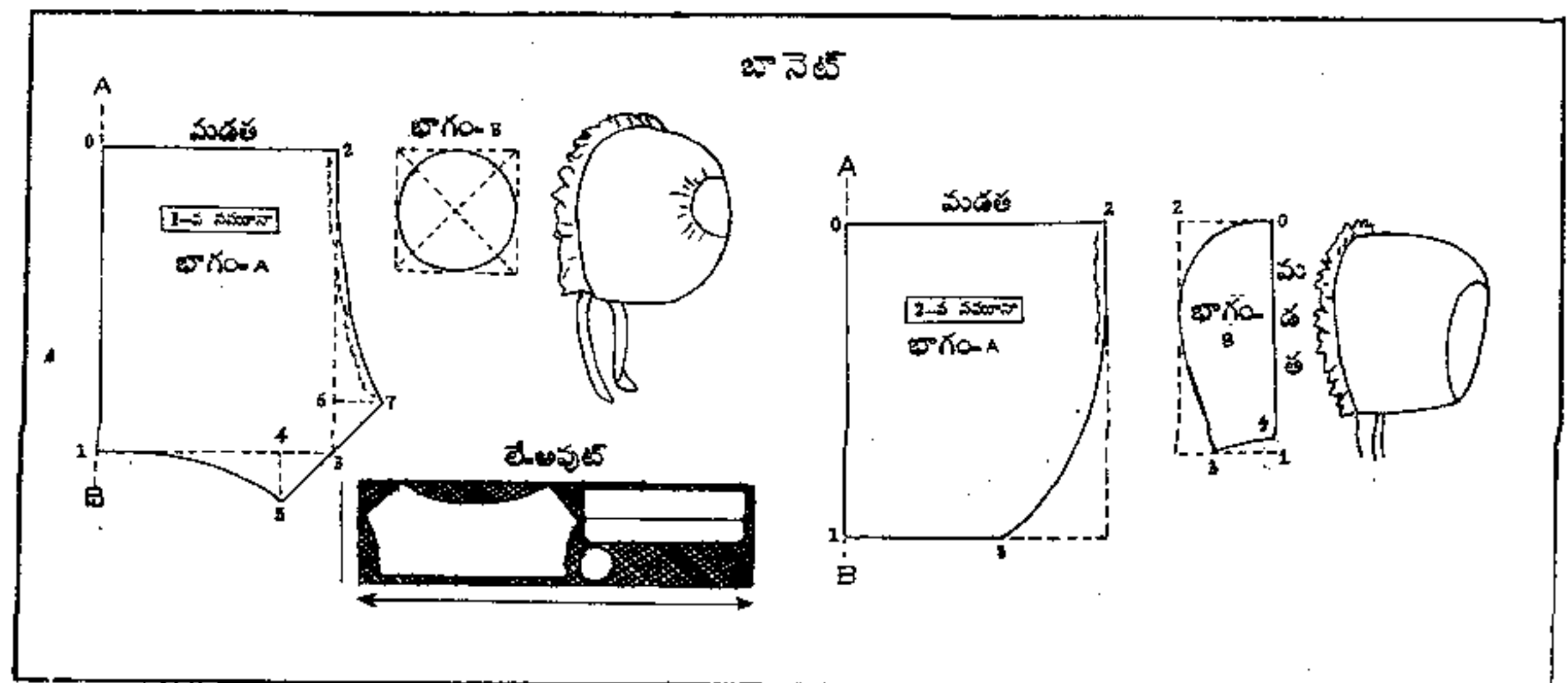
బట్ట అంచనా :

(నుదురునుంచి నడినెత్తివరకు + 2"). పై అంచనాను బట్టి గుడ్డ తీసుకుని, ఒక షేవర్ పాటర్న్ కత్తిరించి, లే-అవుట్లో చూపినట్టుగా దాన్ని బట్టమీద పరచండి. (రెండు రకాలకూ ఇదే లే - అవుట్).

జ బ్లా

2-వ పాఠం

కొలతలు : పొడవు 15", చాతీ 18", నెక్ పాయింట్ నుంచి స్లీవ్ పొడవు 4".

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వచిత - 6

-[కుట్టుమెషిన్లు తయారు

వర్కింగ్ స్కేల్: $\frac{1}{2}$ చెస్ట్ + 1" = 10".

ఎ బి అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

2-0 జబ్లా పొడవు + $\frac{1}{2}$ " హెమ్ కు (దిగువని లేవ్ గాని కుచ్చెళ్ళుగాని కుట్టవలసినవై దాని వెడల్పును పొడవునుంచి తీసివెయ్యాలి). బిందువులు O, 1, 2 నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + 1".

4-3 నెక్ - పాయింటునుంచి చేతి పొడవు. బిందువు 4 నుంచి 5 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

6-0 $\frac{3}{4}$ "; 6 నుంచి 0 వరకు ఫ్రంట్ నెక్ షేప్ ను తియ్యండి.

8-1 $\frac{1}{4}$ చెస్ట్ + 2".

9-2 $\frac{1}{2}$ చెస్ట్ + 3".

10-9 $\frac{1}{2}$ "; 10 నుంచి 2 వరకు షేప్ తియ్యాలి.

11-5 $\frac{1}{2}$ ".

12-8 1", బిందువులు 11, 12, 10 ద్వారా ప్రక్కనీము యొక్క షేప్ ను తియ్యాలి.

సూచన:- బట్ట వెడల్పు రెండు జబ్లా వెడల్పులకు చాలక వృధాపోతే, మీ జబ్లాను గుడ్డ పన్నాలో నుంచి కత్తిరించండి. దిగువని లేవ్ గాని

వెడల్పాంటి పైపింగు చేయాలంటే $\frac{1}{4}$ " తీసుకోండి.

5-0 $\frac{3}{4}$ " లేదా నెక్ ఫాషన్ ను బట్టి; దిండుపులు 5 నుంచి 4 వరకు వెనుకవేపు నెక్ షేప్ తయ్యండ్డి.

6-0 $(4-0 + \frac{1}{2})$ కు సమానం. 6 నుంచి 4 వరకు ముందువేపు నెక్ షేప్ తయ్యండ్డి.

7-0 $\frac{1}{2}$ జోల్డర్; దిండుపు 7 నుంచి క్రిందికి

20-18 $1\frac{1}{2}$ "; 20 నుంచి 19 కి షేప్

తయ్యండ్డి.

21-19 $\frac{1}{2}$ " వెనుక వర్క్ కు మాత్రం; దిండుపు 21 నుంచి 17 కి షేప్ తయ్యండ్డి.

22-20 $\frac{1}{2}$ " వెనుకకు మాత్రం; 22 నుంచి 21 కి షేప్ తయ్యండ్డి.

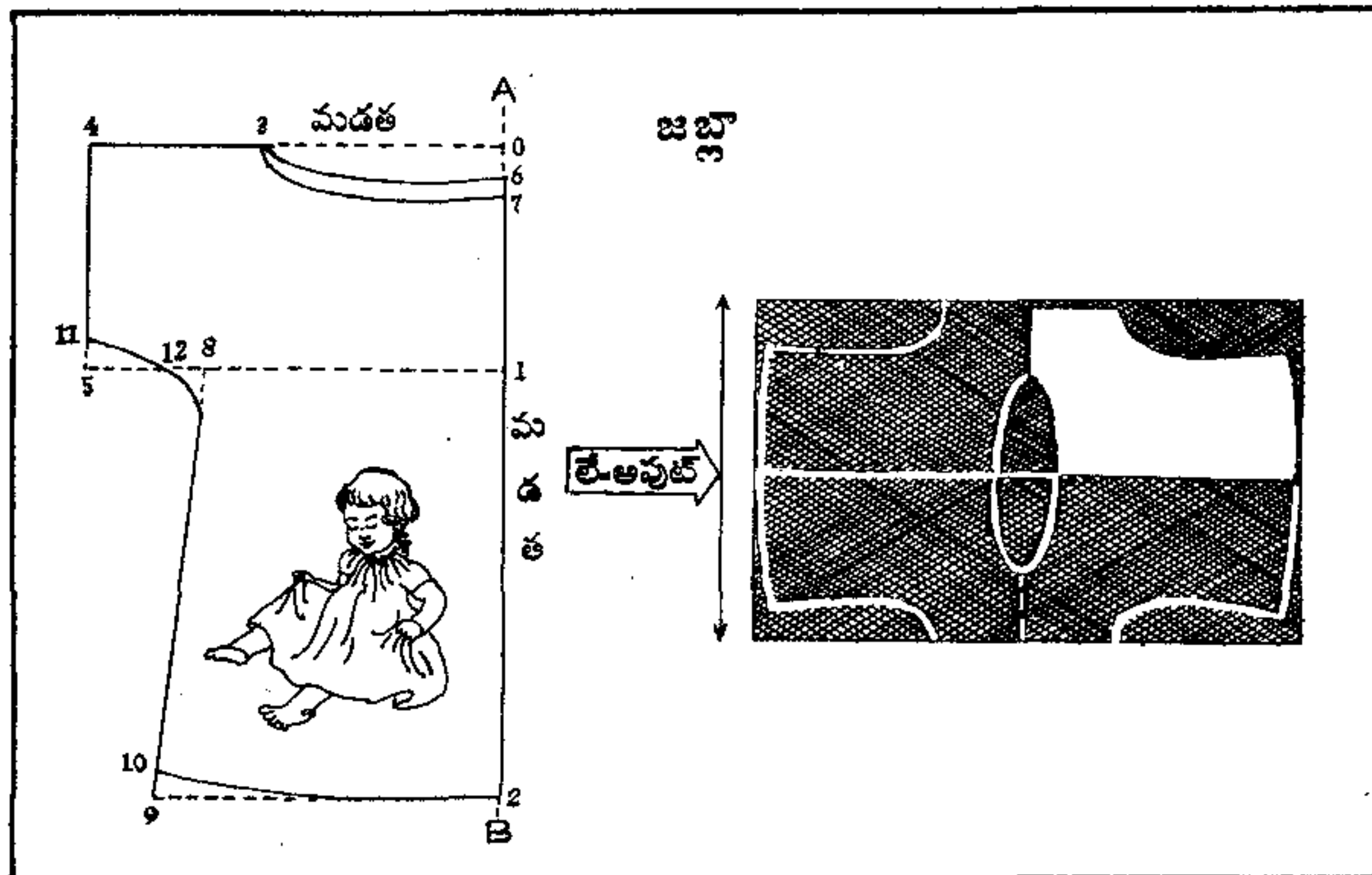
23-2 $2\frac{1}{2}$ " ఫ్రంట్ ఓపెనింగ్ కు,

బట్ట అంచనా :

(పొడవులు + 9")

బట్టను ఎలా కత్తిరించాలి?

మదత వెడల్పు వర్కింగ్ స్కేల్ కి సమానంగా వుండేటట్టు బట్టను పన్నావేపు మదవండి. సరిగ్గా మధ్యకి నిలుపునా గుడ్డను మడిచి, వెడల్పు చిన్న మదతను లే-అవుట్ లో చూపినట్టుగా పై వేపున ఉంచండి. బ్యాక్ షేపులు నాలుగు మదతలపైన మట్టుకే కత్తిరించండి. ఫ్రంట్ ను ఓపెనింగ్ కుగాను మధ్య మదతమీద 6 నుంచి 23 వరకు కత్తిరించండి. దిగువ గర్ట్ తొడ గర్ట్ కు సమానంగా ఉండేట్టు కాళ్ళ దిగువలు రెండింటికీ ఎలాస్టిక్ కుట్టాలి. లేదా, సుమారుగా 17 నుంచి 19, 17 నుంచి 21 పొడవులను 3" నుంచి 4" వరకు తగ్గించాలి. కావాలంటే, పోర్క్యూ దగ్గర ఓపెనింగ్ కూడా ఉంచుకోవచ్చు.

కుచ్చెళ్ళుగాని వేసుకోండి. లేదా క్రింది అంచుకు మామూలుగా హెమ్ చేసి వదిలెయ్యండి. బట్ట అంచనా

(i) వెడల్పు కత్తిరింపుకి $(\frac{1}{2}$ చెప్టు + 2 చేతి పొడవులు + 3")

(ii) పొడవు కత్తిరింపుకి (2 పొడవులు)

రోంపర్

3-వ పాఠం

కొంతలు: బాడీ పొడవు 9"; పూర్తి పొడవు 18"; చెప్టు 20"; భుజం పూర్తి 9"; స్లీవ్ సగం 4".

వర్కింగ్ స్కేల్: $\frac{1}{2}$ చెప్టు + 1" = 11".

ఎ. బి అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట 0-అనే దిండుపును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ - $\frac{1}{2}$ ".

2-0 బాడీ పొడవు.

3-0 పూర్తి పొడవు. దిండుపులు 0, 1, 2, 3, నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

4-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{4}$ " (మెడమీద

చదరపు గీత.

8-7 స్లీవ్ పొడవు; (8 వర్త గుడ్డను లోపలికి టర్నింగ్ చేయాలంటే, $1\frac{1}{4}$ " టర్నింగు పెట్టాలి). 8 నుంచి 9 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

10-1 చెప్టులో $\frac{1}{4}$ " + $1\frac{1}{2}$ ".

11-7 $1\frac{1}{2}$ ". 11 నుంచి 10 కి నై షేప్ ను తయ్యండ్డి.

12-10 $\frac{1}{2}$ "; 12 నుంచి 11 కి స్లీవ్ షేప్ తయ్యండ్డి.

13-9 $\frac{1}{2}$ "; 13 నుంచి 12 కి షేప్ తయ్యండ్డి.

14-2 2".

15-10 2-1 కంటే $\frac{1}{2}$ " తక్కువ; 15 నుంచి 14 కి షేప్ తయ్యండ్డి.

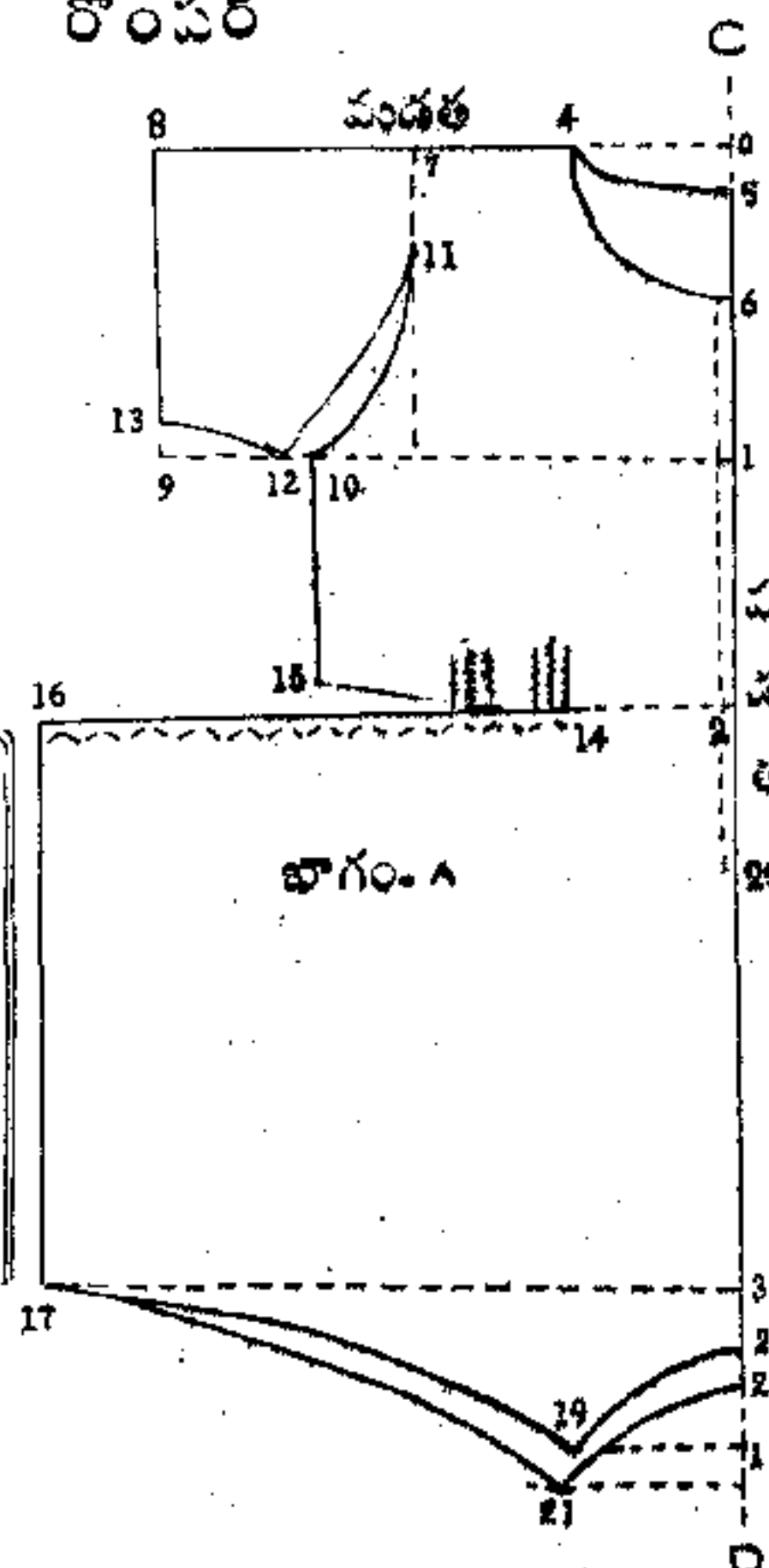
16-2 వర్కింగ్ స్కేల్ లో సమానంగా, లేదా అభిరుచిని బట్టి; 16 నుంచి 17 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

18-3 $2\frac{1}{2}$ " లేదా వర్కింగ్ స్కేల్ లో $\frac{1}{4}$; 18 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

19-18 18.3 కు సమానం; 19 నుంచి 7 కి

షేప్ తయ్యండ్డి.

రోంపర్

మనదేశంలో సాహిత్య రంగానికి సంబంధించిన అత్యున్నతమైన బహుమతి - 'భారతీయ జ్ఞాన పీఠ' సంస్థ వారు ప్రతి ఏటా అందజేసే 'జ్ఞాన పీఠ' అవార్డు అన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. రచనా వ్యాసంగంలో ఉత్కృష్టమైన కృషి చేసిన వారి రచనలను 'భారతీయ జ్ఞాన పీఠ'కు సంబంధించిన బహుమతి నిర్ణాయక సంఘం పరిశీలించి - వారికి అవార్డులు అందజేస్తారు. ఆ కమిటీ ఎన్నుకున్న రచయితలకు వాగ్దేవి కాంస్య విగ్రహం, ప్రశంసా పత్రం, లక్ష రూపాయల చెక్కు బహుమతిగా అందజేయబడతాయి. మనదేశానికి 'నోబుల్' బహుమతి వంటి ఈ ఉన్నతమైన అవార్డును ఏర్పరచిన వ్యక్తి ఒక పవిత్ర కావడం విశేషంగానే చెప్పుకోవాలి. ఆ పవిత్ర - శ్రీమతి రమాజైన్.

రమాజైన్ 1917లో పుట్టారు. చిన్నప్పటి నుంచీ ఆమె కట్టుదిట్టమైన క్రమశిక్షణగల వాతావరణంలో పెరిగారు. ఆమె తండ్రి రామకృష్ణ దామ్యూ రమణు చిన్నప్పుడే 'వార్తా' ఆశ్రమానికి పంపించి - అక్కడ తమ ఆప్త మిత్రుడైన సేట్ చమన్‌లాల్ బజాజ్ పర్యవేక్షణలో విద్యాబుద్ధులు నేర్పించారు. ఆ విధంగా ఆమెకు చిన్నప్పటి నుంచీ గాంధేయసిద్ధాంతాలపట్ల విశ్వాసంతోపాటు, నిరాడంబరత, ఆదర్శ మార్గాలలో పయనించాలన్న దీక్ష, పరోపకార స్వభావం మొదలైన సద్గుణాలు అలవడ్డాయి. సనాతన కుటుంబంలో ఉన్నప్పటికీ ఆమె ఆలోచనలు అభ్యుదయ మార్గంలోనే పయనించేవి. సంపన్న కుటుంబానికి చెందిన పవిత్ర అయినా - పేద ప్రజలను గురించే ఆమె ఆలోచిస్తూ వుండేవారు.

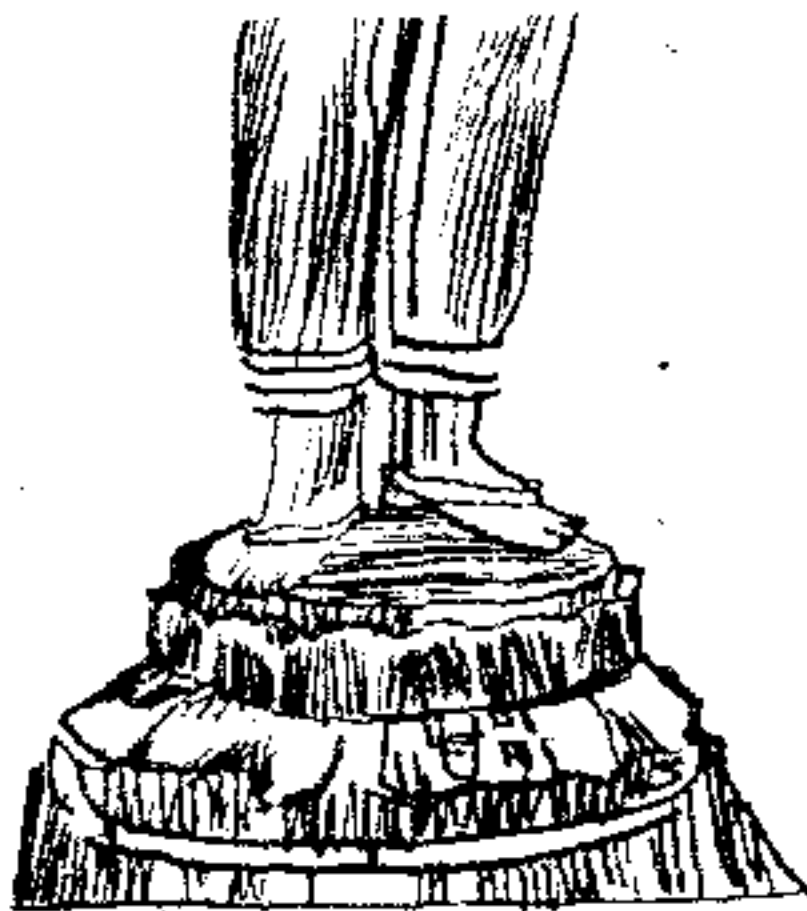
కాంతిప్రసాద్ జైన్‌లో వివాహసంతరం రమాజైన్ ధర్మతోపాటు వ్యాపార రంగంలో ప్రముఖ పాత్ర వహించక తప్పలేదు. ఐతే మరోప్రక్క - సాంఘిక సేవారంగంలోనూ ఆమె తన కృషిని ప్రారంభించారు.

దామ్యూ నగర్‌లోని పారిశ్రామిక వాడలో కార్మికుల సంక్షేమార్థం జరిగే వివిధ కార్యక్రమాలలో ధర్మతోపాటు ఉత్సాహంగా పాల్గొని అందరి అభిమానాన్ని చూరగొన్నారు. 'సాహుజైన్ ట్రస్టు'కు మేనేజింగ్ ట్రస్టీగా, 'సాహుజైన్ చారిటబుల్ సొసైటీ'కి అధ్యక్షురాలిగా శ్రీమతి రమాజైన్ పేద విద్యార్థుల చదువులకు, పండితుల

'జ్ఞానపీఠ' అవార్డ్ ను హూసొందించిన రమాజైన్

పరిశోధనా వ్యాసంగానికి—విద్యా, సాంఘిక సంస్థల వివిధ కార్యక్రమాలకు ఎంతగానో సహాయ పడ్డారు.

వ్యాపారరంగంలోను—సాంఘిక, విద్యా విషయాలలోనూ—ఎంత కృషి చేస్తున్నప్పటికీ—శ్రీమతి రమాజైన్ సాహిత్యంపట్ల భారతీయ కళలపట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపిస్తూ వుండేవారు. ప్రాచీన సాహిత్యంలోని వివిధ విషయాలు వెలుగులోకి రావడానికి చేయవలసిన కృషిపట్ల ఆమె ఎక్కువ ఆసక్తి చూపేవారు. తత్ఫలితంగానే 1944లో—ఆమె ఆశయాలకు అనుగుణంగా 'భారతీయ జ్ఞాన పీఠ్' స్థాపించబడింది. అప్పటినుంచీ—75 వరకూ శ్రీమతి రమాజైన్ ఆ పీఠానికి అధ్యక్షురాలిగానే వుంటూ వచ్చారు.

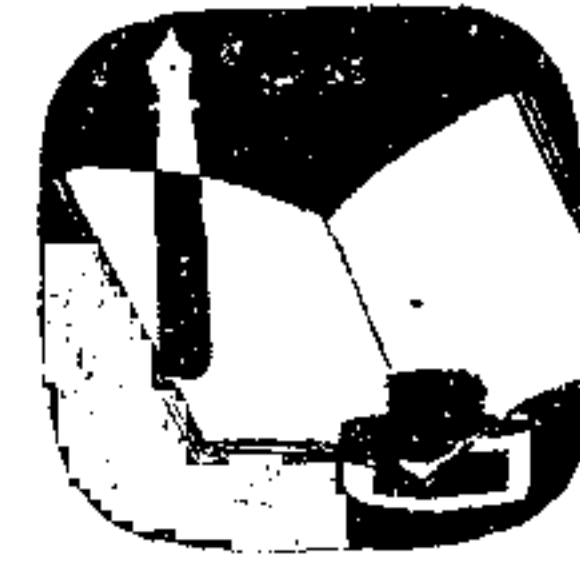
శ్రీమతి రమాజైన్ అధ్యర్థంలో భారతీయ జ్ఞానపీఠ్ అనేక ప్రాచీన గ్రంథాల విశేషాలను—వెలుగులోకి తెచ్చింది. పండితులు, పరిశోధకులకు ఎంతో ప్రోత్సాహం అందజేసింది. 'పద్మ పురాణం', 'మదనపరాజయ' 'కన్నడ గ్రంథ మాల' 'మాణిక్ చంద్ గ్రంథమాల', 'లోకోదయ గ్రంథమాల', 'రాష్ట్రభారత గ్రంథమాల' మొదలైన గ్రంథాలను ఈ సంస్థ ప్రచురించింది.

వివిధ భాషలలోని ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని గుర్తించడం, వాటిని హిందీ మొదలైన భాషలలోకి అనువదించజేయడం మొదలైన కొన్ని నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమాలను 'భారతీయ జ్ఞాన పీఠ్' నిర్వహిస్తూ వచ్చింది. ఐతే—సాహిత్య రంగంలో విశేష కృషి చేసిన రచయితలకు పెద్ద ఎత్తున సత్కారం జరగడం లేదని శ్రీమతి రమాజైన్ తరచుగా అనుకుంటూ వుండేవారు. కొన్నాళ్ళకు ఈ విషయంగా ఆమె పెద్దలతో సంప్రతించి — 'జ్ఞానపీఠ్' అవార్డును రూపొందించారు.

ఆ విధంగా 1965లో 'జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు' తొలిసారిగా సుప్రసిద్ధ మలయాళ కవి జి. శంకర కుమార్ కు లభించింది. ఆ తర్వాత వరుసగా తారా శంకర్ బందోపాధ్యాయ (బెంగాలీ), కె.వి. పుట్టప్ప (కన్నడం), ఉమాశంకర్ జోషీ (గుజరాతీ), సుమిత్రానందన్ పంత్ (హిందీ), ఫిరాఖ్ గోరఖ్ పూరి (ఉర్దూ), విశ్వనాథ సత్యనారాయణ (తెలుగు), విష్ణు దే (బెంగాలీ), రామ్ భరీసింగ్ 'దినకర్' (హిందీ), డి. ఆర్. బేంద్రె (కన్నడం), గోపీ నాథ్ మొహంతీ (ఒరియా), వి. ఎన్. బండేకర్ (మరాఠీ) గార్లకు 'జ్ఞానపీఠ్' అవార్డులు బహుకరించబడ్డాయి.

చివరి క్షణం వరకూ విరామమన్నది లేకుండా వివిధ నేపా కార్యక్రమాలలో కృషిచేస్తూవచ్చిన శ్రీమతి రమాజైన్ గత సంవత్సరమే—తమ 58 వ ఏట కీర్తిశేషురాలయ్యారు. తనకు ఎన్ని పనులున్నప్పటికీ గృహిణిగా ఇంటి బాధ్యతలను ఆమె ఏనాడూ ఆశ్రద్ధ చేయలేదు. తమ సంతానం క్రమశిక్షణతో పెరగాలని ఆశించి — ఆ విధంగానే వాళ్ళను తీర్చిదిద్దారు.

సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకర్తగా, సాహిత్యాభిమానిగా, గృహిణిగా, కళా పోషకురాలిగా—వివిధ రూపాలలో శ్రీమతి రమాజైన్ సాదించిన ఘనతలే ఆమెను 'ఆదర్శ వనిత'గా నిరూపిస్తున్నాయి.

పుస్తకాల

చా కు లాంటి లేఖ
[నవల]

[రచయిత్రి: కావలిపాటి విజయలక్ష్మి; ప్రచురణ: న్యూ స్టూడెంట్స్ బుక్ సెంటర్, ఏలూరు రోడ్డు, విజయవాడ-2; వెల: రూ. 6 లు; 1/8 క్రాన్ పైజలో 203 పేజీలు; అట్టమీది మూడు రంగుల బొమ్మ: బావు]

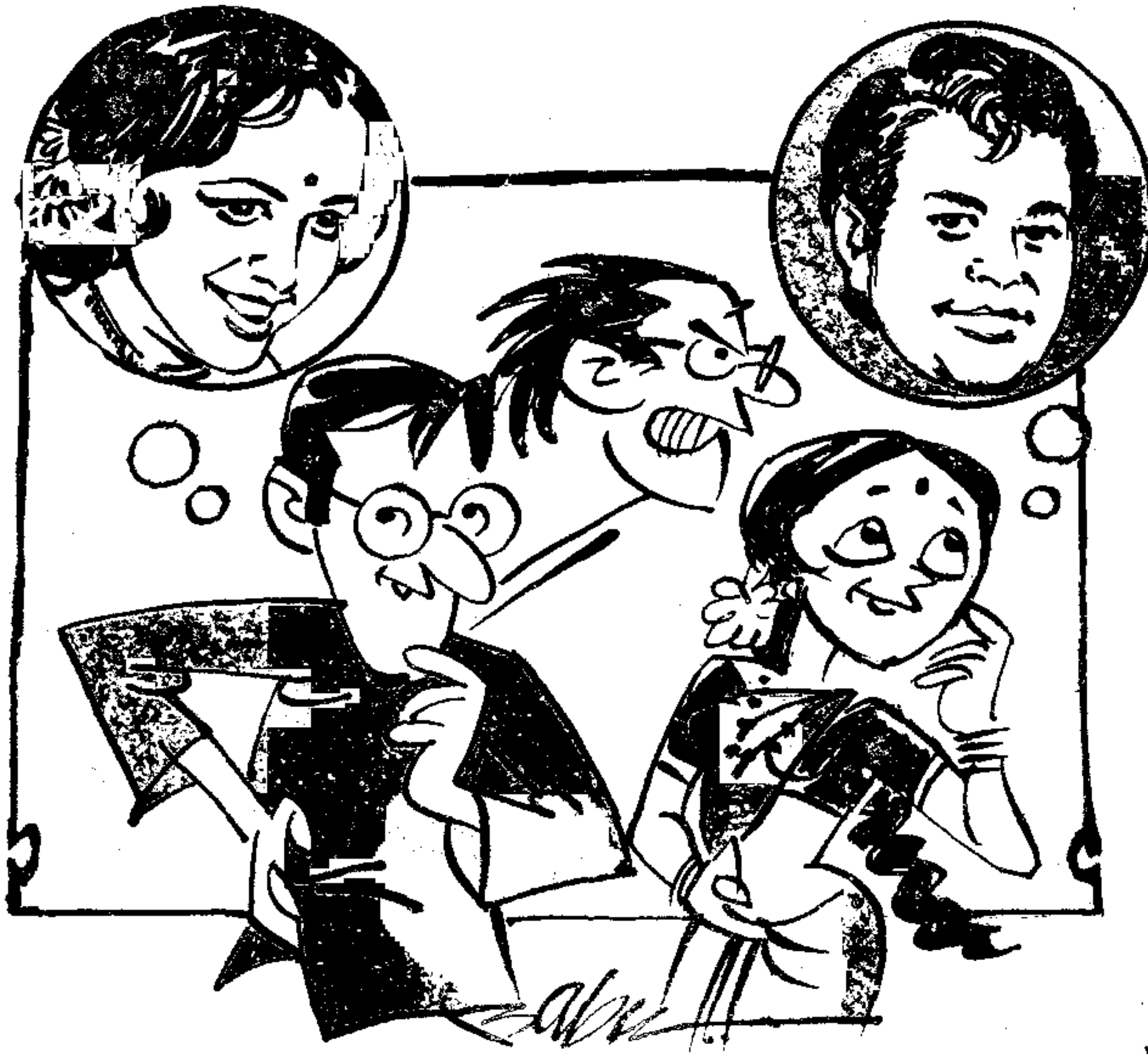
గొప్పా బీదా తేడాల కారణంగా విడిపోయిన ప్రేమికుల కథ—ఇది. అయితే 'విడిపోవడం' అన్నది కేవలం దైవికమేగాని, అందులో ఎవరి ప్రేరణ, ప్రమేయమూ లేదు. అమాయకురాలైన నాయిక తొందరపాటు వల్లా, నాయకుడి సందిగ్ధా వస్థవల్లా ఆ ఎడబాటు జరుగుతుంది. అంచేత, నాయికా నాయకుల రెండు పాత్రలపై నా సానుభూతి కలుగుతుంది.

అయితే, ఇందులోని కథ సామాన్యమైన కథలాగే కనిపించినా, నవలలో రచయిత్రి మానిన 'టెక్నిక్' బాగున్నది. ఈ పుస్తకంలో 'రెండు కథలున్నాయా' అనిపిస్తుంది. ఒక పక్క నవలలోని కథ నడుస్తూ వుండగా—నాయకుడు పత్రికలో చదివే 'సీరియల్' కథ ఇంకోపక్కగా నడుస్తూ వుంటుంది. అయితే, అది నాయకుడి కథే. నాయికే ఆ కథా రచయిత్రి. ఆసలు నవల కథ కొంతకాలం గడిచిపోయిన తర్వాత ఆరంభమవుతుంది. జరిగిన కథ పత్రికలో 'సీరియల్' రూపంలో తెలుస్తుంది. అయినా, గండ్రగోళం, ఇబ్బందుల్లాంటివి లేకుండా నవల సాఫీగా ఉత్సాహభరితంగా సాగి పోతుంది. కాగితం కొంత పల్చగా కనిపించినా, అచ్చు బావుంది.

['పుస్తకాలు' శీర్షికలో నమీక్ష కోసం పుస్తకాలు సంపేదారు ఒక్క ప్రతిని పంపితే చాలు. ఆ పుస్తకాల ప్రచురణ మాత్రం, ఈ సంవత్సరంలోనే జరిగి వుండాలి; అవీ త్రీల రచనలే అయి వుండాలి.]

నగలుది

కవిత్వం

అసూయ అడలక్షణం అంటారుకాని అది అస
త్యమే. ఈర్ష్య, అసూయ.... ప్రేమ.... ద్వేషం....
మంచి.... చెడు ఇవి అడవాళ్ళలోనూ ఉంటాయి;
మగవాళ్ళలోనూ ఉంటాయి. వెక్కిరి కాకుండా
మానవ జాతికే చెందే లక్షణాలవి. ఎవొచ్చి-అ
భావాలను ప్రకటించుకోవడానికి వుండే అవకాశాల
లోనే ఆదా మగా లేదా. కన్నీరు పెట్టడానికి అడ
దానికి భోలేడంత స్వేచ్ఛ; మగవాడి ఏడుపు అస
హ్యంగా ఉంటుంది.

పెళ్ళయిన కొత్తలో—

వారిగురించి నాకేమీ తెలియదు.

“హేమమాలినిదే అందమంటే. అడవాళ్ళం
దరూ హేమమాలినిల్లా ఉంటే?” అన్నారు వారు
నీనిమానుంచి వచ్చాక.

అమాయకంగా అనేకాను — “నిజమే, అడ
వాళ్ళందరూ హేమమాలినులూ, మగవాళ్ళందరూ
ధర్మేంద్రులూ ఐతే ఎంత బాగుంటుంది!”

నామాటతో ఆయన వీలింగ్సు మారిపోయాయి.
“నీకు ధర్మేంద్రంలే యిష్టమా?”

“ఊ.. చాలా అభిమానిస్తాను.”

ఆయన మాటలు అపేక్షారు — కొన్ని నిమ
షాలపాటు.

అప్పటికే నేను గ్రహించలేక పోయాను.
మెతుకు నొక్కిచూస్తేకాని అన్నం ఉడికిందో
లేదో తెలియనట్లే—కొంతకాలం కాపురం చేస్తే
తప్ప శ్రీవారి తత్వమూ తెలియదు కదా!

ఓసారి ఏదో ఎగ్జిబిషన్ కి వెళ్ళాం.

అక్కడో చక్కని గ్రీకు చిత్రం ఉంది. బహుశా
హెర్కులెస్ దయ ఉండవచ్చు. కండలు తిరిగిన
చేతులు....చక్కనిసౌష్ఠవం....దృష్టి నాకట్టుకుంద
యిట్టే.

“బాగుంది కదూ?”

పరధ్యానంగా “ఊ” అన్నాను.

“నిజంగా నీకు నచ్చిందా?” అశ్చర్యంగా
అడిగారు.

అప్పుడు తెలుసుకున్నాను-ఆయన చూస్తున్న
చిత్రం వేరని.

చాలా కళాత్మకంగా — నగ్నంగా నిలుచుని
స్నానంచేస్తోందో గ్రీకు సుందరి.

“అదీ బాగుంది ఇదీ బాగుంది—” అనేకాను.

ఆయనకు అర్థమైపోయింది. “త్వరగా కదులు. మిగతా స్టార్స్ చూడొద్దా?”

నవ్వాచ్చింది. కోపం రాలేదు. జాలే వేసింది నిజానికి.

ఆయన కళ్ళల్లో స్పష్టంగా అసూయ తొంగి చూసింది—ఆ గ్రీకు శిల్పం మీద.

క్రమక్రమంగా నన్ను తనతో బయటకు తీసుకు వెళ్ళడం మానేశారు.

నేను చింతించలేదు. నా కాలక్షేపాలు నేనేర్పాటు చేసుకున్నాను. పుస్తకాలు, ఇంటి పనులు, క్షణం తీరిక లేకుండా ఉండడం అలవాటు చేసుకున్నాను. అందులో హాయి కనిపించేది.

ఆయన ఏదో ఒక అవకాశం తీసుకుని— “ఇవాళ మా టైపిస్ట్ ఎంత చక్కగా తయారై వచ్చిందో తెలుసా? మనిషి భలే బావుంటుంది. జామిపండు రంగు అంగ్లో ఇండియన్ లే.... నీలంస్కర్తూ....బ్లాండ్ హెయిరూ....అచ్చంగా మర్ మెయిడ్లా ఉందంటే నమ్ము—” అనేవారు. రోడ్డు మీద ఎదురయిన ఏ అమ్మాయిని పొగిడే వారు.

నాకు ఈర్ష్య వేసేది; కోపమూ వచ్చేది. అటువంటి మాటలు నా దగ్గర అనకపోతేనేం? క్షణికంగా అయినా నా మనసులో ముల్లు గుచ్చక పోతే ఏం?

నేనూ చెప్పగలను : మధ్యాహ్నం-ఎండలో కర్రలు కొట్టేవాడు కనిపించాడు. వాడి కండల మీద చెమట బిందువులు ముత్యాలలా మెరిశాయి. ఎండ కూడా నిలవలేనంత నున్నని వొళ్ళు. ఆ నలుపులో ఎంత నిగనిగ—నేరేడు పండులా :

చెబితే ఏమాతందో నాకు తెలుసు.

కొన్ని నెలల సాహచర్యంలో ఆయన మనసు నేను తెలుసుకోగలిగాను. అడవాళ్ళు త్వరగా ఎదుగుతారన్నది మాత్రం నా పట్ల నిజమే ఐంది. వారు-ఇంకా బ్రహ్మచారి లాగే ప్రయత్నిస్తూ-తెలిసో తెలియకో ఏవో మాటలనేసి నన్ను బాధల కెరచేస్తూంటారు. వారి మనసు తెలుసుకున్న నేను మాత్రం అలా చేయను; చేయలేను—సహిస్తాను అంతే!

చాలా కాలానికి—బీచ్ కి బయలుదేరమన్నారు.

అదివారం బీచ్ కలకలాడుతూంది. వేరువెనగ పప్పుతిని-కూల్ డ్రింక్ తాగి ఇసుకలో కూర్చున్నాం. రకరకాల జంటలు మా ముందు నుంచి కదులుతున్నాయి. సముద్రాన్ని చూస్తూంటే నాలో ఎక్కడలేని చైతన్యమూ వచ్చేసింది. సముద్ర దృశ్యం నాలో అటువంటి మార్పు కలగజేయడం తరచుగా జరిగేదే. అదేమిటో. కెరటాలను చూస్తేచాలు వొళ్ళుమరచిపోతాను.

“అబ్బ! ఆ అమ్మాయి చూడు....ఎంత చక్కగా ఉందో. ఎంత అందంగా ఉషారుగా....” నన్ను నేను మరచిపోయిన పరిస్థితి అది.

“అతన్ని చూస్తూంటే అసూయ వేస్తోంది. ఆ అమ్మాయి అతనిది :—”

నా నోరు జారింది. “ఉహూ.. అదృష్టమంతా ఆ అమ్మాయిదే. ఎన్నిజన్మల పుణ్యం కాకపోతే అంత చక్కటి భర్త దొరుకుతాడు! చూడండి.... ఆ పర్వనాలిటీ....హుందా....దర్డా....”

ఆయన-లేచి వెళ్ళిపోయారు-ఒంటరిగా.... కోపంగా.

నేను బ్రతిమాలదల్చుకోలేదు. నేనేం తప్పు చేశానని? వారు తన మనసులోని మాట ఎంత స్వతంత్రంగా స్వేచ్ఛగా బయటకు చెప్పారో, నేనూ అలాగే చేశాను. వారిని కించపరిచే ఉద్దేశం నాకెన్నడూ లేదు. ఏ నేరమూ చేయని నేనెందుకు రాజీ పడాలి?

ఏదాస్యానికయినా అంగీకరిస్తాను కానీ భావదాస్యాన్ని భరించలేను. అదేనా నా తప్పు?

అడబుద్ధి....అడబుద్ధంటారు కానీ మగబుద్ధి మాటేమిటి?

పాఠకులకు : మరొక కొత్త శీర్షిక

ముఖ సౌందర్యాన్ని, శరీర సౌందర్యాన్ని

ఎలా కాపాడుకోవాలి? వాటికి

ఏమేం పద్ధతులు అవలంబించాలి?

చిట్కాలు ఏమిటి? ఎలాంటి

వేళల్లో ఎలాంటి దుస్తులు ధరించాలి?

చౌకలో మంచి దుస్తులు

ధరించాలంటే ఎలా? సులభంగా

చెయ్యగలిగే చేతిపనులు ఏమిటి?

మొదలైన అందచందాలు, వస్త్రధారణ,

హస్త కళలకు సంబంధించిన

పలు సందేహాలను పాఠకులు ప్రశ్నల

రూపంలో “వనిత” కు పంపితే

వాటికి-సమాధానాలు ప్రచురించగలము.

ఈ శీర్షికను ‘వనిత’ పాఠకులకు

పరిచితురాలైన

భాయీ ఆర్య (బొంబాయి)

నిర్వహిస్తారు. పాఠకులు

తమ ప్రశ్నలను కార్డుల మీద రాసి,

ఎడిటర్ ‘వనిత’ చందమామ బిల్డింగ్స్,

మద్రాసు-600 026

చిరునామాకు పంపితే చాలు.

ఈ శీర్షిక ‘వనిత’ జన్మదిన సంచికలో

ఆరంభమవుతుంది.

పాఠకుల శ్రద్ధ: :

కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరగడం ఎలా?

కుటుంబ నియంత్రణ అమలు జరుగటానికి ప్రతి భార్య భర్తల జంట వ్యక్తి గతమైన నిర్ణయం తీసుకోవాలి. చాలామంది ముగ్గురూ అమ్మాయిలే సంతానం అయితే ఇంకో అబ్బాయి కావాలనో, లేదా ముగ్గురూ అబ్బాయిలే అయితే ఒక్క అమ్మాయి వుంటే బాగుండుననో అశ్రద్ధ చేస్తున్నారు. సమాజం ముందంజ వేసి ప్రతి ఉద్యోగంలో ఆదా మగా అనే తేడా లేకుండా ఉన్న ఈ రోజుల్లో ముగ్గురూ అమ్మాయిలైనా, ముగ్గురూ అబ్బాయిలైనా నష్టం లేదు.

ధనిక వర్గంలోని శ్రీ. పురుషులు ఎక్కువగా కుటుంబ నియంత్రణ అమలు జరుపడంలేదు. అన్ని ఇంతవూండి కాబట్టి మనకి ఎంతమందైనా నష్ట మేమిటి అనుకోవచ్చు. వాళ్ళు ఆలోచించవలసింది వారి ఆస్తికాదు—జనాభా పెరుగుదల అన్న విషయాన్ని మనస్సులో పెట్టుకుని ఇద్దరు పిల్లలతోనే తృప్తిపడితే బాగుంటుంది.

బీదవర్గంలోని శ్రీ. పురుషులు కుటుంబ నియంత్రణ చేయించుకుంటే వారికి ముందే వున్న అధిక సంతానాన్ని ఎవరు చూస్తారనో, ఆపరేషను జరిగి కనీసం 15 రోజుల విశ్రాంతి పొందితే—బిడ్డల ఆలనకుపాలనకు డబ్బు లేదనో, ఉన్నా చాలదనో ఇలా ఏదో ఒక విధంగా అమలు జరుపడం లేదు. ఈ రోజుల్లో ఆపరేషనుకంటూ ప్రభుత్వం ఇచ్చే 25 లేక 50 రూ॥ల డబ్బుతో పండ్ల తింటామా, బోజనమే తింటామా, ఆ పదిహేనురోజులు పిల్లలకే పెడతామా అనే సమస్యతో అమలుజరపక మరియొక సమస్యను బిడ్డ రూపంలోపొంది బాధలు పడుతున్నారు. ఇలాంటివారు ముందునుంచే జాగ్రత్త పడి వారికొచ్చే కొద్ది ఆదాయంలోనే వారి శక్తినిబట్టి రోజుకు 25 పైసలు లేదా 50 పైసలు అయినా 'మనది కాదు' అనే గట్టి నిర్ణయంతో డబ్బును వెనకవేసి ఆపరేషను సమయంలో ఇంటి ఖర్చుకి తీసి వాడాలి. అంతేగాని ఆ సాకుతో పిల్లల సంఖ్యను ఎక్కువ చెయ్యరాదు. అయినా ఈ సమస్య లన్నీ ఎవరికి వారే ఆలోచించి అమలు జరుపుతే వారి కుటుంబమే సుఖ శాంతులతో వుంటుంది. ప్రభుత్వానికి మేలు చేసినవారవుతారు.

మధ్యతరగతిలోని వారు అయితే వారిలో వారే సతమతమవు తుంటారు. ఇద్దరికీ కుటుంబనియంత్రణ అమలు జరుపుకోవాలని వున్నా ఎవరిస్వార్థంతో వారు భార్య భర్తని, భర్త భార్యని చేయించుకొమ్మని ఇలాంటి ఘర్షణలతోనే ముగ్గురిని దాటి బిడ్డల సంఖ్యను నాలుగు, అయిదుకి

తెలియకుండానే తెచ్చేస్తున్నారు. అలాంటి వారు ఆలోచనలను కట్టిపెట్టి వారివారి ఆరోగ్యాలనిబట్టి ఎవరో ఒకరు చేయించుకుంటే తుదకు సుఖపడేది తామేనన్న నగ్నసత్యాన్ని వారే తెలుసుకుంటారు. పైగా ఈ రోజుల్లో ఆపరేషను ఎవరికయినా సులభమే.

ఉద్యోగాలలో వున్న భార్య భర్తలు మాత్రం కుటుంబనియంత్రణ ఎక్కువగా అమలు జరపుతున్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే వారిద్దరూ ఉద్యోగరీత్యా బయటకు వెళ్ళి సాయంకాలం వారివారి గూళ్ళకు చేరటం, ఆ గూటిలో వారి బిడ్డల ఏడ్పులు, పనిపిల్లల నిరసన కళ్ళారా చూచి భయపడి, బాధపడి, పెంచే అవకాశం లేక తప్పనిసరిగానయినా చేయించుకుంటున్నారు.

కుటుంబనియంత్రణ అంటే ఏమిటి అన్నది ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కర లేదు—దాని మంచి ప్రతి ఒక్కరికీ తెలుసు. ప్రతి భార్య భర్తతో సహకరించి వారికి కుటుంబ నియంత్రణపట్ల ప్రోత్సాహం కల్గించాలి. ఆ బాధ్యతను వనితలే స్వీకరించాలి. ఇద్దరు బిడ్డల పెంపకంలోవున్న సుఖశాంతులు ఎక్కువమంది వుంటే వుండవనే విషయాన్ని తెలియపర్చాలి. వారి కుటుంబం స్వర్గ తుల్యం చేసుకోవాలి.

ఆకాశాన్నంటుతూన్న ఈ ధరలు చూచి అనుభవిస్తూ కూడా కుటుంబ నియంత్రణ జరుపకపోతే అందరికీ నష్టం వాటిల్లుతుంది. ఈ కుటుంబ నియంత్రణ విషయం భార్యభర్తలు ఆలోచించుకుని తక్షణం ఎవరో ఒకరు చేయించుకోవాలి. ముందు అశ్రద్ధ మానాలి. నలుగు రయిదుగురికి జన్మనిచ్చి చాలీ చాలని తిండి, బట్టలతో బాధపెట్టక ఇద్దరిలోనే ఆగితే వారూ ఆరోగ్యవంతులవుతారు. వాళ్ళను చూసేందుకు తల్లిదండ్రులకు తృప్తి వుంటుంది.

ఈ రోజుల్లో తల్లిపాలకి ఎక్కువగా ఏ బిడ్డా నోచుకోవడం లేదు. జీతాలు పాలడబ్బులకి చాలకపోయినా, అప్పులు చేసి బ్లాకులోనయినా కొంటు న్నారే గాని పరిమిత కుటుంబాన్ని అమలుజరుప లేకపోతున్నారు. ప్రతి వనితా భర్తకి నచ్చజెప్పి అప్పులపాలు కాకుండా కుటుంబనియంత్రణతో సంసారం చక్కదిద్దుకోవాలి.

ఈ కుటుంబ నియంత్రణ అనేపదం గొంతెత్తి అరచినా, రేడియోలు

మోగినా, సినిమాలలో చూసినా, గోడల మీద వ్రాసినా, వ్యాసాలుదంచినా ప్రజలలో ఏమీ పని చేయటంలేదు. కుటుంబనియంత్రణ అమలుకు-కావలసింది ఇద్దరి ఏకీభావమైన అభిప్రాయం. అలా ప్రతీ భార్య భర్త ఆలోచించుకుని, ఎక్కువసంతానం వల్ల కలిగే నష్టాలను ముందే పూహించుకుని జాగ్రత్తపడితే అంతకన్నా కావలసిందేముంది?

కె. శాయాదేవి, కైకలూరు.

దేశంలో ముఖ్యమయిన సమస్యగా పరిగణించబడుతున్నది అత్యధిక జనాభా అన్న విషయం అందరికీ తెలిసినదే. జనాభా పెరుగుదలను పూర్తిగా అరికట్టేందుకు సాధ్యం కాదు. కాని కొంత అయినా అరికట్టకపోతే జనాభా చీమల పుట్టలాగా పెరిగి మనిషి నిల్చుకునేందుకే తావు లేనటువంటి క్లిష్ట పరిస్థితి ఏర్పడే ప్రమాదమున్నది.

అందుకై ప్రభుత్వం కుటుంబ - నియంత్రణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయటమే కాక, ఆపరేషన్ చేయించుకున్నవారికి కొంత డబ్బు పారితోషికంగా ముట్టజెపుతున్నది. ఈ మధ్య ఆపరేషన్ చేయించుకున్న వారికి చీరలు కూడా బహుకరిస్తున్నారంటే అధిక జనాభాను అరికట్టేందుకు ప్రభుత్వంవారు ఎంత కృషి చేస్తున్నారో స్పష్టమవుతున్నది. కాని యింత పాటుపడుతున్నా జనాభా తగ్గకపోవడానికి కారణం కుటుంబ - నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరగకపోవడం. విద్యావిహీనతవల్ల కొందరు, మూఢాచారాలవల్ల సృష్టిని అపివేయడం తప్పుగా భావించేవాళ్ళు కొందరు, మరి కొందరు విజ్ఞానవంతులై కూడా కొన్ని కట్టుబాట్లకు లోనై భర్తగారి ఆజ్ఞానుసారం లేదా అత్తమామల ఆజ్ఞకు లోనై కుటుంబ నియంత్రణ పాటించడం లేదు. ఇద్దరు కూతుళ్లు, ఒక్క కుమారునితో ఆపరేషన్ కు సిద్ధమైతే “ఒక్క కన్ను కన్నా కాదు, ఒక్క కొడుకు కొడుకూ కాదు” అన్న అమ్మమ్మ బామ్మల సూక్తులతో యింకో ఛాన్స్ కు చూద్దారే అని వాయిదావేసి కుటుంబాన్ని పెద్దది చేసుకున్నవాళ్ళు ఎందరు లేరు?

విద్యా విజ్ఞానం లేనివాళ్ళు కొందరు, మనకు తెలిసినవాళ్ళో లేదా మనకు దగ్గరివాళ్ళో అయిఉండి కుటుంబ సభ్యుల సంఖ్య పెంచేస్తూ వుంటే, వారికి సరివడ విజ్ఞానంలేదు - మనమైనా కుటుంబనియంత్రణ పాటించమని నచ్చచెప్పితే బాగుంటుందని, కుటుంబ నియంత్రణ వివరాలు చెప్పి యింత మంది పిల్లలను పెంచటం కష్టంకదా అంటే “నారు పోసినవాడు నీరు పోయక మానడు” అని మూఢంగా మాట్లాడేవారిని ఏమనాలి? ఇక పాఠశాలపు అమ్మమ్మలు నానమ్మలు “నీకు ఎంత ఆస్తి వున్నది అని అడగరు. నీకు ఎందరు పిల్లలు అని అడుగుతారు” అని చెప్పి ఆ పిల్లలే ఆస్తి అయినట్లు చాదస్తపు మాటలు మాట్లాడతారు. ఈ మూఢత్వం నశించాలి. పిల్లలను కనగానే సరిపోడు. మనం ఎందరి పిల్లలను సంఘంలో మంచి స్థాయిలో నిలబెట్టగలము? మన ఆర్థిక స్తోమత ఎంత? - అని సంసార జీవితంలో అడుగుపెట్టిననాడే ఆలోచించాలి. పిల్లలను మంచి భవిష్యదులుగా తీర్చిదిద్దాలని, వాళ్ళకు బంగారు భవిష్యత్తును ప్రసాదించాలని ప్రతి తల్లి -

తండ్రి, ప్రతి స్త్రీ, ప్రతి పురుషుడు భావించిననాడే ఈ కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలుజరగ గలదు.

ఇక కొన్ని కుటుంబాలలోని తల్లిదండ్రులు కనీసావసరాలైన తిండి, బట్ట మాత్రమే తీర్చడానికి ప్రయత్నిస్తారుకాని, పిల్లలకూ కొన్ని ఆశయాలు, వినోదాలు, సంతోష సౌఖ్యాలుంటాయని ఊహించరు. అసలు అలాంటి వాటికి ప్రాముఖ్యం ఇవ్వరు. మారుతున్న కాలానికి అనుగుణంగా మనమూ మారాలని అనుకోవడం సబబే కదా! మరి కోరికలు కొంత అయినా తీరాలంటే పరిమిత కుటుంబంలోని పిల్లలకే సాధ్యమవుతుంది కదా! “మంచి ఎక్కువైతే మజ్జిగ పలచన” అన్న సామెత వుండనే వున్నది. ఇలా చాలా సమస్యలు ఎదురౌతాయని తెలిసి కూడా కొందరు ఒక్క ఛాన్స్ ఒక్క ఛాన్స్ అంటూ వాయిదా వేస్తే కుటుంబం పెద్దదికాక ఏమౌతుంది? ఆలోచించండి.

అనాదినుంటే స్త్రీకి అన్యాయం జరుగుతూనే వున్నది. ఇప్పుడూ అంతే! బలహీనంగా వున్న స్త్రీ అయినా కూడా ఆమెకే ఆపరేషన్ చేయిస్తారు. మరి పురుషులు కుటుంబ - నియంత్రణ పాటించేందుకు ముందుకురారు ఎందుకనీ? వారికి భయాందోళనలు ఎక్కువ. ఆ భయాందోళనలే స్త్రీలకూ వుంటాయి కదా? ఇలా స్త్రీని అన్యాయంగా వంచించకూడదు. పాలూ, లేనె కలయిక వలె భార్య - భర్తలు ఎవరికీ అనుకూలంగా వుంటే వారు కుటుంబ - నియంత్రణ పాటిస్తే సరి. ముందుగా స్త్రీ పురుషులలోని భయాందోళనలను పారద్రోలాలి.

కుటుంబ నియంత్రణ పట్ల ప్రభుత్వం వారు మాత్రమే శ్రద్ధ తీసుకొని జనాభాను అరికట్టాలంటే చాలా కష్టం. ఇది మన సమస్య. ప్రతి కుటుంబంలోని సమస్య. ప్రతి కుటుంబం గురించి ప్రభుత్వమే శ్రద్ధ వహించాలంటే ఎంత కష్టమో మనం ఊహించగలము. మనది ప్రజా ప్రభుత్వం. కాబట్టి విజ్ఞానవంతులైన స్త్రీ పురుషులు తమకున్న జ్ఞాన సంపదతో తమకు అందుబాటులో వున్న మారుమూల నివసించే పల్లెవాసులకు అనాగరికులకు, విజ్ఞానంలేనివారికి “చిన్న కుటుంబం చింతలేని కుటుంబం” అని వారు గ్రహించేలా విడమరచి స్పష్టంగా అర్థం అయేట్లు చెప్పాలి. అప్పుడు ఈ కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలుజరగడం ఏమంత కష్టంకాకపోగా కుటుంబ నియంత్రణ జయప్రదంగా జరిగే వీలుంటుంది. అందుకు మరి అందరూ ప్రయత్నించాలి.

అందరి విజ్ఞాన వికాసం పెంపొందే వరకూ కూర్చుంటే జనాభా ‘శ్రుతిమించి రాగాన’ పడుతుంది. జనాభా పెరిగిపోకముందే ప్రభుత్వం మేల్కొని కొన్ని ఆదేశసూత్రాలను అమలుజరపటం ఎంతైనా శ్రేయస్కరం. ముఖ్యంగా అమలు జరుపవలసిన సూత్రం: ‘ఇద్దరికంటే ఎక్కువ పిల్లలు వుండరాదు. మూడవవారికి స్థానం కల్పించినవారు శిక్షెద్దులు.’ ఇలా కఠిన చర్యలాంటిది తీసుకోవడం సత్వరం అమలు జరిగేట్లు చేస్తే, ఈ కుటుంబ నియంత్రణ జయప్రదంగా అమలు జరుగగలదని నా నమ్మకం.

ఉషా అశోక్, హైదరాబాద్

వార్తల్లో వనితలు

ఫ్రాన్స్ పైన్య చరిత్రలో మొదటిసారిగా ఒక వనిత 'జనరల్' పదవి పొంది చరిత్ర సృష్టించింది. ఆమె శ్రీమతి వాలెరీ అన్ ఫ్రె. 54 సంవత్సరాల ఈ వనిత 1948లో ఫ్రెంచి విమాన దళంలో డాక్టరుగా చేరింది. ఆ తర్వాత ఆమె ఫైలట్ గానూ, పారాచూట్టుగానూ మారి ఇండోచైనా, ఆల్జీరియా లలో పని చేసింది. ఇండోచైనాలో ఆమె-గాయలతో బాధపడుతున్నవారికి వైద్యం చెయ్యడానికి 21 సార్లు పారాచూట్ల సాయంతో దిగింది; గాయపడినవారితో నిండిన విమానాన్ని తానే స్వయంగా నడిపింది. ఫైలట్ గా అనుభవం సంపాదించిన ఆమె హెలికాప్టర్ ఫైలట్ గా ఆల్జీరియాలో జరిగిన యుద్ధంలో 365 పర్యాయాలు పాల్గొంది.

1972లో ఫ్రెంచి అధ్యక్షులు పాంపిడో ఆమెకు 'లిజియన్ డి ఆనర్' ఇచ్చి సత్కరించారు.

ప్రస్తుతం వాలెరీ అన్ ఫ్రె సాదించిన ఈ ఘనత- ఫ్రెంచి సైన్యంలో పనిచేస్తున్న ఏడువేల మంది వనితలకు ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది.

తన కన్న బిడ్డను ముప్పై ఏళ్ళ తర్వాత చూస్తున్నప్పుడు ఒక తల్లి మనసు ఎలా ఉంటుంది? 'చెప్పలేనంత ఆనందంతో పొంగిపోతూ ఉంటుంది' అంటుంది రష్యాకు చెందిన నటి జోయా ఫైడరోవా. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం సాగుతున్న రోజుల్లో జోయా-మాస్కోకు వచ్చిన ఒక అమెరికన్ నౌకా దళాధికారిని ప్రేమించింది. వారికి ఒక అమ్మాయి కలిగింది. అయితే ఈ ప్రేమ జోయాను జైలు పాలు చేసింది. 64 సంవత్సరాల జోయా ఏప్రిల్ 23 న- దాదాపు 30 సంవత్సరాల తర్వాత మ్యాయస్కోకు వచ్చి తన కుమార్తెను చూసింది. ఆమె కుమార్తె శ్రీమతి ఏక్టోర్యా-తన తల్లిని చూసి ఎంతో సంతోషించింది. ఆమె తన తండ్రి అడ్మిరల్ బేట్ ను గత సంవత్సరం మార్చిలో మొదటిసారిగా చూసింది!

వార్తల్లో వనిత :

డాక్టర్ భ్రమరాణి

త్రిపుర వైద్యకళాశాలలో భ్రమరాణి చదువు కున్నది. యమ్.బి.బి.యస్. అయిన తర్వాత, తన సొంత వూరైన మదనపల్లిలో 'ప్రాక్టీస్ మొదలుపెట్టాలనుకున్నది. చదువు పూర్తయిన తర్వాత, సంవత్సరంపాటు అక్కడే 'హౌస్ సర్జన్' చేసింది. భ్రమరాణికి రాత్రి, పగలా కూడా డ్యూటీలు వుండేవి.

ఒ రోజు ఆర్తోపెడిక్ వార్డ్ లోవున్న ఒక డాక్టరు, భ్రమరాణిని పిలిచి, ఒక పేషెంటు విపరీతమైన చెయ్యినొప్పితోనూ, తలనొప్పితోనూ బాధపడుతున్నాడనీ, అతన్ని గమనించమనీ

చెప్పింది. అతనికి నిద్రపట్టడానికి మాత్రలు ఏవీ ఇవ్వవద్దనీ, అవి బాగానే ఇవ్వడం జరిగిందనీ ఆ డాక్టరు ఆమెను హెచ్చరించింది.

భ్రమరాణి అక్కడికి వెళ్ళేసరికి, అతను చాలా గోలచేస్తున్నాడు. నర్స్ ఏం చెబుతున్నా వినిపించుకోకుండా, ఇల్లుఎగిరేట్టుగా ఏడుస్తున్నాడు. భ్రమరాణి అతని దగ్గరగా వెళ్ళి, ఏమిటో కనుక్కున్నది. అతను నిద్రపట్టడానికి మాత్రలు అడిగాడు. ఆ మాత్రలు ఇంక ఇవ్వడానికి వీలుకాదనీ, ఇంకా ఎక్కువగా వాడితే 'లివర్' చెడిపోతుందనీ, ఇతరత్రా కూడా ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుందనీ ఆమె నచ్చచెప్పింది. అతను

ఒక డాక్టరు తన పేషెంటు మీద
అభిమానం చూపించవచ్చు; ఆప్యాయత
చూపించవచ్చు; అతన్ని ప్రేమతో
పలకరించవచ్చు. కాని,
ఆ పేషెంటు తన జీవితం మీద
నిరాశపడ్డప్పుడు, నిరుత్సాహపడ్డప్పుడు,
అంగవైకల్యమైన జీవితాన్ని
కొనసాగించడానికి బాధపడ్డప్పుడు—
ఆ వ్యక్తికి జీవితం మీద ఆశ కలిగించడానికి,
అతన్ని మనిషిగా బతికించడానికి—
అంగవిహీనుడైన ఆ పేషెంటుకు—
ఆ డాక్టరు జీవిత భాగస్వామి
అవుతుందా??—
ఐంది!
ఆమె
డాక్టర్ భ్రమరాణి!

కాన్సేపు అలాగే బాధపడి నెమ్మదిగా నిద్ర
పోయాడు.

మర్నాడు భ్రమరాణి ఆ వార్డ్ వేపు వెళ్ళింది.
పేషెంట్ నవ్వుతూ పక్క పేషెంట్లతో మాట్లాడు
తున్నాడు. ఆప్పుడు ఆమె అతన్ని పరీక్షగా
చూసింది. అతని ఎడమ చేయి తొలగింపబడి
వున్నది. దెబ్బలు తగిలిన ముఖంనిండా 'ప్లాస్టర్'
వున్నాయి. 'వ్స! పాపం!' అనుకుని ఆమె
తన పనిలో నిమగ్నమైంది.

కాన్సేపటికి, భ్రమరాణి అలా వెళ్ళిపోతూ
అతన్ని చూసింది. అంతకు ముందంతా నవ్వుతూ,
సరదాగా కనిపించిన వ్యక్తి - మంచం మీద
వెల్లకిలా పడుకుని, చూరుకేసి చూస్తున్నాడు.
అతని కళ్ళనుంచి ధారాపాతంగా నీరు
ప్రవహిస్తున్నది.

ఆమె అతన్ని పలకరించి, "ఎందుకలా
ఏడుస్తున్నారు?" అని అడిగింది. అతను
సమాధానం చెప్పలేదు. 'ఏమీలేదు' అన్నట్లుగా

తల వూపాడు. దుఃఖాన్ని దిగమింగుతూ. ఆమె
మళ్ళీ అడగడంతో, అతను బాధపడుతూనే తన
కథ చెప్పాడు.

"నేనొక రైలు ప్రమాదంలో గాయపడ్డాను.
చితికిపోయిన నా ఎడమ చేతిని డాక్టర్లు తీసేశారు.
ఇక నేను జీవితంలో ఏం చెయ్యగలను? ఎలా
జతగ్గలను?" అంటూ ఏడ్చాడు. ఆమె అతన్ని
ఓదార్చింది. తాను చదువుకున్న గొప్పవారి
పుస్తకాల్లోని విషయాల్ని ఉదహరిస్తూ - జీవితం
గురించి, వెలుగు చీకట్ల గురించి మాట్లాడింది.
నిదానంగా అతను ఆమె మాటలు విన్నాడు;
వూరుకున్నాడు.

అతనికి జీవితం మీద ఆశ కల్పించాలన్న
ఉద్దేశంతో, ఆ మర్నాడు భ్రమరాణి తన హాస్టల్
నుంచి బయల్దేరి అతని దగ్గరకే వెళ్ళింది. కూడా
టిపిన్ తీసుకెళ్ళి, తినమని ఇచ్చింది. అతను
వడ్డన్నాడు; చాలానేపటి తర్వాత కొద్దిగా తీసుకుని
తిన్నాడు. అతనితో ఆమె కాన్సేపు మాట్లాడి
వెళ్ళిపోయింది.

అలా కొన్నిరోజులు గడిచాయి. అతను
ఆహ్లాదంగా కనిపిస్తున్నందుకు - ఆమె సంతో
షించింది. ఆమెకోసం అతను నిరీక్షించేవాడు.
రాకపోతే, బాధపడేవాడు. అతనితో మాట్లాడానికి
ఎవరూ వచ్చేవారు కాదు; అతని వాళ్ళెవరూ
అక్కడ లేరు. అందుకే అతను ఆమెకోసం
ఎదురుచూసేవాడు. ఆమె, తన 'డ్యూటీ'
అయిపోయిన తర్వాత, విధిగా అతని దగ్గర
కాన్సేపు కూచుని, కబుర్లు చెప్పేది.

బీదవదైనా అతనూ చదువుకున్నవాడే. అతని
ఊహలు, ఆలోచనలూ విని ఆమె సంతోషించింది.
'తెలివైనవాడే' అనుకున్నది.

హాస్పిటల్ నుంచి, అతను ఆ మర్నాడు వెళ్ళి
పోతున్నాడు. అతను మళ్ళీ దిగులుగా కనిపించాడు.
తన భవిష్యత్తు ఏమిటో, ఏం చెయ్యాలో అంతా
అగమ్యం—అని ఆమె దగ్గర నిరుత్సాహపడ్డాడు.
అలా నిరుత్సాహపడవద్దనీ, కాళ్ళు చేతులూ లేని
వాళ్ళు ఎందరో ఎన్నో సాధిస్తున్నారనీ, ఒక
చెయ్యి లేకపోయినంత మాత్రాన జీవితాన్ని కంటి
చేసుకోకూడదనీ చెప్పింది. అతను వున్నచోటికి
తాను రోజూ వచ్చి మాట్లాడతానంది.

అతనికి ఒక 'మంచి చెలిమి' కావాలి.
వుంటే, అతను ఉత్సాహంగా బ్రతగ్గుతుంటాడు.
అందుకు తానేంచెయ్యగలడు? — ఆ రాత్రంతా,
ఆలోచించి, ఒక నిర్ధారణకు వచ్చింది.

మర్నాడు అతన్ని చూద్దానికి వెళ్ళి అతనితో
నిత్యం తాను వుంటాననీ, అతన్ని వివాహం
చేసుకుంటాననీ చెప్పేసరికి, అతను నిర్భాత
పోయాడు. ఏమీ చెప్పలేక అయోమయంలో
పడిపోయి, అలాంటి పనిమాత్రం చెయ్యవద్దని
ఏడ్చాడు. ఆమె అతనికి పలువిధాలుగా నచ్చ
జెప్పింది.

భ్రమరాణి — పేషెంట్ మీద 'అనురాగం'
చూపుతున్న విషయాన్ని హాస్పిటల్ లోని చాలా
మంది పసిగట్టారు. ఆమె తన నిర్ణయం చెప్పగానే,
అందరూ ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు.
ఆ విషయం ఆమె తండ్రికి తెలియజేశారు.
మొదట్లో ఆమె తలదండ్రులు అంగీకరించ
పోయినా, ఒక వ్యక్తి మనుగడకోసం తమ
కుమార్తె చేస్తున్న త్యాగానికి అబ్బురపడి, అంగీ
కరించారు. కొన్ని రోజుల తర్వాత మంగాపురం
దేవాలయంలో వారిద్దరికీ వివాహం జరిగింది.
కులం, జాతి తెలియని ఒక అనామధేయుడిని,
అంతస్తుకు ఏ మాత్రం సరితూగనివాడిని, అంగ
విహీనుడిని—ఏం చూసి వివాహం చేసుకున్నదని,
దగ్గరవాళ్ళు ఆమెను ఈసడించుకున్నారు.

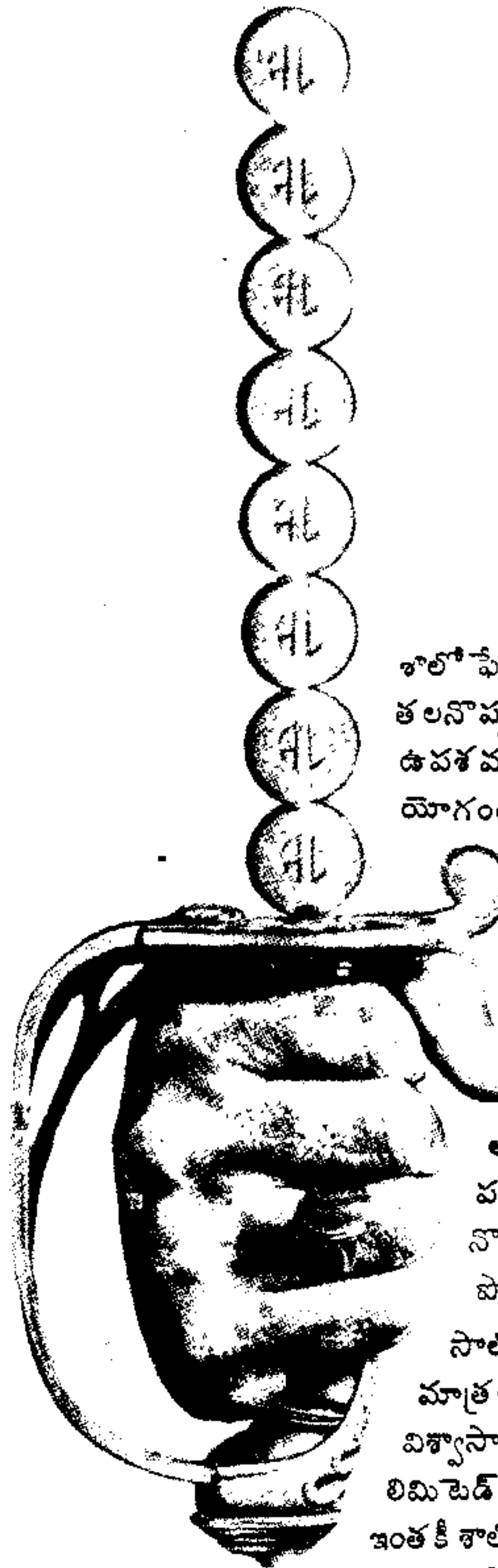
ఒక జీవికి జీవితం మీద ఆశ కలిగించడానికి,
ఆమె చేసిన పనిని 'త్యాగం'గా అభివర్ణించి,
ఆమెను మెచ్చుకున్నవారూ లేకపోలేదు.

"నాకు అతనిమీద కలగినది నిజానికి
మామూలు 'ప్రేమ' కాదు — ఒక విధమైన
అభిమానం. అతనిమీద కలగిన జాలి, కరుణలే—
అతన్ని భర్తగా చేశాయి." అన్నది భ్రమరాణి.

ఇప్పుడా దంపతులు హాయిగా వున్నారు. వారి
కొక అబ్బాయి.

ఆమె మదనపల్లిలో డాక్టర్ గా ప్రాక్టీస్ చేస్తున్నది.
అతని పేరు విక్రమ్ - తనకు వున్న పోబోగ్రఫీ
మీద ఉత్సాహంతో డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు
తీస్తున్నాడు.

విజయవంతమైన బాధాహారిణి

శాలో ఫేస్ బాధా నివారణ మాత్రలు
తలనొప్పులను అతి త్వరగా తగ్గించి
ఉపశమనం కల్పించడానికి ప్రత్యేక
యోగంతో సూత్రీకరించబడ్డాయి.

శాలో ఫేస్ బాధా నివారణ
మాత్రలలో అతి అమోఘంగా
నొప్పులను పోగొట్టే ఆస్పిర్గిన్
ఉంటుంది. ఈ ఆస్పిర్గిన్
ఫెనాసిటిన్ తో మరింత
శక్తివంతం చేయబడింది—
అంటే తలనొప్పులు, జలుబులు,
వల్ల నొప్పి, ప్లూ జ్వరాలు, ఒళ్లు
నొప్పులు అతి త్వరగా తగ్గి
పోతాయి.

సాలో ఫేస్ బాధా నివారణ
మాత్రలు విశ్లేషణ రబిడి ఇంటి మందులకు
విశ్వాసాన్ని ఆర్జించిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారే తయారు చేస్తున్నారు—
ఇంతకీ శాలో ఫేస్ మాత్ర

వెల 7 వైసలు మాత్రమే.

**సాలో ఫేస్: అమోఘమగు
నిరపాయకరమైన
నొప్పుల నివారిణి**

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

SAA/AMS/1999

ఉగాది వ్యాస రచనల పోటీలో -

ప్రత్యేక బహుమతి (రూ.50) పొందిన

**“జాతీయ పురాణాన్ని సద్భక్తి సన్నివేశాలు
నేడు చెయ్యవలసిన కృషి ఎలాంటిది**

మన చరిత్రలో ఎంతోమంది స్త్రీల పేర్లు సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించారు.
స్త్రీలకు కొన్ని కట్టుబాట్లు వున్నప్పటికీ, ఈ ఆధునిక యుగంలో స్త్రీలు
పురుషులతో సమానంగా అన్నిరంగాలలోనూ వుంటున్నారు. టీచర్ గా,
డాక్టర్ గా, అవీసర్ గా, కలెక్టర్ గా, పోలీసుగా, ఇంజనీరుగా, లాయర్ గా,
ఎడిటర్ గా అనేక రకములైన ఉద్యోగములలో మగవారితో సమానంగా
వుంటున్నారు. అన్ని రంగాలలో మగవారితో సమానంగా స్త్రీలు నిలబడ
గల్గటమేకాక ఆస్తిలో కూడా, మగవారితోపాటు హక్కు సంపాదించారు.
వీరు తమ హక్కులను సద్వినియోగపర్చుకొని - హక్కులతోపాటు బాధ్య
తలు కూడా గుర్తించాలి.

చాలామంది ఆదపిల్లలు పొరుగుగూళ్ళలో చదువుకుంటూ హాస్టల్స్ లో
వుంటున్నారు. అందుకు కారణాలు - డబ్బు ఖర్చు తక్కువగా వుంటుందని
కొంతమంది; వున్న వూళ్ళో సదుపాయం లేక పొరుగుగూళ్ళలో చదువుకునే
వారు కొంతమంది; వున్న వూళ్ళో కాకుండా పై వూళ్ళో నలుగురితో కలిసి
మెలిసి చదివితే కష్టసుఖాలు తెలుస్తాయని మరికొందరు.... ఇలా వుంటాయి
ఆ కారణాలు; మరి అటువంటివారికి హాస్టల్ లో భోజనం ఎలా వుండాలి?
సాధారణంగా చాలా హాస్టల్ లో భోజనం ఏదో ఒకటి రెండు పదార్థాలతో
రుచి పచీ లేకుండా వుంటుంది. అటువంటి భోజనం చేసి వాళ్ళు ఎలా చదువు
కుంటారు? ఏమి చదువుకుందారు? హాస్టల్ జీవితం అంటే ఎలా వుండాలి?
ఆర్థిక అసమానతను తొలగించి సమభావం పెంపొందించే ఒక ప్రశాంత
నిలయంగా వుండాలి. తమ పిల్లలు సంఘ జీవనానికి అలవాటు పడాలని
ఆశించే తల్లితండ్రులు-బీద, గొప్ప అనుభేదం లేకుండా పిల్లలను హాస్టల్ లో
చేర్చిస్తున్నారు. అటువంటి వారికి, తగినంత ఆహారం లేక అన్నం
పేరు వింటేనే అసహ్యం కలిగేటట్లుగా కొన్ని హాస్టల్స్ పని చేస్తున్నాయి.
అందుకు కారణం - కేవలం నిత్యావసర వస్తువుల లోపంవల్ల కాదు. మంచి
సరకులను బ్లాక్ మార్కెట్ లో అమ్ముకుని-నిల్వసరుకును, కత్తి సరుకును
హాస్టల్స్ కు సరాఫరా చేస్తుండడం మామూలుగా జరిగే పని. రాళ్ళ బియ్యం,
పిండిని పాలుగా కలిపి, వాటితో మజ్జిగ చెయ్యడం - ఇలా రకరకాల కత్తి
ఆహారమును విద్యార్థులకు పెట్టినట్లయితే, వాళ్ళు ఆ భోజనం తినలేక, ఆ
నిబంధనలను అతిక్రమించలేక చివరికి తిండికి మొగంవాచి అన్న దరిద్రులుగా
తయారవుతారు. హాస్టల్ నిర్వాహకులు ఈ విషయంలో తగు శ్రద్ధవహించి,
మేలిరకపు సరుకు లిప్పించి సకాలంలో వాటిని వినియోగించినట్లయితే
చక్కటి ఆహారం తిని, ఆరోగ్యంగా వుండి విద్యార్థులు చక్కని పలికాలను

వ్యాసాలు రెండు:

??

సాధించగలుగారు. కాబట్టి హాస్టల్స్లో సరఫరా చేసే ఆహార విషయంలో ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధ వహించాలి. విద్యార్థులకు మంచి తిండి, బట్ట, తగిన విద్యా సదుపాయములు, చక్కని క్రమశిక్షణ వున్నట్లయితే రేపటి పౌరులుగా దేశ సౌభాగ్యానికి ఎంతగానో తోడ్పడగలరు. 20 అంశాల పథకంలో విద్యార్థుల సంక్షేమం కూడా ప్రధానమైన విషయమే కాబట్టి - విద్యార్థులు హాస్టల్స్లో వుండే బాధలు ఎప్పటికప్పుడు పై అధికారులకు తెలుసుతు వుండాలి. అలా చేయటం వలన పరిస్థితులు మెరుగవడమే కాక, అవినీతిని నిర్మూలించినట్లా వుంటుంది.

చాలామంది ధనవంతులు తమ క్రింది వారిని బానిసలుగా చేసి వాళ్ళ చేత వెట్టిచాకిరీ చేయిస్తున్నారు. ఆ పనివాళ్ళ కష్టసుఖాలను అసలు ఎవరూ పట్టించుకోరు. అలాగే కొందరు ఉద్యోగులు తమ క్రింది ఉద్యోగస్థుల్ని వేళకు ఇళ్ళకు వెళ్ళనీయకుండా చాకిరీ చేయిస్తూ వుండటం మనం చూస్తూనే వున్నాము. అదీ ఒకరకంగా వెట్టి చాకిరీలాంటిదే. తమ క్రింద పనిచేసే వాళ్ళు మనుషులేననీ, వారికి అవసరాలూ, బాధ్యతలూ వుంటాయనీ పైవాళ్ళు గమనించరు. ఇటు చాకిరీ చేయలేక - అటు అవసరాలకు ఇళ్ళకు వెళ్ళలేక ఎంతోమంది చాలా బాధలుపడుతుంటారు. సాధారణంగా ఇటువంటివి ప్రైవేటు సంస్థలలో జరుగుతూ వుంటాయి. ఆ ఉద్యోగులకు రాత్రి, పగలు తేడా వుండదు. పోనీ యజమానులు అదనంగా ఇచ్చేదీ వుండదు. వీళ్ళకి ఈ వెట్టి చాకిరీతోనే జీవితమంతా సరిపోతుంది. కుటుంబ సభ్యులతో మాట్లాడుకోవటానికి కాని, కంటినిండా నిద్రకాని - కడుపునిండా భోజనం కాని వుండవు. ఇటువంటి పద్ధతులను ప్రభుత్వం పరిశీలించి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

మన ప్రభుత్వం చేనేత పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ఎంతో కృషిచేస్తోంది. ప్రజలకు అందుబాటులో వుండేటట్లుగా మంచి నాణ్యత కల్గిన బట్టలను సరఫరా చేయాలని మన ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. చేనేత పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ప్రజలు కూడా పాటుపడాలి. ముఖ్యంగా వనితలు ఎక్కువ కృషి చేయాలి. విదేశ వస్తుములపై మోజు తగ్గించుకోవాలి.

పెరిగిపోతున్న ధరలతో, కట్నాలతో, స్కూల్స్ వ్యాపారాలతో, అవినీతి, లంచగొండితనంతో దేశం అల్లకల్లోలం అవుతున్న సమయంలో మన ప్రధాని 20 సూత్రాల పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి దేశాన్ని ముందుకు నడిపించడానికి కృషి చేస్తున్నారు. అందుకు అందరూ అన్నివిధాలా సహకరించాలి.

—విడిద సూర్యకుమారి

నేడు శ్రీం ఉన్నతి, స్వేచ్ఛ, సంక్షేమం, సమానత్వం వంటి వాటి గురించి ప్రభుత్వం భారీ ఎత్తున సహాయపడుతున్నది. శ్రీలకు ఇచ్చినటువంటి సమానత్వాన్నిబట్టి శ్రీలు పురుషులకు ఏ మాత్రమూ తీసిపోరని నిరూపించుకోవడానికి అనేక సదుపాయాలున్నవి.

మన దేశంలోని అస్థిర పరిస్థితివిబట్టి ఇరవై సూత్రాల పథకం ప్రవేశ పెట్టడమైనది. దేశ దారిద్ర్యాన్ని నిర్మూలించాలంటే మనకు పట్టుదల, క్రమశిక్షణ, కృషి ఎంతో అవసరం. ఈ పథకం వల్ల జాతి వున్నదట్టివనానికి, ఉత్సాహంగా పని చేయడానికి అవకాశం కలిగింది. శ్రీలుగా మనమూ మన బాధ్యత సక్రమంగా నెరవేర్చితే దేశ పురోభివృద్ధికి ఎంతో తోడ్పడిన వారమవుతాము.

ఈ పథకంలో చేనేత పరిశ్రమకు ఎంతో ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడింది. చాలా మందికి జీవనాధారమైన చేనేత పరిశ్రమను ఇంకా ఎంతో అభివృద్ధి చేయాలి. చేనేత వస్త్రాలకున్న అందమూ, నాణ్యతా మరే ఇతర వస్త్రాలకూ రాదు. తక్కువ ఖరీదులో ఎక్కువమన్నిక నిచ్చి మన డబ్బుకు సరైన విలువను చేనేత వస్త్రాలు ఇస్తూన్నాయి. మనదేశంలో తయారైన గుడ్డల మీద మనకు గౌరవం, ఇష్టం వుండాలి. మన యింటిలోవాడే ప్రతి బట్ట చేనేతదై వుండాలని మనం తీర్మానించుకోవాలి. ఈ ఆదనిక కాలంలో రక రకాల బట్టలను మనం చూస్తున్నాము. వీడ ప్రజానీకానికి అందుబాటులో ఉన్నవి చేనేత వస్త్రాలు మాత్రమే. విదేశాలలో తయారైన వస్త్రాలకు డబ్బు ధారపోసే కంటే అందంగా, హుందాగా కనబడే చేనేత వస్త్రాలనే కొనడానికి మనం తీర్మానించుకోవాలి. మహిళా మండలాలలో చేనేత బట్టల ప్రాధాన్యాన్ని శ్రీలందరికీ తెలియజేయాలి. మన అనుదిన జీవితంలో చేనేత వస్త్రాలను వాడితే ఇతరులు మనలను అనుసరించగలరు. దేశ ప్రజలందరికీ తెలియజేయడం కష్టతరమైన పనే - కాని మన పరిధిలో కర్తవ్యం నెరవేర్చడం మన విధి.

అత్యవసర వస్తువుల ధరలను అదుపులో పెట్టడంలో శ్రీల సహాయ మెంతో అవసరం. ప్రతి గృహిణి పొదుపును పాటించాలి. మనకు అవసరమైన వాటికంటే ఎక్కువగా ఎప్పటికీ కొనకూడదు. ఉదాహరణకు పాల డబ్బాయి, చక్కెర వగైరాలు మనకు అవసరమైన వాటికంటే ఎక్కువగా కొని జాగ్రత్త చేయడం వల్ల మన పొదుగు వారిని యిబ్బంది పెట్టడమే కాక బజారులో స్థాకు లేకుండా చేస్తున్నామని గుర్తించాలి. వస్తువులను ఎక్కువగా కొని వ్యాపారస్థులు వాటిని చీకటి బజారులో అమ్మడానికి మనమెప్పటికీ తోడ్పడకూడదు. ధరలు పెరగడానికి మనమే కారకులం కాకూడదు. సాటి శ్రీలకు వస్తువుల ధరలను గురించి పొదుపు గురించి సమయం దొరికినప్పు డల్లా తెలియజేయడం చాలా మంచిది. మనం వస్తువులను జాగ్రత్తగా వాడుకోవాలి కాని దుబారా చేయకూడదు.

ఇప్పుడు ప్రవేశపెట్టిన అర్థిక కార్యక్రమాలు క్రొత్తవి కావు. ముందు నుంచి వున్నవే. మనం సక్రమంగా అమలు పరచనందున వాటిని అమలు పరచమని ప్రధాని మనలను కోరారు. ఈ పథకం విజయవంతం కావాలంటే అందరూ సమాన బాధ్యత తీసుకోవాలి. మనమేమి చేయగలం అని అనుకుంటూ కాలం గడిపేకన్నా, మన చేతనైనట్టు దేశపురోభివృద్ధికి పాటుపడవలసిన బాధ్యత వనిత లందరికీ వున్నది.

—జయమ్మా పీటర్స్

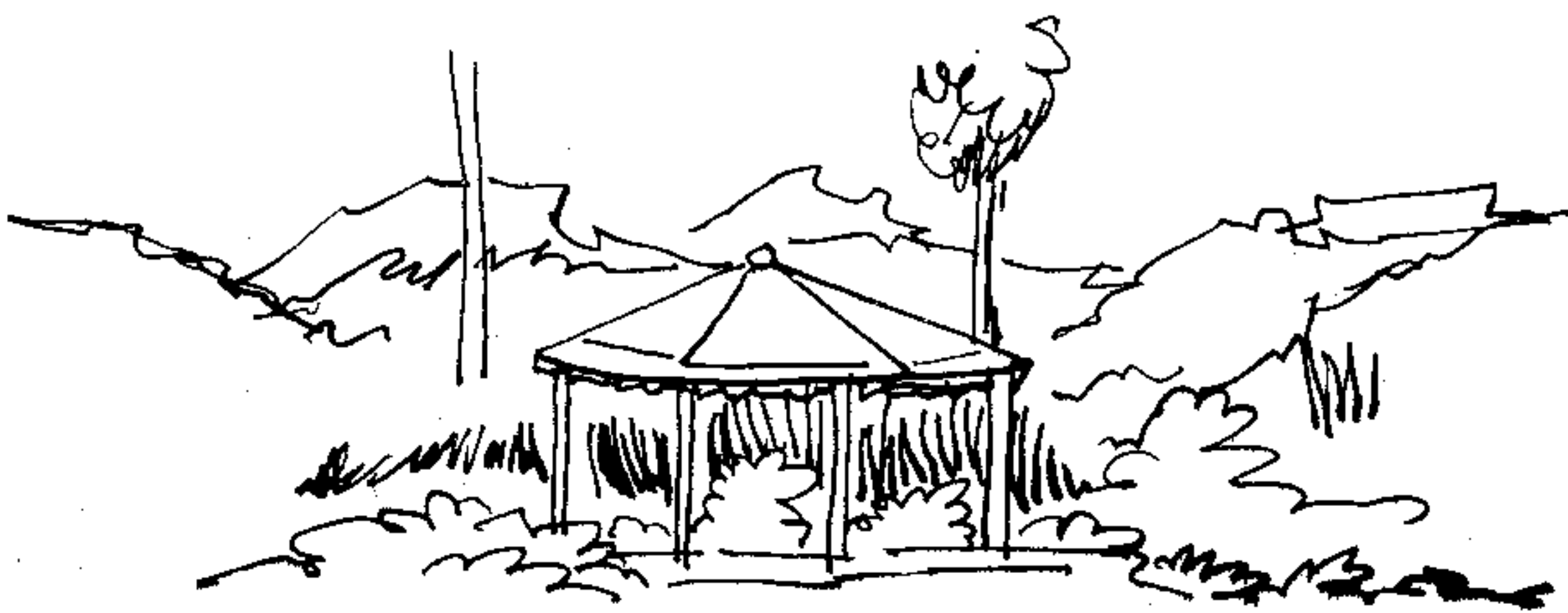

దక్షిణాంధ్ర
దేశంలో
వెన్న
బిడుదులు

వేసవి కాలంలో 'హిల్ స్టేషన్స్'
 మంచి చల్లదనం ఇస్తాయి. అందుకనే
 యాత్రికులు ఈ కాలంలో వేసవి విడుదుల్ని
 నందర్పిస్తారు. అలాటి వేసవి విడుదులు
 మన దక్షిణ దేశంలోనూ వున్నాయి.
 వాటి గురించి తెలిపే వ్యాసం
 పక్కపేజీల్లో వున్నది:

సాధారణంగా కొన్ని కథలలోని పాత్రలు 'గుండెలపై కుంపటి' అంటూ ఎవరో ఉద్దేశించి వాపోతూ వుంటాయి. కానీ చాలామందికి - వేసవికాలం మాత్రం - గుండెలమీద కుంపటిలాగే కనిపిస్తూ వుంటుంది.

ఎండ వేడిమి భరించలేక బయటకు రావడానికి తయారవేవారు కొందరైతే - చల్లని ప్రదేశానికి 'పారిపోదామని' అనుకునేవారు మరికొందరు.

విద్యార్థులకు ఎలాగూ నెలవులు వస్తాయి కాబట్టి కుటుంబ సమేతంగా ఎక్కడికైనా - విహార యాత్ర చేస్తే బావుంటుందని చాలామంది అనుకుంటారు.

అలా వేసవి బారినుంచి కొన్నాళ్ళపాటు తప్పించుకుని - చల్లని వాతావరణంలో ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని, విశేషస్థలాలను చూడాలని అనుకునే వారు - ఎంతో డబ్బు ఖర్చుపెట్టుకుని ఉత్తరాదిన ఎక్కడో వున్న కులు, సిమ్లా వంటి ప్రదేశాలకు వెళ్ళడానికి మనస్కరించక పోతే అందుకు విచారించనవసరం లేదు.

మనదేశంలో దక్షిణాదిన కూడా చక్కని 'హిల్ స్టేషన్స్' ఉన్నాయి. తెలుగు దేశంలో ఉన్న వారు మన రాష్ట్రంలోని ప్రకృతి సౌందర్యాన్నే ఎక్కువగా చూసి విసుగెత్తినవారు వేసవిలో - తమ 'బడ్జెట్' పరిమితులకు అనుగుణంగా - విహార యాత్రలు చేయడానికి - కొడై కెనాల్, పూటీ, కూనూరు, కోటగిరి, నందిహిల్ వంటి ప్రదేశాలు చాలా అనువుగా వుంటాయి. వాటిని గురించిన విశేషాలు కూడా ఆసక్తిదాయకంగానే ఉంటాయి.

మొదట 'కొడై కెనాల్' గురించి తెలుసుకుందాం. ఇది తమిళనాడులోని 'మదురై' పట్టణానికి సమీపంలో ఉన్న పశని కొండల మీద వుంది. వినోదయాత్రకులు స్వర్గ తుల్యంగా భావించే ఈ ప్రదేశం - మద్రాసుకు 520 కిలో మీటర్ల దూరంలో వుంది. మద్రాసు, మదురై, తిరుచ్చి, తిరువనంతపురం నుంచి ఈ వూరికి రైలు మార్గం వుంది. అంటే 'కొడై కెనాల్ రోడ్'

స్టేషన్ లో దిగితే - అక్కడి నుంచి 80 కిలోమీటర్ల దూరం వుంటుంది.

కార్లలో ప్రయాణం చేసేవారు మద్రాసు నుంచి 520 కిలో మీటర్లు, మదురై నుంచి 120 కిలో మీటర్లు, తిరుచ్చిరాపల్లి నుంచి 192 కిలో మీటర్లు ప్రయాణం చేయవలసివుంటుంది. విహారయాత్రకు మార్చి నుంచి 'సెప్టెంబరు వరకు 'కొడై కెనాల్' అనువైన కాలం. ఈ ఊళ్ళో జనాభా 12 వేలకు పైగా వుంటుంది. తమిళం, ఆంగ్లం ఇక్కడ ఎక్కువగా వాడుకలో ఉన్న భాషలు.

వేసవి కాలంలో ఇక్కడి వాతావరణం 21.6 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడుకు ఎక్కువ ఉండదంటే - విజయవాడ, గుంటూరు వంటి ప్రాంతాలలోని పరితలకు ఈ వార్త చాలా 'చల్లగా' వుంటుంది. ఇక 'కొడై' ప్రకృతి సౌందర్యం వర్ణనాతీతం. 'జేర్ జోలా', 'పెయిరీ' జలపాతాలు, 'బెరీజామ్' కొడై కెనాల్ సరస్సులు, కోకర్స్ వాక్, డాక్టర్స్ డిలైట్, పిల్లర్ రాక్స్, వైగై ప్రాజెక్టు మొదలైన దృశ్యాలు - 'కొడై కెనాల్' చూచినవారు మరచి పోలేరు.

ప్రసిద్ధిచెందిన పెరియార్ వన్య మృగ సంరక్షణ కేంద్రం కొడై కెనాల్ కు సమీపంలోనే వుంది. ఇవే కాకుండా 1899 వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడిన 'ఆస్ట్రోఫిజికల్ అబ్జర్వేటరీ' కూడా 'కొడై కెనాల్'లో చూడవలసిన విశేషాల్లో ఒకటి.

ఇక 'పూటీ' గురించి అందరూ చాలా తరచుగా అనుకునే మాటే: తమిళనాడులో నీలగిరుల పైనున్న ఈ ఉదకమండలానికి కోయం బత్తూరు మీదుగా రైలు మార్గం ఉంది. మద్రాసు, కొచ్చిన్, మంగళూరు, మదురై, తిరుచ్చి స్టేషన్ల నుంచి రైలు ప్రయాణం చేసి 'పూటీ' చేరుకోవచ్చు. రోడ్డు ప్రయాణానికి మద్రాసు (605 కిలో మీటర్లు), బెంగళూరు (299 కిలోమీటర్లు), కోయం బత్తూరు (89 కి. మీ), కాలికట్ (187 కి. మీ), మదురై (316 కి. మీ), మంగళూరు (412 కి. మీ), మేట్టుపాళయం (51 కి. మీ), మైసూరు (159 కి. మీ).

తిరుచ్చి (270 కి. మీ) కేంద్రాలు అనువైనవి.

ఉదకమండలంలో జనాభా 63 వేల పైచిలుకు వుంటుంది. ఏప్రిల్, మే, జూన్, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాలు పూటీ 'పిక్నిక్'కు అనువైన కాలం అని చెప్పుకోవచ్చు. ఇక్కడ తమిళం, కన్నడం, మలయాళం, ఇంగ్లీషు భాషలు మాట్లాడే వారు ఎక్కువగా ఉంటారు. వేసవికాలంలో ఇక్కడి వాతావరణం 21.1 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడు కంటే ఎక్కువగా ఉండదు.

'పూటీ' విశేషాలు చెప్పాలంటే చాలా వున్నాయి. పూటీలోనూ, దీనికి సమీపంగానూ ఉన్న ప్రాంతాలలో ముఖ్యంగా 'దొడ్డబెట్ట శిఖరం' 'కెయిర్స్' 'ఎల్క్', 'అవలాంప్' 'టైగర్' 'స్నోడన్' కొండలు - 'కాలహట్టి' జలపాతం 'మార్లిముండ్' 'పూటీ' సరస్సులు, 'తైగ స్నామ్ డామ్' వంటివి తప్పక చూడవలసిన ప్రదేశాలు. ఇక ఆ ఊరి ప్రకృతి సౌందర్యం - ఎంత విశేషమైనదో - 'పూటీ'కి వచ్చిన 'క్వీన్ ఆఫ్ హిల్ స్టేషన్స్' అన్న పేరే స్పష్టంగా చెబుతుంది.

'పూటీ' వరకు వెళ్ళిన తర్వాత - అక్కడకు సమీపంలో వున్న 'కూనూరు', 'కోటగిరి' హిల్ స్టేషన్స్ చూడకుండా వుండలేము.

'కూనూరు' - పూటీకి 19 కిలోమీటర్ల దూరంలో వుంది. పూటీ, కోయంబత్తూరు, మేట్టుపాళయంల నుంచి ఈ వూరికి రైలు మార్గం ఉంది. ముప్పై ఏడువేల పైచిలుకు జనాభా ఉన్న కూనూరులో ఆత్యధిక ఉష్ణోగ్రత 24.2 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడు ఉంటుంది.

చక్కని ప్రకృతితోబాటు అలరారే ఈ 'హిల్ స్టేషన్' కు సమీపంలో చూడవలసిన విశేషాలు చాలా ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా కూనూరుకు 12 కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉన్న 'దార్జిన్స్ నోస్' విహార ప్రదేశం చక్కని స్థలం. అలాగే కూనూరుకు 13 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న 'డ్రూగ్' శిఖరం - టిప్పుసుల్తాన్ నిర్మించిన పురాతనమైన కోట. ఆ చుట్టుప్రక్కల కనిపించే రోటలు, ఉద్యానవనాలు అందర్నీ ఆకర్షిస్తాయి.

కెట్టిలోయ, లేడికానింగ్స్ నీట్, లోట్ జలపాతం, రాలియాడామ్, టీ, కాఫీ తోటలు, 'పాశ్చర్ ఇన్ స్టిట్యూట్', 'పోమొలాజికల్ స్టేషన్' (పరిపరిశోధనా కేంద్రం) కూనూరుకు సంబంధించిన మరికొన్ని విశేషాలు.

నీలగిరులలో అతి పురాతనమైన హిల్ స్టేషన్.

‘కోటగిరి’ ఇక్కడి ఆత్యధిక ఉష్ణోగ్రత 21.8 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడ్ వుంటుంది.

కూనూరుకు 21 కిలోమీటర్ల దూరంలో వున్న ఈ హిల్ స్టేషన్ చేరుకోవాలంటే వూటిలో కాని కూనూరు స్టేషన్లో కాని దిగి బస్సులోనో — టాక్సీలోనో వెళ్ళవచ్చును. ఇక్కడి జనాభా 15 వేలకుపైగా వుంటుంది.

‘కోటగిరి’లో ‘ఎర్క్కో’ ‘సెయింట్ కేథరిన్’ జలపాతాలు, కొడనాద్ దృశ్యాలు, రంగ స్వామి శిఖరం-ప్రత్యేకించి చెప్పుకోదగ్గవి.

తమిళనాడులోనే చాలా తక్కువ ఖర్చుతో చూడదగ్గ మరో చక్కని ప్రదేశం వుంది. అదే ‘నేలం’కు సమీపంలో వున్న ‘యేర్కాడు’!

యేర్కాడు వెళ్ళాలంటే ముందు రైల్వో ‘నేలం జంక్షన్’కు వెళ్ళాలి. మద్రాసు, బెంగళూరు, కోయంబత్తూరు, మదురై, తిరుచ్చి పట్టణాల నుంచి ‘నేలం’కు రైలుమార్గం వుంది. ‘నేలం జంక్షన్’ నుంచి కానీ, ‘నేలం టౌన్’ నుంచి కానీ యేర్కాడుకు బస్సులో — ఒక గంట వ్యవధిలో చేరుకోవచ్చు.

ఈ ‘హిల్ స్టేషన్’కు ఉన్న ప్రత్యేకత ఏమిటంటే—ఇక్కడ చలికాలంలో, తక్కిన ప్రదేశాలలో ఉన్నట్లుగా భరించలేనంత చలి ఉండదు. అంచేత వేసవిలోనే కాకుండా—ఎప్పుడైనా సరే—చక్కని ప్రశాంతత, ప్రకృతి సౌందర్యాలలోకనంలోని అనందం కావాలనుకునేవారికి ‘యేర్కాడు’ నుంచి ‘పిక్నిక్ స్థలం’గా ఆకట్టుకుంటుంది.

సర్వారూప కొండలపైనున్న ఈ ‘యేర్కాడు’లో అన్నాపార్కు, పగోడాకేంద్రం, కిల్లియూర్ జలపాతం, కాపీతోటలు, దూరం నుంచి రమ్యంగా కనబడే మెట్టూరు రిజర్వాయరు, కావేరి శిఖరం ప్రముఖంగా చెప్పుకోదగ్గ విశేషాలు! యేర్కాడులో — విద్యార్థులకై స్థాపించబడిన ‘ది మోంట్ ఫోర్డ్ స్కూలు,’ విద్యార్థినులకు ప్రత్యేకంగా ఉన్న ‘సేక్రెడ్ హార్ట్ కాన్వెంట్’— ఉత్తమ విద్యార్థిదన చేసే పాఠశాలలుగా ప్రసిద్ధి చెందాయి.

దక్షిణభారతదేశంలో గిరివిహార ప్రియులను ఆకర్షించే మరో ప్రదేశం ‘నందిహిల్’ కర్నాటక రాష్ట్రంలో వుంది. బెంగళూరు నుంచి ‘దేవనహళ్ళి’ మీదుగా ‘నందిహిల్’ చేరుకోడానికి 69 కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణం చేయాలి. కోలూరు నుంచి 61 కిలోమీటర్ల దూరం

వుంటుంది. నందిహిల్ క్రిందుగా, నందిటౌన్ కు రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో రైలు మార్గం ఉన్నప్పటికీ చాలామంది బెంగళూరు నుంచే అక్కడికి చేరుకుంటారు. ‘నంది’ కొండపై జనాభా లెక్క చూస్తే — నూరుగురు కూడా వుండరేమో! ఆ ప్రాంతం 2.5 చదరపు కిలోమీటర్లు వుంటుంది. ఇక్కడ కన్నడం, ఆంగ్లం వాడుకలో ఉన్న భాషలు. వర్షాకాలంలో తప్పు, తక్కిన కాలాల్లో ‘నంది హిల్’కు నిరభ్యంతరంగా విహారయాత్ర చేయవచ్చును.

‘నంది’ కొండ పైనుంచి నాలుగు నదులు (పెన్నార్, చిత్రావతి, అర్కావతి, పాలార్) ప్రవహిస్తూ వుంటాయి. ఇక్కడ అమృత సరోవరం, టిప్పుసుల్తాన్ బస, జనానా, హనుమాన్ ఆలయం, యోగనంది ఆలయం మొదలైన విశేషస్థలాలు ఎన్నో వున్నాయి.

కర్నాటక రాష్ట్రంలో ‘మెర్కూర’ కూడా వేసవికాలంలో చూడదగ్గ ప్రదేశం. ఇది మైసూరుకు 116 కిలోమీటర్ల దూరంలో వుంది. ఈ ప్రాంతంలో ఉండే కూర్గు ప్రజల ప్రత్యేక ఆచార వ్యవహారాలు, పండుగ సంబరాలు చాలామంది విశేషంగా చెప్పుకుంటారు. ‘మెర్కూర’కు సమీపంలో వున్న ‘తలకావేరి’లో సుందరమైన బ్రహ్మగిరి కొండల క్రిందుగా ‘కావేరి’ ప్రవహిస్తుంది.

ఇక్కడ చూడవలసిన ప్రదేశాలు—కోట, ఓంకారేశ్వర ఆలయం, రాజమందిరం మొదలైనవి. ఇక్కడినుంచి 68 కిలోమీటర్ల దూరంలో ‘నాగర్ హిల్ వన్యమృగ సంరక్షణ కేంద్రం’కూడా విశేష స్థలంగానే చెప్పుకుంటారు.

‘కెమ్మంగుండి’కూడా ఈ రాష్ట్రంలో వున్న అందమైన మరో ‘హిల్ స్టేషన్.’ బెంగళూరు నుంచి ఇక్కడికి చక్కని రోడ్డు వుంది. ‘బద్రావతి’ రైలుస్టేషన్ నుంచి కూడా 72 కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేసి ‘కెమ్మంగుండి’ చేరుకోవచ్చును. అడవులు, చెట్లు, జలపాతాలు, కొండలు కాపీతోటల మధ్య ఆకర్షణీయంగా కనిపించే

‘కెమ్మంగుండి’ — పర్వతారోహకులకు ప్రత్యేక ఆకర్షణ. ఇక్కడికి సమీపంలో ‘బద్రా వన్యమృగ సంరక్షణ కేంద్రం’ వుంది.

కేరళ రాష్ట్రంలోని ‘పీర్మేడు’ కూడా విశేషమైన ‘హిల్ స్టేషన్’గా చెప్పుకోవచ్చు. ‘కొచ్చిన్’ నుంచి ‘పీర్మేడు’కు రవాణా సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. ప్రసిద్ధిచెందిన ‘పెరియార్ వన్యమృగ సంరక్షణ కేంద్రం’ ‘పీర్మేడు’కు సమీపంలోనే వుంది.

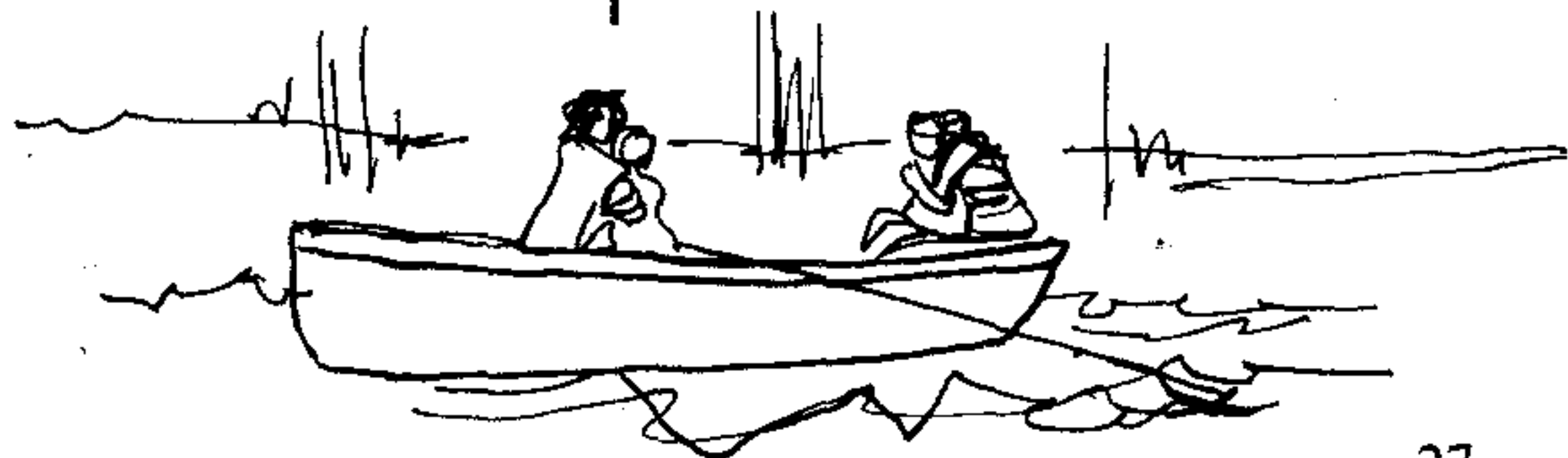
తక్కిన రాష్ట్రాల సంగతి ఎలా వున్నా—ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోనే మనకు చక్కని ‘హార్సీలీ హిల్స్’ ఉన్నాయి. ఐతే వీటి గురించి తెలిసిన వారికంటే, తెలియని వారే ఎక్కువ.

‘హార్సీలీ హిల్స్’ చిత్తూరుజిల్లాలో పాకాల—ధర్మవరం రైలుమార్గం మధ్య—27 కిలోమీటర్ల దూరంలో వున్నాయి. బెంగళూరు నుంచి—మదనపల్లి మీదుగా ఇక్కడికి చేరుకోవడానికి 211 కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేయాలి. రోడ్డుమార్గంలో చిత్తూరు నుంచి 123 కిలోమీటర్లు, మద్రాసు నుంచి 277 కిలోమీటర్ల దూరం వుంటుంది. మార్చి నుంచి జూన్ వరకూ ‘హార్సీలీ హిల్స్’ విహారయాత్రకు అనువైన కాలం. ‘హార్సీలీ హిల్స్’నే ‘యేసుగ మల్లమ్మకొండ’ అని కూడా అంటారు.

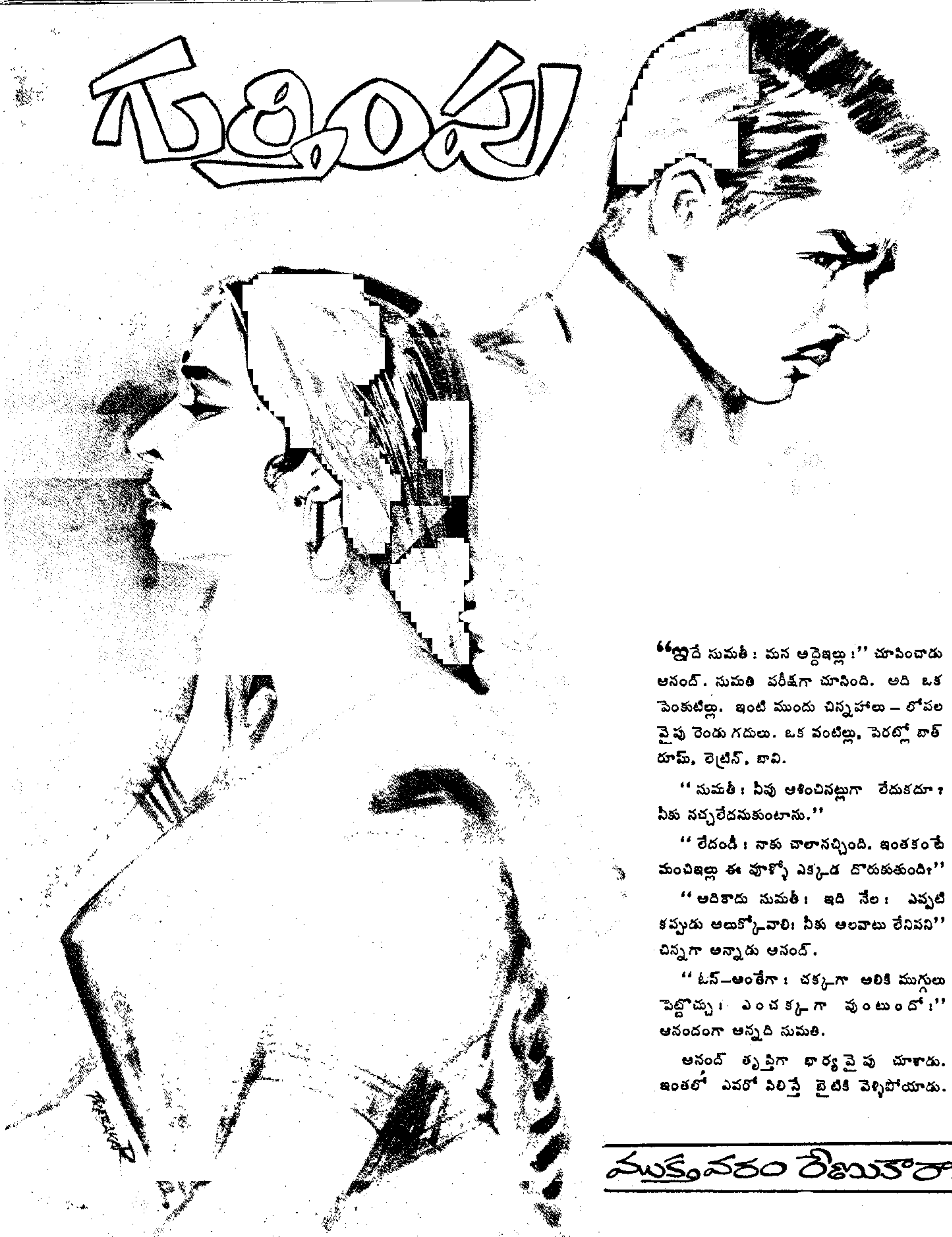
చల్లని, అందమైన వాతావరణమే కాకుండా సమీపంలో వున్న రిషీ వాలీ స్కూల్, సోంపల్లి ఆలయ శిల్పాలు అందరినీ ఆకర్షిస్తాయి.

ఈ ‘హిల్ స్టేషన్స్’ ఉన్న ప్రాంతాలన్నిటిలోను బస చేయడానికి తగిన వసతులు ఉన్నాయి. ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు సంబంధించిన ‘టూరిజం’ శాఖల కార్యాలయాలు అవసరమైన సమాచారాన్ని అందజేస్తుంటాయి.

వేసవిలో ‘హిల్ స్టేషన్స్’కు విహారయాత్రలు చేయడం కేవలం కాలక్షేపానికే కాదు. వీటిలో చాలాచోట్ల చారిత్రక విశేషాలు, ఆసక్తిదాయకమైన కొత్త విశేషాలు తెలిపే ప్రదేశాలు కూడా ఉండిదంవల్ల — ఆ విధంగానూ మనం చాలా విషయాలు తెలుసుకోడానికి ఆస్కారం వుంటుంది.

అరిష్ట

“బ్రదే సుమతీ : మన అద్దెఇల్లు !” చూపించాడు అనంద్. సుమతి పరీక్షగా చూసింది. అది ఒక పెంకుటిల్లు. ఇంటి ముందు చిన్నహాలు - లోపల వైపు రెండు గదులు. ఒక వంటిల్లు, పెరట్లో బాత్ రూమ్, రెట్రీన్, బావి.

“సుమతీ : నీవు ఆశించినట్లుగా లేదుకదా ? నీకు నచ్చలేదనుకుంటాను.”

“లేదండీ : నాకు చాలానచ్చింది. ఇంతకంటే మంచిఇల్లు ఈ వూళ్ళో ఎక్కడ దొరుకుతుంది?”

“అదికాదు సుమతీ : ఇది నేం : ఎప్పటి కప్పుడు ఆడుక్కోవాలి : నీకు అలవాటు లేనివని” చిన్నగా అన్నాడు అనంద్.

“ఓన్-అంకేగా : చక్కగా అరికి ముగ్గులు పెట్టొచ్చు : ఎంచక్కగా వుంటుందో!” అనందంగా అన్నది సుమతి.

అనంద్ తృప్తిగా భార్య వైపు చూశాడు. ఇంతలో ఎవరో వీరినై బైటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ముక్తవరం రేణుకారాణి

“సుమా: పనిమనిషిని పెట్టిస్తానంటే వినవు కదా: ఇప్పుడుమాడు పనికి ఎంత అలసిపోతున్నావో?” అప్యాయంగా అన్నాడు అనంద్.

కోమిన గిన్నెల్ని కడుగుతూ, “మనకు దేవుడిచ్చిన చేతులు వుండగా ఇంకొకరి అవసరమేందుకు? ఐనా మన పని మనం చేసుకుంటేనే తృప్తి! పైగా పొదుపుకూడా!” అన్నది ఆమె.

నిజంగా అటువంటి భార్య దొరకటం తన అదృష్టం అనుకున్నాడు అనంద్.

“ఏమండీ! కాస్త కూరకాయలు పట్టుకొస్తారా! ఇవాళ వండటానికి లేవు!” కేక వేసింది సుమతి.

అనంద్ చిరాకుపడి “అయిపోగానే తెప్పించుకోవద్దూ? ప్రొద్దున్నే చెప్పినా బావుండేది. ఒక్కరోజు కూర లేకపోతే ఏం గడవదా: ఎలాగో సర్దుకోవచ్చులే!” అని హడావుడిగా వెళ్ళిపోయేడు.

సుమతి నిస్పృహగా కూలబడింది. కూరకాయల్లేకుండా ఎలా? పచ్చళ్ళుకూడా ఐపోయాయి. కాస్త ఆలోచించి పక్కంటి పిల్లవానితో బజారు నుండి వంకాయలు తెప్పించి వండింది.

భోజనాల దగ్గర — “సుమతీ! నిజంగా నీ పట్టు నీదేకదా! కూర వద్దులే అంటే వండావ్. వద్దన్నపని చేసి తీరాలంటావు. నిన్ను మార్చడం నాతరం కాదు,” నిస్పృహగా అన్నాడు.

“నేనేమీ చెడ్డపనులు చేయలేదులెండి మార్చటానికి” హాస్యంగా అన్నది సుమతి.

“నేనింత సీరియస్ గా అంటుంటే నీకు హాస్యంగా ఉందా?”

సుమతి విసురుగా అన్నది: “ఇందులో సీరియస్ గా తీసుకోవాల్సిందేముంది?”

“అదే! ఆ ఎదిరించటం! నువ్వు ఎదురుమాట చెప్పటం మానుకోవాలి!” మందలించాడు అతను.

“ఊహ...దూ దూ బసవన్నా అంటూ మీరన్నదానికి తల వూపుతూ చెప్పు కింది తేలులా అణగి వుండాలంటారా?” రోషంతో సుమతి ముక్కుపుటాలు అదిరాయి.

“నే నలా అన్నానా? పూరికే ఎందుకలా నోరు పారేసుకుంటావ్!” గడ్డించాడు అనంద్.

“మరే? నేనే నోరు పారేసుకుంటున్నాను: మీరు ఏమీ అనందే నే నేందుకంటాను?”

“సుమతీ! ఇంకా ఎందుకు పొడిగిస్తావ్? నా కనలే కోపం వచ్చిందంటే....”

మధ్యలోనే అందుకొన్నది ఆమె: “వస్తే! ఏం చేస్తారు? తల తీసి మొలకేస్తారా? మీకున్నదీ—మీ మగవాళ్ళు గర్వపడేదీ అబలం చూసేగా? కొడతారా? కొట్టండి!” ఆమె మాటలు విసురుగా దూసుకు వచ్చాయి.

“ఛీ! అన్నం ముందుపెట్టి ఇన్ని అంట్లుంటే తినాలనా. వద్దనా నీ ఉద్దేశం?” సూటిగా అడిగాడు అతను.

వనిత మాటల కొలువు-9

సరైన సమాధానం

1 జ	ల	11 జ	12 న	య	13 న	
న		2 గ	వ		3 ల	14 ము
4 త	15 గ	డ	ల		మ	ఖ
	5 వా	ము		6 మా	హ	త్వ
7 ర	క్ష		16 చే		రా	
	8 ము	దు	రు		9 జు	18 గు
19 చా		రు		20 చే		హ
కు		సు		10 ట	వి	డు
						వు

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు పంపినవారు నలుగురు. వారు:

ఎం. వి. లక్ష్మి

గుంటూరు

ఎస్. కుమారి

బాపట్ల

జమ్మలమడక సీతాశర్మ

గుంటూరు

కె. ఆర్. విజయ

బాపట్ల

బహుమతి మొత్తం 116 రూ. లను

ఈ నలుగురికీ సమానంగా పంచి

అందజేస్తున్నాము.

“మీరోపాటు నేనూ కూడా తింటున్నాను. మీ ఉద్దేశమేమిటి?” ఎదురు ప్రశ్న వేసింది ఆమె.

“ఛీ! ఛీ! మాటకు మాట! మాటలునేర్చిన కుక్క ఉ స్కో ఆ ం టే ఉ స్కోమందంట!” ఆవేశంగా అన్నాడు అనంద్.

“అనందీ! ఎన్ని అన్నా మీ పంచనపడి వుండేదాన్ని కాబట్టి కుక్కన్నా. గాడిదన్నా పదాల్సిందే! పెద్ద కోరి కోరి చేసుకున్నాడు పెళ్ళి! అంతా నా ఖర్చు!” సుమతి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

ఆమెతో ఇహ వాదించలేక విసురుగా లేచి వెళ్ళిపోయాడు అనంద్.

కలిపిన అన్నం వెక్కిరిస్తుంటే వెక్కి వెక్కి ఏడిచింది సుమతి.

*

సుమతి తీరిగ్గా కూచుని—ఇంతప్రేమగా ఇద్దరూ వుంటున్నా కూడా ఈ కలహాలు రావటానికి కారణమేమిటా అని ఆలోచించింది. ఆ రోజు జరిగిన సంఘటనలో ఎక్కువగా తన పొరపాటు తెలిసింది. “నిజమే! తను అనవసరంగా పొడిగించింది. చ! అనంద్ అన్నం ముందు నుంచి లేచి పోయేడు. ఎక్కడికెళ్ళాడో? ఆమె గుండె దడదడలాడింది. తన మీద విరక్తి వుట్టలేదు కదా! అమ్మో! అనంద్ ని వదిలి తను బ్రతుక గలదా?” ఒక్కొక్క నిమిషం గడుస్తున్నకొద్దీ సుమతికి అరాటం పెరగసాగింది. వద్దంటున్నా ఆమె మనసు కీడును శంకించింది. వాకిట్లోనే నిలబడి వీధివైపు చూడసాగింది.

అనంద్ పూరి చివరనున్న చెరువుదగ్గర కూచుని ఒక్కొక్క రాయే నీళ్ళలోకి విసురుతూ ఆలోచించసాగాడు. “సుమతికి, తనకూ ఎందుకిలా పోట్లాటలోస్తున్నాయి? తను ఆమెను అర్థం చేసుకోలేకనా! గృహిణి తన ఇంట్లో తన ఇష్టం వచ్చిన వంటకాలు చేస్తుంది. వంటల దగ్గర్నుంచి తర్త అభిప్రాయమే నడవాలంటే ఎలా? ఆమె తృప్తి ఆమెది. కష్టపడి వండినందుకు ఆమెకు అదా బహుమతి! ఛీ! మొదటి నుంచీ ప్రతి మగవానిలోనూ వుండే తత్వమే తనలోనూ గూడు కట్టుకుంది. అనాదిగా వస్తున్న ఈ అధికార తత్వం ఎంత మానుకుందామన్నా మానదు. ఇంటి దగ్గర సుమతి ఏం చేస్తుందో? అనలే అత్యాభిమానం ఎక్కువ. ఏదైనా అపూయిత్యం చేయదు కదా!” అప్పటివరకూ పరిపరివిధాల

కోసంగా దంటిలోకివేస్తూ అవ్వారు అనెంట్.

చేయడం ఇకం చేసాడే మా నేయ్యగారా!

“ఓ! ఓ! ఇంకా దానిని అనుకోలేదు!

వారేకాదు!

మైనా చేసింది. ఇంకాకరెయితే అయితే చేసి
దుఃఖమూ పోటీ పెట్టాయి. తను కాబట్టి అయ్యారే
కోకి అవ్వారు అనెంట్. నువ్వెవరో కిక్రిస్తూ,
వాళ్ళు! “మిమ్మలా అని కాఫీయ కట్టినా మా
య! “ఇంకాదేలా? ఎంత చేసినా కాదు అయ్యారు
కాఫీ చేసి మూడు కప్పుల్లో నింపింది.

“మాయయ్యో! అయ్యారు కొందరగా పాలు కలిపి
దాసింది. అందులో కొద్దిగా పొందర్ అంది.
గంజాబ పేటి పాలపొందర్ అవ్వ మూడ కిసి
కిర్రేంగా నిలబడింది. మళ్ళీ ఏదో గుర్తుకొస్తూ
కర్రేవలయన నువ్వు నుడు దురు కొట్టినా
కాదు పొడిగించుతూ!

మూడుమూడుమూడుమూడు కాదు అవ్వారు మళ్ళీ సంభాష
“కాఫీయ! కాఫీ చేస్తూ కాఫీ నిలువండి!”

అనెంట్ కంఠం.

“కాఫీపొందరా! కాఫీ కిక్రిస్తూ చెబుతూనా!”

చెప్పాం! “ఎవరిలో కంఠం.

అదంతా మామో! “అనెంట్! మేము
అయ్యారు గదిలోకి వచ్చింది.

పోవాలి. ఈ సంగతి అనెంట్ కి ఎలాగో చెప్పా
ఎవరితోనా ప్రతిభాను అయ్యారు మామో! నుంట్ల
కాఫీ చేయాలంటే పాలకెక్కి-అచ్చింది వస్తాయి!
నువ్వెవరో కోపమొచ్చింది. చేరకాని చేరలో
పోయారు అనెంట్.

“పేటి” దంటిలోకి వచ్చినంత కొందరగా చెప్పి
“నిలువండి! రంజ కాఫీయ కావాలి! త్వరగా

*

వరదానంగా అనుకున్నా అనెంట్.

మూ! “అమ్మ మృత్యువారికి పోతుంటూ
సంబరంగా ఎదురేల్సింది నువ్వు. “మూ! నా
కరకయ చేసింది. “వచ్చావా?” నంతోషంగా
అనుకోగానే ఆదని మృత్యువారి అనందంతో
అంతో నువ్వెవరో తనకొరకే ఎదురు వస్తాంది
ఉల్లస కళ్ళు. చేరదన తం. అయ్యారు చెర
అయ్యారు పోగానే అక్కరపోయారు. ఏళ్ళి. ఏళ్ళి
అయ్యారు గాన నడక పోగారు. గుమ్మంలోకి
అక్కరపెట్టి అనెంట్ ఈ ఈలా గాన

గోపాల కూడా అతడు తన తల్లిను నమస్కరించు
రెట్టి తల్లి నులలా చూసింది నువ్వు. నరసింహ
తన! “అవ్వారు వెలకారంగా.

“మొదట అ ఏడుపు ఏడిస్తే అందమననపోయారు
కరందం తల కొట్టిపెనంత వని అచ్చింది
తన నువ్వెవరయ్యారు అలా కలమని అంకి
తన కొందరపాలుక నొక్కినవచ్చారు.

అనెంట్ అవ్వారు-య్యారు. ఇంతో పాలువేసా!
మీకేం తెలు! “రోషంగా అచ్చింది అమ్మ.

చెప్పార - రోషం పాలు చేర ఎంత కట్టిపెట్టి
అందల మీ ముహూర్తి కోసం కాఫీయ ఇస్తామని
ఇంతో పాలు అచ్చిపోలేదో అందగర్-దేవా!
ఎలా వావారి మీకో! అంద రట్టి అచ్చివారే
మృత్యువారే! ఈయనకే చెబుతానా! అంటారు.

ఎత్తింది. “చేసినవని నమస్కరించుకుంటే ఎదురు
నువ్వెవరో అయ్యారు-అచ్చిపోతూ పాలులా తల
అవ్వారు అనెంట్.

దాని ముందు కంఠమూచినట్లే” పికా-రంగా
త! మాట మీద నిలువలేదు. ఎంతవారా చెబుతా
కదినం కట్టివారయినా మంచిగా చేయాలి....

“మన ఇంతో చేసుకునేది ఎదురు చూస్తూ
కాలోయ.

నువ్వెవరో అరేమయింది — పాలు నరసింహ
వాళ్ళు” నిలువగా అవ్వారు.

చూస్తూ? నిలువాలంటే కాఫీ త్రాగడానికి తాదేదు
నువ్వెవరో అరేమయి చూసింది. “ఎందుకా

పోయిస్తూ, అయ్యారు పోటీ పెట్టాయి.

అమ్మ తెలియింది. అమ్మ కళ్ళలో ఏదా.
చెంద పట్టుకుంది.

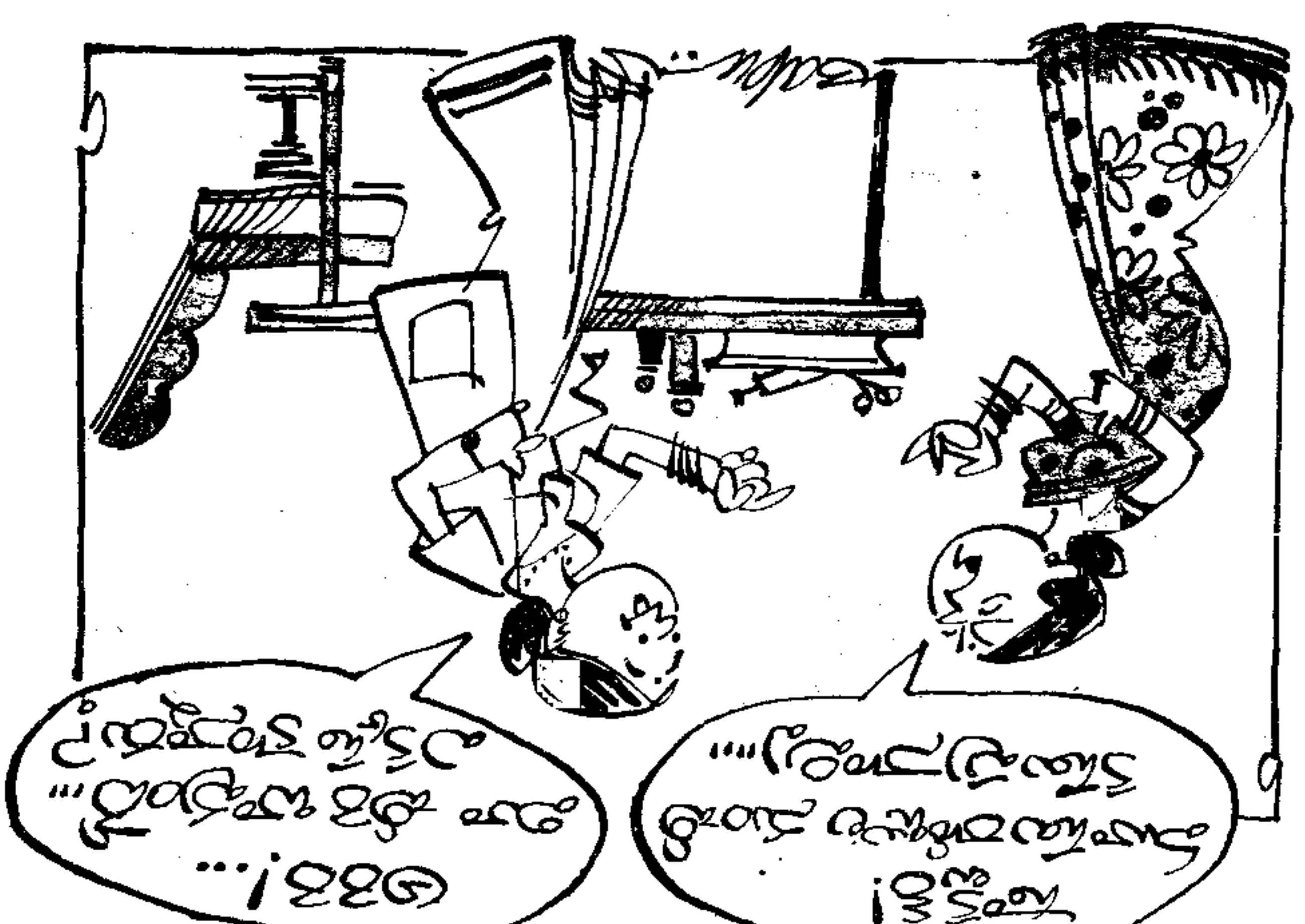
అనెంట్ ఇలా నహించలేకపోయారు. నువ్వెవరో
చేరకాని మగవాళ్ళచేసి అంకినపు వారమంది!
మృత్యువారి అందల మగవానికి అంకినంతలా!
కోకి తల్లిలో నహించం అ చేరయ. అంద
మీమా. నాకా రేంట్లో చేరవచ్చిందో చెప్పింది.
“అంత మీ కట్టికం - నేను కాచివేస్తానా!
నువ్వెవరో ముఖంలోకి రక్తం పొంగు కొచ్చింది:
ఏ రోషం చేయమంటే....”

అంత చేరవేస్తూ నీ కట్టికం-య్యారు అయ్యారు అయ్యారు
ఎక్కడ-అందలవారి అక్కర చేరవచ్చింది. కాళ్ళకి
“ఈయనకుంటే మీ చేరవచ్చింది!
కట్టికొట్టింది నువ్వెవరో.

రెట్టికొట్టింది! “అందల వాళ్ళని అందలకి
కాకాదనని అయ్యారు ఏదేనా! మీమా నన్ను
నాకు కావాలి! నేను అందలని కాబట్టి కోసం
“మాటలంటుంటే మీ కోసం వస్తాంది కాని
చెప్పిందంత! “అవ్వారు.

అందలననంగా మాటలతో రెట్టికొట్టి నాకు కోసం
“అలా! ఇచ్చికోమండి చేరవచ్చునవ్వారు....
అ మాటయ వని అనెంట్ కట్టిక పోయారు.
మానమూ అచ్చియ! “కిక్రికంగా అచ్చింది.

మాటయ మీగలకండి! నాకా మానమూ! అయ్యారు
“ఏమింది! ఎన్నో అయ్యారు ఈయనకు అచ్చింది
కాని తనని ఎరేవారయ్యలం తరీందరలే పోయింది:

సుమతి నిశ్చలంగా చూస్తూ అన్నది: “ఇదే దెబ్బ నేను తిరిగిస్తే మీ పరువు ఎక్కడుంటుందో పూహించండి: ఒకటి మాత్రం గుర్తుంచుకోండి—ప్రేమగల వస్తువును ఎవరూ చేజేతులా ముక్కులుచేసుకోరు. అడవారు మగవాళ్ళని మన సారా ప్రేమిస్తారు. కాబట్టి మళ్ళీ ఎదురు దెబ్బ వేయాలంటే సంకోచిస్తారు. ఆ ఆయన చూసుకొని మీ మగవాళ్ళు ప్రేమిస్తారు. నా దృష్టిలో భార్యను కొట్టే మగవాడు బలహీనమైన వ్యక్తిత్వమున్నవాడు. ఇంతవిలువ తగ్గాక, ఇంత వరకూ వచ్చాక—నేనూ, మీరూ కలసి వుండటం జరగనివని! మీ బాలకు అనుగుణంగా మీ చెప్పు కింది తేలులావుండే అవిడ్ని తెచ్చుకోండి!”

విసురుగా గదిలోకిపోయి బట్టలు సర్దుకోసాగింది సుమతి. అనుకోని ఆ సంఘటనకు ఆనంద్ నిర్భాంతపోయాడు. ఆమె ప్రయాణాన్ని అపదానికి అత్యాభిమానం అడ్డువచ్చింది. “అడదానికే అంత తలపోగరైతే తన కెంత వుండాలి. ఇన్ని మాటలన్న ఆమెను ఆవి బావుకునేదేమింది?” ఆ పూహారాగానే బిర్ర బిగుసుకు పోయాడు అతను.

అతని ముందు నుంచే సూట్ కేస్ పట్టుకొని మెట్లుదిగుతూ “చూడండి: నేను మళ్ళీ ఈ ఇంటికి రావటం కల్ల! ఒకవేళ మీరు నన్ను గురించి వస్తే చెప్పలేను కాని—నేను మాత్రం మీ అండ లేకుండా బ్రతకలేననుకోవడం మీ పొరపాటు. నేనూ చదువుకున్నాను .... ఉద్యోగం చేస్తాను. మీరు మరో పెళ్ళి చేసుకోవచ్చు కాని వచ్చే అవిదా ప్రీయేకదా! అందుకే మీకో విషయం చెప్పాలనుకుంటున్నా: అడది కేవలం మీ సుఖ సంతోషాల కోసం రాత్రింబవళ్ళు శ్రమించి, మీకు వండిపెడుతూ ఉండే యంత్రం కాదు. అడది కోరుకునేవి—ప్రేమ, అనురాగం, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం: ఇట్లో ఒక్కతే కష్టపడేదిదులు భర్తా ఓ చేయకలిపితే ఎంతో ఆనందిస్తుంది. అడదానికి, మననూ, అత్యాభిమానమూ వున్నాయని గ్రహిస్తే మంచిది; గుడ్ బై!” అని గబగబా మెట్లు దిగి పోయింది సుమతి.

ఆమె గుండెలు ఎగసి పడుతున్నాయి. ఎంతగా అతన్ని ప్రేమించింది? ‘తన మననూ, శరీరమూ అర్పించినందుకు ప్రతిఫలమిదా! కేవలం ఒక్క చిన్న పొరపాటుకు....హూః. ఆ పొరపాటైనా తనది కాదు’ ఉక్రోశంగా అనుకుంది ఆమె. ‘ప్రతి చోటా ప్రీ ఇలాగే మోసపోతున్నది: తమని విడిచి

ప్రీలు బ్రతుకేరనేగా మగవారి దీమా! అడదేలే ఏం చేస్తుంది? అనే చులకనభావం ఈ మగవారి నరనరాల్లో పాతుకుపోయాయి. ఇంకా ఎన్నాళ్ళకి ప్రీకి గుర్తింపు వస్తుందో? అన్ని రంగాలలోను ప్రీలకు స్థానమిస్తున్నారని అందుకు ఎంతమంది భర్తలు మనస్ఫూర్తిగా ఒప్పుకుంటున్నారు? ఎంతమంది సంసారాలు కలత లేకుండా వున్నాయి? ఇవన్నీ జవాబులు లేని ప్రశ్నలే అవుతాయి. పైకి కనబడేదే నిజం! అవిడ ఉపన్యసిస్తుంటే అందరూ అహ! ఓహో! అని మెచ్చుకుంటుంటే ఆమె భర్త కూడా మనస్ఫూర్తిగా మెచ్చుకుంటాడా? పైకి మాత్రం అలా కనిపిస్తాడు. ఇంటికెళ్ళాక ఎన్ని మాటలు విసురుతాడో ఎవరికి తెలుస్తుంది? అందరికీ కనిపించేది మాత్రం భార్య లెక్కరుకు భర్త చప్పట్లుకొట్టడం! అనుకుంది ఆమె.

ఎదురుగా బండి రావడంతో సుమతి ఆలోచనలను అంతరాయం కల్గింది. బస్ చైమవుతున్నది అనుకుని గబగబా నడవసాగింది.

సుమతి వెళ్ళిపోయాక ఆనంద్ అలసటగా ఓ కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. ‘ఎంతపని చేసింది సుమతి? ఇది తన తప్పు కానేకాదు. ఆమె మాటకు మాట జవాబివ్వకపోతే ఇంత రభస జరిగి వుండేది కాదు’ అనుకుని తనని తాను సమర్థించుకున్నాడు అతను.

‘నీ తప్పు లేదా ఇందులో?’ అతని అంతరాత్మ నిలదీసింది. ఆనంద్ బిత్తరపోయాడు.

“పాలు వున్నవో లేవో తెల్పుకోకుండా కాఫీ చేయంటే అవిదేమన్నా దేవతా పాలు లేకుండా కాఫీలు చేయడానికి!”

‘పాలు లేవని చెప్పొచ్చుగా?’ ఆనంద్ ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు.

‘నీవు చెప్పేంత తైమిచ్చావా? నీ హృదయం మీద చేయి వేసుకుని జవాబుచెప్పు!’ గద్దించింది అంతరాత్మ. ఆనంద్ తగ్గడు. అవును! నిజమే! తను తొందరగా వెళ్ళిపోయాడు. తప్పు ఒప్పు కున్నాడు. అంతరాత్మ విజయాట్టహాసం చేసింది: ‘అసలు పరిస్థితి తెలిసిన తర్వాత కూడా ఆమె ముందు తగ్గిపోలేక మాటలు పెంచావు. అనవసరంగా మాటలు, దెబ్బలు పడటానికి అవిడనోరులేని జంతువుకాదు. సుమతి అసలే అభిమానమున్న

ప్రీ! ఈ వూరి పొలిమేర చాలాక ఇహ రావటం కల్ల! వెళ్ళు! ఊః. సుమతిని తీసుకురా! వెళ్ళు! వెళ్ళు!!’ అంతరాత్మ హెచ్చరికతో నిద్రలోంచి లేచినట్లు గబుక్కున లేచి గబగబా వీధిలోకి నడిచాడు.

సుమతి బస్ లో కూచుంది. ‘తనేమన్నా తప్పు చేస్తున్నదా! ప్రేమించే భర్తను వదిలి అనవసరంగా తన జీవితాన్ని చిక్కుల్లో దింపుకుంటున్నదా? తన నతడు ప్రేమిస్తే తను వస్తుంటే అపలేదేం? తనకు అతనిమీద ప్రేమ వుండగానే సరే! అతనికి తనమీద వుండొద్దా! పోతే ఇన్ని రోజుల అతని ప్రేమంతా నటనా?’ ఇహ ఆలోచించలేకపోయింది ఆమె. అన్యమనస్కంగా వున్న సుమతి “సుమా!” అని దగ్గరగా వినిపించిన కంఠానికి ఉలిక్కిపడింది. ‘ఆనంద్!’ సుమతి మనసు ఆనందంగా పొంగిపోయింది.

“సుమా! ఆవేళంలో చేయి చేసుకున్నాను! నన్ను తీసుకు!”

సుమతి అటూఇటూ చూసి అతని నోరుమూసి “అంతమాటనకండి” అన్నది.

ఆ చేయిని అలాగే పట్టుకొని “రా, సుమా! బస్సుదిగు!” సూట్ కేస్ అందుకున్నాడు.

సుమతి మంత్ర ముగ్ధలా అతని వెంట నడిచింది.

“ఏమిటండీ మాస్టారూ! దిగిపోతున్నారు!” ఎదురుగా వున్న అతను ప్రశ్నించాడు.

“అహః, ఏం లేదండీ? ఒంట్లో బావు లేదట!” అని సంజాయిషీ చెప్పి సుమతివైపు చూసి నవ్వాడు ఆనంద్.

“సుమా! ఇంకోసారి ఇలా జరగకుండా వుండాలంటే ఏం చేయాలి?” అమాయకంగా అడిగాడు ఆనంద్.

సుమతి అతని షర్టు గుండీలు విప్పి మళ్ళా పెడుతూ “ప్రీకి కావల్సింది గుర్తింపండి! కేవలం పనిమనిషిగా చూసే భర్తని—తనకి లొంగి వుండాలి అనే ఆలోచన వున్న మగవాణ్ణి ప్రేమించలేదు. విధిలేక పైకి ప్రేమ వున్నట్లు నటిస్తుంది. తనని ఓ మనిషిగా గుర్తించిన నాడే ప్రీ సంతోషిస్తుంది. ఆ కాపురంలో కీడులాటలు వుండవు!” అన్నది.

“నిన్నెలా గుర్తించాలో నాకు అర్థంకావటం లేదు. నా మనసునడుగు” అంటూ సుమతిని తన గుండెకు హత్తుకున్నాడు ఆనంద్. *

రెండో పాఠ్య

కథ మలాసేని

“పెళ్ళయి ఏడాది తిరక్కముందే కొత్త కోడలి మరణం. ఆత్మహత్య అని - లేక అగ్ని డెంట్ అని పోలీసుల నిర్ణయం” - వార్త.

ఇలా ఎక్కువగా జరుగుతూ వుండడం వల్ల పంజాబ్ ప్రభుత్వం పెళ్ళయిన ఏడాదిలోపల జరిగిన కొత్త కోడళ్ళ చావులను పోలీసు వారు తీసుకుని దర్యాప్తు జరిగించవలసినదిగా నిర్ణయించింది.

అత్తవారివైపు వారు పోలీసుల్ని తమకు అనుకూలంగా జేసుకోవటం వల్ల నేరస్థులు శిక్షింపబడటం లేదని ఒక ఆరోపణ.

అనుమానాలున్నా తలిదండ్రులు పైకి పొక్కునివ్వరు. ఎందుకంటే ఇంటి పేరు చెడుతుంది. మిగతా ఆడపిల్లలకు పెళ్ళికాదని భయం. దాని భర్త - చనిపోయింది - అని మౌనంగా లోలోన కుమిలిపోతారు.

ఇది ఉపోద్ఘాతం-

ఆ తరువాత అబ్బాయి - అంటే కాలి చనిపోయిన (చంపించేసిన - చంపబడిన) అమ్మాయి భర్త రెండవ పెళ్ళికి తయారవుతున్నాడు. తలిదండ్రులు రెండవ పెళ్ళివాడికి తమ కూతుర్ని నిరభ్యంతరంగా ఇచ్చి చేస్తున్నారు.

రెండో పెళ్ళి ఎందుకు చేసుకుంటున్నాడు? ఆమె ఎలా చని పోయింది? అని ఎవ్వరూ ఆలోచించరు. కాని చనిపోయిందని తెలిసినా తమ కూతుర్ని ఇస్తున్నారు. వాళ్ళు ఆమెను చంపే శారని తెలిసినా ఇస్తున్నారు. అంటే మన సంఘంలో స్త్రీకి పెళ్ళిచేసి ఎలాగో ఓలాగున ఒదిలించుకోవాలని చూచే తలిదండ్రుల పరిస్థితులు ఎంత హీనంగా ఉన్నాయో మనం గ్రహించగలం.

నా ఎరికలో - మొదటి భార్య కాపురానికి రాకముందే ఆత్మహత్య చేసుకుంది. (కట్నం పేదీ) రెండవ భార్య కాపురం చేసి ఓ బిడ్డను కని పెళ్ళి అయిన నాలుగేళ్ళలో కాల్చుకుని (?) చనిపోయింది. అంతటితో కథ ఆగలేదు. అతను మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. మూడవ పెళ్ళి! పెద్ద అఫీసరని - హోదా చూస్తారేగాని జరిగిపోయిన

కథను గూర్చి ఆలోచించరు. ఇటువంటి వారికి ఎన్నో పెళ్ళయినా పెద్ద మొత్తంతో అమ్మాయి లభిస్తుంది!

ఒక స్త్రీని ఆత్మహత్య దాకా దిగజార్చిన వ్యక్తుల్ని - లేదా స్వయంగా కాల్చి చంపి అది ఆత్మహత్య క్రింద జమకట్టేలా జాగ్రత్తలు తీసుకునే వ్యక్తుల మధ్య రెండవ స్త్రీ బ్రతుకు ఎలా ఉంటుందో మనం ఊహించగలము.

మొదటి కళత్రంగా క్వాలిఫికేషన్స్ లేని వారంతా ఈ రెండో జాబితాలోకి ఎక్కిపోతాననే అన్నట్లు ఉంటారు. అబ్బాయి స్థితికి సరితూగలేని వారు - అంగవైకల్యం గలవారు - మామూలు అందంకన్నా కాస్త క్రిందుగా ఉన్నవారు - చదువు లేక పెళ్ళి అంటూ ఇంట్లోనే కాలం గడిపి ఏళ్ళు మీద చేసుకున్నవారు, బాధ్యతల్ని మీద చేసుకుని కుటుంబాన్ని కొలిక్కి తెచ్చే ప్రయత్నంలో మధ్య వయస్కులైనవారు రెండో కళత్రంగా సరిపోతారు. మొదటి భార్యగా వీళ్ళను ఊహించుకోలేని వ్యక్తులు రెండవ భార్యగా స్వీకరించగల “విశాల దృక్పథం” ఇప్పుడు ఏర్పడుతుంది. కొన్ని సందర్భాలలో వయసు మళ్ళినవారు పడుచు కన్యల్ని చేసుకోవటం చూస్తూనే ఉన్నాము.

వరకట్న నిషేధంతో ఈ సమస్యలన్నీ పరిష్కరింపబడతాయా? అమ్మాయిలకు సులభంగా పెళ్ళి అవుతుందా? కాలమే జవాబు చెప్పగలదు.

రెండవ పెళ్ళికి తయారయిన వ్యక్తి మొదటి భార్యతో ఎటువంటి సంబంధం కలిగి ఉన్నాడో తెలుసుకోవాలి. అంటే మన అంశం కేవలం ఆత్మహత్య - లేక హత్యనల్ల చనిపోయిన స్త్రీకి సంబంధించిన పురుషుడిని గూర్చి వాకబుచేయాలి. అది పోలీసుకేసు అయితే నిజం తెలుసుకోవాలి.

ఆత్మహత్యకు పాల్పడిన స్త్రీ-భర్త - లేదా అత్తగారి బాధలనించి విముక్తి పొందటానికి ఆమెకు మార్గం చావు తప్ప మరేం లేదా? తలిదండ్రులకు చెప్పుకుంటే చెవిటివాడి వద్ద శంఖం ఊదినట్లేనా? ఎవరి సహాయం కోరాలి? ఏవైనా సంఘ సేవా సంస్థలున్నాయా?

“నా భార్యను నా ఇచ్చవచ్చినట్లు చేసుకుంటాను - నువ్వెవరవు?”

“మా కోడలు - మా యిష్టం - మీ రెవరు అడగటానికి?”

ఐతే మరి అది వారి ఇష్టమేనా? వారికి అంత హక్కు ఉన్నదా?

పాశ్చాత్య దేశాలలో కన్న బిడ్డల్ని చావు దెబ్బలు కొట్టటం నేరం. (బిడ్డల్ని శిక్షించాలంటే చావుదెబ్బలు కొట్టకూడదు.) వీరు శిక్షార్హులు.

అలాగే భార్యను కూడ చావదన్న కూడదు - లేదా తిండిపెట్టకుండా మార్చి చంపకూడదు. ఇవి కూడ నేరాలే. ఇరుగుపొరుగువారు సంఘసేవి కులకు - లేదా పోలీసు వారికి ఏర్యాదు చేయవచ్చు. లేదా ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు రాసి పడెయ్యవచ్చు.

తగిన సాక్ష్యాలు దొరికితేనే వారిని శిక్షిస్తుంటారు. భర్త చేతుల్లో హీనంగా బ్రతికి నానా హింసల పాలయ్యే వారు పాశ్చాత్యదేశాల్లోనూ ఉన్నారు. త్రాగి ఇష్టప్రకారం తిరిగి రాత్రుళ్ళు ఇల్లు చేరి ఆ గృహాన్ని నరకానికి ప్రతీకగా మార్చి భార్యను పశువుకన్నా హీనంగా చూచే వారున్నారు కావుననే - ఇటువంటి నేరస్థులను పట్టి శిక్షించటానికి కొన్ని అధికారాలను పోలీసువారికి, ఆనరరీ సంఘ సేవకులకు ఇచ్చారు.

ప్రభుత్వానికి భయపడి ఉద్యోగం ఊడిపోతుం దేమోనని కట్నం తీసుకోకుండా పెళ్ళి చేసుకుని ఆ తరువాత అది తేలేదు ఇది తేలేదు - అని ఎందరు పురుషులు స్త్రీలను సాదిస్తారో ఇకపై చూడగలము.

పెళ్ళి అంటూ అయిపోయి మూడు ముళ్ళు పడితే (ఉరిత్రాడు కంఠానికి విగించితే) చాలని ఆత్రవదే తలిదండ్రుల దృక్పథం మారితే - ‘నాకే పెళ్ళివద్దు’ అని అనగల్గేటంత ఆత్మనైర్యం ఆడపిల్లలకు వచ్చిందంటే మనం ఒక్క అడుగు ముందుకు వేళామన్నమాట. □

ఎండలు ముదిరి పోతున్నాయి. ఎప్పటికప్పుడు నాలుక తడారిపోయి - విపరీతమైన దాహం శలుగుతూ ఉంటుంది. చల్లగా ఏదైనా తిన్నా, తాగినా బావుండుననిపిస్తుంది. ఏ ఐస్ క్రీమ్ తింటే బావుండుననిపించినా-ఐస్ క్రీములు తినడం ఒంటికి మంచిది కాదన్న భావం చాలా మందిలో ఉంది. వీధుల్లో బళ్ళ మీద తెచ్చి అమ్మే ఐస్ క్రీములూ అవీ తినడం నిజంగానే ఆనారోగ్యం కలిగిస్తాయి. అయితే మంచి ఐస్ క్రీములలో ప్రొటీన్లు, కార్బియం, పాలిన్ కొవ్వు, విటమిన్ బి వంటి పోషక పదార్థాలు కూడా ఉంటాయంటే ఆశ్చర్యపడక్కరలేదు!

ఇంతకూ ఐస్ క్రీములు ఎలా తయారు చేస్తారు? వాటిలో ఏయే పదార్థాలు కలుపుతారు?

అన్నిరకాల ఐస్ క్రీములు తయారు చెయ్యడానికి అవసరమయ్యే సరంజామా దాదాపు ఒకే రకంగా ఉన్న ఒక పదార్థాన్నే వాడే కొలతను బట్టి ఆ ఐస్ క్రీముల రుచుల్లో తేడా వస్తుంది-అంతే!

పాశ్చర్య

ఐస్ క్రీములు తయారు చెయ్యడానికి పాలలోని కొవ్వు, కొవ్వుకాక పాలలో ఉన్న తక్కిన ఘన పదార్థాలు, తియ్య దనాన్ని కలిగించే స్వీటెనర్స్, ఐస్ క్రీమును నిలకడగా ఉంచే స్టెబిలైజర్లు, కొవ్వునూ కొవ్వుపదార్థాలుకాని ద్రవాలను కలగలిపే ఎమల్సిఫైయర్లు - ఇవన్నీ కావాలి. ఇవి కాక ఐస్ క్రీముకు తగిన రుచి, వాసన కలిగించే పదార్థాలూ కలపాలి. వాటిన్నీటి గురించి కొస్త వివరంగా తెలుసుకుందామా?

ఐస్ క్రీము పేరులోనే ఉన్న క్రీము-పాలలోని కొవ్వుకు సంబంధించిందే. పాలలోని కొవ్వు (దాన్ని సూక్ష్మంగా పాలకొవ్వు అనవచ్చును) వెన్న, నెయ్యి వంటి వాటిలో పుష్కలంగా ఉంటుంది. ఈ పాలకొవ్వు ఐస్ క్రీము చెయ్యడానికి ఎంతో అవసరం. చక్కని పాలకొవ్వు-ఐస్ క్రీముకు కావలసిన రుచిని, వాసననూ కలిగిస్తుంది. ఇది ఐస్ క్రీము సుతిమెత్తగానూ, కరిగిపోనిదిగానూ ఉండేట్లు చేస్తుంది; అది నిలకడగా ఉండడానికి సాయం చేస్తుంది.

పాలమంచి పాలకొవ్వునూ, నీటిని పేరుచేస్తే కొన్ని ఘనపదార్థాలు మిగులుతాయి. వీటిలో ఉన్నత స్థాయికి చెందిన ప్రొటీన్లు, పాల చక్కెర, ఖనిజ పదార్థాలు ఉంటాయి. వీటినుంచి ఐస్ క్రీముకు చక్కని పోషణ విలువ లభిస్తుంది.

ఐస్ క్రీములు తియ్యగా ఉండేతప్ప తినడం కష్టం. వాటికి తియ్యదనం కలిగించడానికి చెరకు నుంచి తీసిన చక్కెర, దుంపల నుంచి తీసిన చక్కెర, కార్బోనిరవ్, కార్బోనిరవ్ సాలిడ్స్, తేనె వంటివి వాడుతుంటారు. చక్కెర ఐస్ క్రీముకు చక్కని రుచితోబాటు ఆహ్లాదకరమైన వాసన కూడా కలిగిస్తుంది. ఐస్ క్రీము చెయ్యడానికి వళ్ళు ఏదైనా ఉపయోగించి ఉంచే చక్కెర ఆ వళ్ళ ఆనలుసనలు వాసనను ఐస్ క్రీముకు మళ్ళీ వచ్చేలా చేస్తుంది.

స్టెబిలైజర్లు అంటే ఏమిటి? ఐస్ క్రీము తయారుచేసే కర్మాగారాలనుంచి పావుకూ, అక్కడి నుంచి ఇంటికి తీసుకు వచ్చేంతలో దాని ఉష్ణోగ్రతలో మార్పు వస్తుంది. ఇలా ఉష్ణోగ్రత మారినప్పుడు ఐస్ క్రీము మీద గరుకుగా ఉండే స్ఫటికాలవంటివి ఏర్పడతాయి. స్టెబిలైజర్లు వాడడం వల్ల ఇటువంటి స్ఫటికాలు ఏర్పడవు. వాటికి

నీటిని అలా పట్టి బంధించి ఉంచగల శక్తి ఎక్కువ. ఐస్ క్రీములలో సాధారణంగా రెండు రకాల స్టెబిలైజర్లు వాడుతూ ఉంటారు. ఒంతు సంబంధమైన మూలపదార్థాల నుంచి తయారు చేసిన జెలాటిన్ వంటివి మొదటి రకానికి చెందుతాయి. వృక్ష సంబంధమైన మూల పదార్థాల నుంచి తయారుచేసిన జామ్నుగడ్డి (అగర్ అగర్), స్టాప్ వంటివి రెండవ రకానికి చెందుతాయి.

ఐస్ క్రీములలో ఎమల్సిఫైయర్లు ఎందుకు వాడాలి? ఐస్ క్రీములు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే కొవ్వు అందులో వాడే కొవ్వు పదార్థాలు కాని ద్రవాలలో మామూలుగా కలవదు. అంచేత వాటిని కలిసేలా చెయ్యడానికి ఎమల్సిఫైయర్లు అవసరం. వాటిని వాడడంవల్ల ఐస్ స్ఫటికాలు చిన్నవిగా రూపొంది ఐస్ క్రీము అంతటా ఒకే తీరుగా వ్యాపిస్తాయి. అలా ఐస్ క్రీము సున్నితంగానూ, పొడిగానూ తయారవుతుంది.

ఐస్ క్రీము బాగుండాలంటే దానికి చక్కని రుచి వాసనా ఉండాలి. కనుక రుచి, వాసనా కలిగించే ఫ్లేవరింగ్ పదార్థాల ఎన్నిక మీదే ఐస్ క్రీము నాణ్యత ఆధారపడి ఉంటుంది. 'ద్రాక్ష ఐస్ క్రీమ్' అన్నప్పుడు ద్రాక్షవళ్ళ రుచి, వాసనా

రానిదే ఆ ఐస్ క్రీముకు సార్థకత ఉండదు. కనుక ఐస్ క్రీములకు తగిన ఫ్లేవరింగ్ పదార్థాల ద్వారా రుచి, వాసనా కల్పించాలి. మామూలుగా పళ్ళుగానీ, తక్కిన ఫ్లేవరింగ్ పదార్థాలు గానీ ఉపయోగించి - ఐస్ క్రీముకు రుచి, వాసనా కల్పిస్తారు. అంటే మామూలుగా బజారులో లభించే ఎనెన్సులు ఉపయోగించి - ఐస్ క్రీముకు కావలసిన రుచి కల్పించవచ్చన్నమాట!

ఆసలు ఐస్ క్రీము తయారు చెయ్యడంలో శ్రమ ఏదైనా ఉంటే అది దాని మిశ్రమం తయారు చెయ్యడంలో ఉంది. కావలసిన సరంజామా అంతా సిద్ధం చేసుకున్నాక - ద్రవపదార్థాల నన్నిటినీ పాశ్చరైజ్ చేసే వాట్ (తొట్టివంటిది)లో నింపుతారు. అంటే పాలు, క్రీము, కండెన్స్డ్ మిల్క్, నిరవ్ వంటివాటిని ఇలా నింపుతారన్నమాట! వాటిని నింపాక వాటిని కుదపడమూ, వెచ్చ బెట్టడమూ ఒక్కసారిగా ప్రారంభిస్తారు. ఉష్ణోగ్రత బాగా ఎక్కువగా కాకముందే కొవ్వు పదార్థాలు లేని పొడిపాలు, చక్కెర, స్టెబిలైజర్ వంటి వాటిని కలుపుతారు. ద్రవానికి ఈ ఘన పదార్థాలు కలుపుతున్నప్పుడు గడ్డ కట్టకుండా జాగ్రత్తపడతారు.

ఇక మిశ్రమాన్ని 'పాశ్చరైజేషన్'కు గురి చేస్తారు. ఇలా పాశ్చరైజ్ చెయ్యడంవల్ల మిశ్రమంలోని పదార్థాలు సక్రమంగా కలిపి - ఒకే తీరుగా ఉండే మిశ్రమం రూపొందుతుంది. పాశ్చరైజ్ చెయ్యడంవల్ల మిశ్రమం నిరపాయకరమైనదిగా మారుతుంది.

పాశ్చరైజేషన్ ముగిశాక మిశ్రమాన్ని 'హోమోజెనైజేషన్' అన్న చర్యకు గురిచేస్తారు. మిశ్రమాన్ని చిన్నచిన్న కవాటాల ద్వారా పోని వ్యధం ద్వారా ఈ చర్య జరుగుతుంది. అప్పుడు మిశ్రమంలోని కొవ్వు కణాల వైజాతగ్గి అవి చిన్నబడి వాటి సంఖ్య పెరుగుతుంది. ఇలా చెయ్యడం వల్ల చల్లబరచినప్పుడు కొవ్వు ఒక చోటే పేరుకుపోయే ప్రమాదం ఉండదు. అదీ కాక హోమోజెనైజేషన్ వల్ల మిశ్రమం ఒకే తీరైన ద్రవంగా మారుతుంది.

ఈ చర్య పూర్తయ్యాక ఐస్ క్రీము మిశ్రమాన్ని ఒక కూల్దర్లోకి పంపి దాని ఉష్ణోగ్రతను 50 డిగ్రీల ఫారెన్ హీటుకు తగ్గిస్తారు. ఆ తర్వాత దాన్ని 'రిఫ్రిజిరేటెడ్ వాట్' అన్న పరికరంలోకి పంపి అక్కడ 4 నుంచి 24 గంటలసేపు ఉంచుతారు. అక్కడ ఉష్ణోగ్రత 40 డిగ్రీల ఫారెన్

హీటునా ఎక్కువ ఉండదు. ఇక్కడ కొవ్వు
మన పదార్థంగా మారి, మిశ్రమం జిగురు జిగు
రుగా తయారవుతుంది.

ఇక ఐస్క్రీము మిశ్రమాన్ని చల్లబరచడానికి
(లేదా గడ్డ గట్టించడానికి) తయారు చేస్తారు.
త్వరగా చల్లబరిస్తే ఐస్క్రీము సున్నితంగా
రూపొందుతుంది. ఈ చల్లబరచడానికి 'ఫ్రీజర్లు'

వాటిమధ్య గాలి చొరబడుతుంది. దాన్ని 'ఓవర్
రన్' అంటారు. 'ఓవర్ రన్' మూలంగా
ఐస్క్రీము మిశ్రమం మధ్య గాలి గదులు ఏర్పడు
తాయి; అవి ఐస్క్రీము గట్టిగా అయిపోకుండా
చూస్తాయి.

ఇంతా అయ్యాక ఐస్క్రీము మరీ ద్రవరూపం
లోనూ, మరీ గట్టిగానూ కాక మధ్యస్థంగా

శ్రమ పడాలా? అనుకోసకర్కరలేదు. ఇళ్ళలో
ఐస్క్రీము తయారు చేసుకోవడానికి వీలుగా
'హోమ్ ఫ్రీజర్లు' అన్న పరికరాలు లభిస్తాయి.
వాటి సాయంతో ఇళ్ళలోనూ ఐస్క్రీములు తయారు
చెయ్యవచ్చును. ఆ ఆసక్తి ఉన్నవారు చెయ్యడానికి
అనువైన ఐస్క్రీముల గురించి వచ్చే సంచిక
'వనిత'లో తెలుసుకుందాము. - మాలిక్

వాడుతారు. వాటిలో 'కంటిన్యూవన్ ఫ్రీజర్' అన్న
పరికరం వాడితే కొద్ది సెకన్లలోనే మిశ్రమం
గా చల్లబడుతుంది; అలా కాక బాచ్ ఫ్రీజర్
వాడితే చల్లబడడానికి 10 నిమిషాల దాకా పడు
తుంది. చల్లబడుస్తున్నప్పుడు మిశ్రమాన్ని గిరగిలా
తిరిగే బ్లేడులు చిలుకుతాయి. అలా చెయ్యడంవల్ల
మిశ్రమంలోని పదార్థాలన్నీ ముక్కలుముక్కలై,

ఉంటుంది. అంచేత దాన్ని గట్టి బరచడం
అవసరం. ఇలా గట్టి బరచడానికి 0 నుంచి
20 డిగ్రీల ఫారన్ హీటు ఉష్ణోగ్రత (చల్లదనం)ల
మధ్య ఉన్న చల్లని గదిలోకి ఐస్క్రీమును
తరలిస్తారు. త్వరగా గట్టి బరచడంవల్ల ఐసు
స్ఫటికాలు ఏర్పడవు.

'ఐస్క్రీము తయారు చెయ్యడానికి ఇంత

పల్లు, కూరగాయల పెంపకం

లలిత కుమారి

ఎరువుల్లో ఇంకా చాలా రకాలున్నాయి. ఇవన్నీ కూడా మొక్కలకు సత్తువ ఇచ్చేవే.

నీళ్ళెరువు : ఇళ్ళల్లో పెంచే మొక్కలకి నీళ్ళెరువులు చాలా మంచిపని చేస్తాయి. నిజానికి, తోటల్లోనూ, కర్ర డబ్బాల్లోనూ పెంచే మొక్కలకి ఈ ఎరువు బాగాపనిచేస్తుంది. ఎందుకంటే తక్కిన బలమైన ఎరువులు వీటికి వెయ్యడానికి అవకాశం వుండదు. ఈ ఎరువువల్ల మామూలుగా తోటల్లో పెరిగే మొక్కలతో సమానంగానే పంటపండే అవకాశాలు వున్నాయి. మొక్కల పేళ్ళు నీళ్ళ ఎరువులోవున్న ఆహారాన్ని తొందరగా తీసుకో గలుగుతాయి. గట్టి ఎరువుల్లోవున్న ఆహారాన్ని గ్రహించడానికి కొంత వ్యవధి పడుతుంది. 'ఎండు ఎరువు' కంటే ఇది చాలా తేమదాయకం కూడా. ఎంచేతంటే కొన్ని 'ఎండు ఎరువు'ల్లో 'అధికశక్తులు' వుంటాయి. చిన్న మొక్కలు ఆ శక్తుల్ని జీర్ణించుకోలేవు.

అప్పుడే వేసిన ఆవు పేడ ద్వారా 'నీళ్ళ ఎరువు'ను తయారు చేయవచ్చును. ఎలాంటి. కావలసినంత పేడను తీసుకుని, ఒక గోనెసంచిలో వేసి, ఆ గోనెసంచిని, నీళ్ళువున్న తొట్టెలోనో, కుండీలోనూ ముంచి వుంచాలి. అలా రెండు రోజులపాటు నానిన తర్వాత, ఆనీళ్ళలో మరి కొంతనీరు కలిపి పల్చనచేసి, మొక్కలకు పోయ్యాలి. ఇలా చారానికి ఒకసారి చేస్తే చాలు-లేదా, వీలున్నప్పుడల్లా చేసినా మంచిదే.

తెలకపిండి, ఆముదపుపిండి మొదలైన వాటితో కూడా నీళ్ళ ఎరువును తయారు చెయ్యవచ్చును.

వీటిని నీళ్ళలో వదేసి, మూడు నాలుగు రోజుల పాటు బాగా నానబెట్టాలి. తర్వాత, దాన్ని పిసికి, బాగా నీళ్ళలో కలపాలి. ఆనీళ్ళలో మరికొంత నీరు కలిపి, పల్చనచేస్తే 'నీళ్ళెరువు' తయారవు తుంది. ఇలాంటి ఎరువుల్ని సాధారణంగా కాపు కానే ముందు వేస్తే, ఫలితాలు చాలా బావుంటాయి. మీ యింట్లో వున్న బొమాబో మొక్కలు బాగా పెరిగి, కాపుసరిగ్గా లేదనుకోండి. అలాంటప్పుడు, ఈనీళ్ళ ఎరువుల్ని వేసిచూడండి-ఫలితం ఎలా వుంటుందో! ఆ యి తే - గుర్తుంచుకోవలసింది ఏమిటంటే-ఈ నీళ్ళెరువుల్ని-బాగా నీళ్ళు కలిపి పువయోగించాలి. అంతే!

రసాయనక ఎరువులు : పేడ, ఆకులు వంటివి, పళ్ళటూళ్ళలో దొరికినట్టుగా పట్టణాల్లో దొరకవు. అందుకని రసాయనక ఎరువులు వచ్చాయి. ఇవి లాభదాయకమైనవే. మొక్కలకి కావలసిన కాన్సరం, (ఫాస్ఫేట్) క్షరం (పొటాష్) నత్రజని (నైట్రోజన్) మొదలైన రసాయనక పదార్థాలన్నీ ఈఎరువుల్లో వుంటాయి. అయితే ఇవి వాడేటప్పుడు మాత్రం జాగ్రత్తగావాలి. మొక్కల్ని నాటడానికి మూడు వారాల ముందుగా, ఈ ఎరువును నేలలో కలపాలి. లేదా-మొక్కలు వేసిన మూడువారాల తర్వాతయినా కలపాలి. ఒక చదరపు గజం నేలలో రెండు ఆవున్నుల చొప్పున ఈఎరువును వాడాలి. వాడేటప్పుడు, మరి పేరుకు తగలకుండా చూసుకోవాలి. ఎరువు చల్లిన వెంటనే నీరుపోయ్యాలి. రసాయనక ఎరువులు కావలసి నంత పోషక పదార్థాన్ని అందజేసి, మొక్కలకి మంచి మేలేచేస్తాయి. కాని, మామూలు 'ఆకు

పెంట'లా నేలకు సత్తువలిగించే పదార్థం అందులో వుండదు. అంచేత సంవత్సరానికి ఒక సారి జంతుసంబంధమైన ఎరువుల్ని బాగా నేలలో కలుపుతూవుంటే-నేలకు మంచి బలం కలుగు తుంది. ఇవాళ, చాలా ఎరువుల కంటేనీలు పలు రకాలైన ఎరువుల్ని అమ్ముతున్నారు. వాటితో వారు ఇచ్చే సూచనల ప్రకారం వాటిని వాడవలసి వుంటుంది.

మాట్సు ఆవనరం : ఒకేచోట ఒకే రకం కాయగూరల మొక్కల్ని పెంట పెంటనే పెంచడం మంచిదికాదు. రకరకాల మొక్కల్ని (అవి ఏవి కాలాల్లో వస్తాయో చూసుకుని) పెంచడం మంచిది-ముఖ్యంగా 'పెరటిరోట'కి.

విత్తనాలు చల్లడం : వంకాయలు, బొమాబోలూ మొదలైన వాటి విత్తనాల్ని చల్లి, మొలకచెల్లిన ఇరవై ఇరవైదాదు రోజుల తర్వాత వాటిని విడి విడిగా నాటాలి. చెండ, చిక్కుడు వంటివయితే, వేసినచోటనే పెరగనివ్వవచ్చు. వీటికి ఎరువులు కొద్దిగా వేస్తే చాలు. రోజుకోసారి కొద్దిగా నీళ్ళు పోయ్యాలి. వాతావరణం వేడిగా ఉంటే, రెండు సార్లు పోయ్యవచ్చు.

విత్తనాల రకాల్ని బట్టి, వాటిని ఎంత రోతులో నాటాలి అన్నది-వుంటుంది. పాదుంకు సంబంధించిన విత్తనాల్ని రెండు అంగుళాల రోతులో నాటాలి. తక్కిన వాటికి అంత రోతు అవసరంలేదు.

కాలం : మనం ఎక్కువగా మనదేశానికి సంబంధించిన కాయగూరల మొక్కల్నే పెంట

తాము. వర్షాకాలంలో వచ్చే కూరగాయల మొక్కల్ని జాలైనుంది. నెప్పెంబరు వరకూ వెయ్యవచ్చు. ఎండాకాలంలో వచ్చే వాటిని జనవరి నుంచి మార్చి వరకూ వెయ్యవచ్చు. అయితే, పెరటితోటల్లో మాత్రం సంవత్సరం పొడుగునా పంట పండించవచ్చు. ఇంగ్లీషు కాయ గూరల మొక్కల్ని చల్లనికాలంలో వెయ్యాలి. అగస్టు - డిసెంబర్ మధ్య కాలంలో విత్తనాలు, మొక్కలు వేస్తే, ఎండా కాలం ఆరంభమయేసరికి వాటి పంట పూర్తయిపోతుంది.

మనం సాధారణంగా వాడే కాయగూరల మొక్కల్ని ఎలా పెంచాలి? ఏమిటి?—

కోటకూర : ఇది ప్రతి తోటలోనూ సులభంగా పెరుగుతుంది. ఎక్కువ చోటు అవసరంలేదు. జలమైన పోషకపదార్థాలున్న కూర. ఎరువులు కలిపిన నేలను నాలుగేసి అంగుళాల చొప్పున విడగొట్టి, మొక్కలు పాతాలి. మొక్కలు లేచే కొద్ది రోజులకే, వాటి ఆకులు తుంచవచ్చును. లావైన కాండంగల తోటకూర అయితే, పది, పన్నెండు అంగుళాల మధ్య దూరంలో నాటాలి. ఇది నెల, నెల పదిరోజుల్లో సిద్ధమవుతుంది.

గోంగూర : విత్తనాలు చల్లితే, గోంగూర మొక్కలు వస్తాయి. వాటిని దూర దూరంగా నాటాలి. ఈ రకమైన ఆకుకూరలు భూమినుండి సారాన్ని బాగా గ్రహిస్తాయి. అంచేత తిరిగి తిరిగి అవే మొక్కల్ని అదేచోట వేస్తూ ఉండకూడదు. ఆకుకూరల విత్తనాలకు చీమలు పడతాయి. అంచేత, ఆ విత్తనాల మీద బి. హెచ్. సి 10

అన్న పొడిని (ఎరువులు అమ్మేచోట దొరుకు తుంది) చల్లి, అప్పుడు విత్తులు చల్లాలి.

వంగమొక్కలు : సంవత్సరం పొడుగునా వంగమొక్కచేత కాయించ వచ్చును. సాధారణంగా ఎండాకాలపు కాపుకి జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలల్లో విత్తనాలు వెయ్యవచ్చు. వానాకాలపు కాపుకి జూలై, నెప్పెంబర్ మధ్యలో వెయ్యవచ్చు. వంగ మొక్కలు లేచిన నెల రోజులకు వాటిని తీసి రెండు, రెండున్నర అడుగుల దూరంలో వరసగా పాతాలి. వరసకీ వరసకీ మధ్య దూరం మూడడుగులు ఉండాలి. మొక్క అడుగు న్నర ఎత్తు పెరిగిన తర్వాత నెమ్మదిగా గొప్పలు తవ్వి ఎరువులు వెయ్యాలి. రెండు, మూడు అడుగుల ఎత్తువరకూ వంగమొక్క పెరుగు తుంది. మొక్క లేచిన మూడు నెలలలోగా కాపుకొస్తుంది. ఒక మొక్క సాధారణంగా, 30, 40 కొయలు కొస్తుంది. (అయితే వంకాయకి సులభంగా పురుగు పడుతుంది. పురుగునీ, తెగుల్ని ఎలా నివారించాలో, తర్వాత వివరంగా చెబుతాను.)

చిక్కుడు : చిక్కుడు విత్తనాల్ని జూలై - నెప్పెంబర్ మధ్య కాలంలో వెయ్యాలి. గోతులు తీసి, ఐదేసి విత్తనాల చొప్పున అంగుళం న్నర తోతులో నాటాలి. మొలకలులేచిన తర్వాత, దిట్టంగా ఉన్న రెండు మొక్కల్ని మాత్రం వుంచితే, అవి బాగాలేస్తాయి. వర్షాకాలం అయిన తర్వాత, చిక్కుడు కొప్పకొస్తుంది. పాకడం మొదలు పెట్టగానే, 'సిళ్ళుఎరువు' వేస్తూ ఉండాలి. చిక్కుడులో చాలా రకాలున్నాయి.

గోరుచిక్కుడు : ఇది చాలా సులభంగా వస్తుంది. మొక్కకీ మొక్కకీ మధ్య దూరం మూడు అడుగులు వుండాలి. మొక్కల్ని వరసగా పాతితే, వరసకీ వరసకీ మధ్య మూడు అడుగుల దూరం వుండాలి. మూడునెలల్లో కాపుకొస్తుంది.

బెండ : దీన్ని కూడా సంవత్సరం పొడుగునా కాయించవచ్చును. అంగుళం తోతులో విత్తనాల్ని నాటాలి. అడుగున్నరకొకటి చొప్పున మొక్కను వరసగా నాటాలి. వరసకీ వరసకీ మధ్య రెండు అడుగులదూరం వుండాలి. రెండు నెలల్లోగా బెండ మొక్క కాపుకొస్తుంది. అయితే, బెండ ఆకులు పసుపు పచ్చ రంగుగా మారడమో, వాటికి వేరే రంగులు రావడమో జరిగితే, అది వ్యాధి. దాన్ని నివారించడం కష్టం. దానివల్ల కాపు వుండదు. బెండలో 'పూసా సవానీ' అన్నరకం వుంది. దీనికి ఇలాంటి వ్యాధులు రావు.

దోస : జూలై, అగస్టు, డిసెంబర్, జనవరి నెలల్లో దోస విత్తనాలు వెయ్యవచ్చు. ఇందులో కూడా రకాలున్నాయి. పొట్టిగా తెల్లగా వుండే రకం; పొడుగ్గా ఆకుపచ్చగా వుండే రకం. ఒకటిన్నర అడుగుల వెడల్పు, పొడవుగల గోతిలో రెండు బకెట్ల ఎరువులువేసి విత్తనాలు చల్లాలి. దోసను నేల మీదనే పాకించాలి. బాగా పెరిగిన తర్వాత, గొప్పలు తీసి మరింత ఎరువు వెయ్యాలి. రెండు నెలల్లో కాపు ఆరంభమవు తుంది. అయితే దోస కాయ ముదిరేలోగానే తీసెయ్యాలి. కాయ, మొక్క మీద వుంటూనే పండకూడదు. దీనివల్ల కాపు తగ్గుతుంది :

[మరికొన్ని విషయాలు వచ్చే సంచికలో]

కుమారి రాజీరాజన్
వర్ణచిత్రం : సత్యకుమార్

శుభ్రత సానింగ్స్
ఇద్దరు వనితలు

కుమారి పుష్పదాస్
వర్ణచిత్రం : దిలీప్ బెనర్జీ

భారతదేశం మొత్తం మీద మొట్టమొదటిసారిగా జరిగిన ప్రీల కార్ రేసింగ్ పోటీలలో మొదటి వనితగా వచ్చి విజయం సాధించిన ఘనత కుమారి రాజీ రాజన్ కు దక్కింది. అసలు కార్ డ్రైవింగు చెయ్యడమే కాస్త శ్రమ సాధ్యమైన పని. కారు పందాలలో పాల్గొనడానికి ఎంతో సాహసం, అభ్యాసం అవసరం. కుమారి రాజీకి సాహసం అయితే ఉంది కాని, పందెంలో పాల్గొనడానికి తగ్గ అభ్యాసం మాత్రం లేదు.

ఫిబ్రవరి 8 న మద్రాసులోని సోశలరంలో జరిగిన మోటారు పందాలలో ఆమె సోదరుడు - మోటారు ప్రైకింగ్ పోటీలో పాల్గొన్నాడు. అతణ్ణి చూడడానికి వచ్చిన రాజీ - ప్రీలకు ప్రత్యేకమైన కార్ల రేసులో పాల్గొన్నది. ఆ రేసులో ఆరు కిలోమీటర్ల దూరం సాగాలి. తొమ్మిదిమంది వనితలు అందులో పాల్గొన్నారు. పోటీ ప్రారంభంలోనే రాజీ రాజన్ అంబాసిడర్ కారు మరో కారుతో ఢీకొని దెబ్బ తినింది.

“నా కారు ముందు ఐదు కార్లు వెడుతున్నాయి. నాకు కాస్త నిస్పృహ కలిగినా గెలవాలన్న ఉత్సాహంతో ముందుకు ఉరికాను. గంటకు 110 కిలోమీటర్ల వేగంతో వెళ్ళి - మలుపులు వచ్చినప్పుడు 60 కి. మీ. వేగానికి తగ్గి కొద్దిలో వెనుకబడి రెండవస్థానం సంపాదించాను” అన్నది ఆమె. అయితే మొదటిస్థానం పొందిన ఆమె కారులో పురుషుల పోటీలో కలుసుకోవడానికి తగ్గ మార్పులు చేసినందువల్ల - న్యాయనిర్ణేతలు రాజీకే మొదటిస్థానం వచ్చినట్టు ప్రకటించారు.

పోటీ ఫలితాల కోసం ఎదురు చూడకుండా - కారు పాడై నందుకు తన తండ్రి (ఆయన వైమానికుడుగా పని చేసి రిటైరయ్యారు) ఏమంటారో అన్న భయంతో ఇల్లుచేరిన రాజీ-తనకు బహుమతి రావడం ఎంతో ఆనందం కలిగించిందంటుంది.

ఆమెకు వీణ వాయింపడం, నాట్యం చెయ్యడం, చిత్రాలు గీయడం కూడా వచ్చు. పారిస్, ఆమ్స్టర్ డామ్ వంటి విదేశ నగరాలలో కూడా ఆమె నాట్యం చేసింది. ఇటీవల పిల్లల గుడ్డల ప్రదర్శన ఒకటి జరిపిన కుమారి రాజీ పత్రికా రచయిత్రి కావాలనుకుంటున్నది.

తీరికవేళల్లో పనికిమాలిన కబుర్లు చెబుతూ కూచోవడంకన్నా కుట్టుపని చెయ్యడం, పుస్తకాలు చదవడం, స్టాంపులు సేకరించడం - వంటి ఉపయోగకరమైన పనులు ఎన్నయినా చెయ్యవచ్చు. ‘స్టాంపులు సేకరించడం వల్ల ప్రయోజనం ఏముంటుంది?’ అనుకోనక్కర లేదు. స్టాంపుల సేకరణ ఎంతో ప్రయోజనకరమైన ‘హాబీ’. భారతదేశంలో ఇటీవల వనితలు కూడా స్టాంపుల సేకరణవల్ల ఎంతో ఆసక్తి చూపుతున్నారు. అటువంటి వనితలకు ఆదర్శం కాగల యువతి కుమారి పుష్పదాస్. ‘స్టాంపుల సేకరణ’ జరిపి ఆమె అంతర్జాతీయ స్థాయిలో బహుమతి కూడా గెలుచుకుంది.

కుమారి పుష్పదాస్ ప్రస్తుతం కలకత్తాలోని సౌత్ ఈస్టర్న్ రైల్వేకు చెందిన కంప్రోలర్ ఆఫ్ స్టోర్స్ కార్యాలయంలో పని చేస్తున్నది. ‘నా ఉద్యోగం నా హాబీకి అంతరాయం కాదు’ అంటుంది ఆమె. చిన్ననాటినుంచీ స్టాంపులు, పోస్టుకార్డులు, కవర్లు సేకరించడం వల్ల ఆమె ఎంతో ఆసక్తి కనబరుస్తూ వచ్చింది. 1973 లో ఢిల్లీలో జరిగిన ఒక పోటీలో ఆమె సేకరణకు కంచు పతకం బహుమతిగా లభించింది.

దాంతో ఆమెకు మరింత ఉత్సాహం కలిగింది. 1975 లో పారిస్ లో అంతర్జాతీయ స్థాయిలో జరిగిన ‘అర్చిల్లా’ అన్న ప్రదర్శనలో భారతదేశంనుంచి పోటీచేసిన జూనియర్ల బృందంలో సభ్యురాలుగా పాల్గొంది. అక్కడ ఆమె సేకరణకు రజతకాంస్య పతకం లభించింది. తమ సేకరణద్వారా అలా విదేశాలలో బహుమతి పొందిన భారతీయ యువతులలో ఆమె ప్రథమురాలు! మనదేశం స్వాతంత్ర్యం పొందడానికి ముందు దాదాపు 75 సంవత్సరాలుగా విడుదలైన పోస్టుకార్డులను, కవర్లను ఆమె అక్కడ ప్రదర్శించింది.

ఇటీవల కలకత్తాలో జరిగిన రెండవ ఇండియన్ ఫిలటెలిక్ ఎగ్జిబిషన్ లో ఆమె మొదటి బహుమతి సంపాదించింది. ఆమె 1884 నుంచి 1947 మధ్య వెలువడిన రకరకాల పోస్టుకార్డులను, కవర్లను అక్కడ ప్రదర్శించి-తన సేకరణ ‘అద్భుతం’ అనిపించుకుంది.

“నాకు సమాధానం కావాలి.” గద్దించిన్నట్లే అన్నాడు రంగనాథం, నరహరిని తీవ్రంగా చూస్తూ.

నిర్బంతపోయి నిలబడి వున్న నరహరి తనను తాను నిగ్రహించుకోవటానికి ప్రయత్నించుతూ ఎలాగో గొంతు సరిజేసుకొని అడిగాడు: “మీరు వేసే అభాండాలుకు ఋజువేమిటి? మీర ఈ యింట పాదం మోపిననాడే మీరంతా ఆమెపై కక్ష కట్టారు. కోడలే కదా అని నోటికొచ్చినట్టు మాట్లాడున్నారు.”

“హరీ!!!” ఆ గర్జన అందరినీ తుళ్ళి పడేట్లు చేసింది. “ఋజువు కావాలంటే వెళ్ళి నీ భార్యనే అడిగి ఆమె నోటనే విను - అప్పుడే నీకు నమ్మకం కలుగుతుంది!”

“వెళ్తున్నాను. నేను వినడం కాదు - ఇక్కడికే తీసుకొస్తాను. ఆమె ఎదురుగా విన్పించగలరా ఈ అభియోగాలన్నీ?”

వెంటనే ఫెళఫెళ ఉరిమినట్లు విన్పించింది రంగనాథం స్వరం. “ఇక్కడకు తీసుకురావు నీవు: తీసుకురాలేవు ఆమె నిజం చెప్పేదైతే!”

“అఁ!”

“ఔను. నీకు తెలియని ఈ విషయాలు ఇప్పుడు తెలుసుకోవడం, మోటక విషపానంతో సమానం. ఆ తర్వాత నీలో యింకా ఆ దర్పం మిగులదు!”

వింటూన్న నరహరి ఆవేశంతో మాట్లాడలేక పోయాడు. అతి దైర్యం వచ్చిన రజని నిర్లక్ష్యంగా చూస్తూ పెంకెగా అన్నది: “పాపం, ఇప్పుడు నీవు వెళ్ళినా ఆమె యింటివద్ద వుండదు. కల్పకం నర్సింగ్ హోంలో ఆ గౌరవనీయు రాలైన తల్లిగారి నేవలలో మునిగి వుంటుంది.”

ఇంకా నిలబడి ఆ కర్ణకఠోర విషయాలను వినగల శక్తిలేని నరహరి వడివడిగా బయటకు సాగిపోతుండగా వెనుక నుండి రంగనాథం మాటలు విషభాణాలవలె వచ్చి తాకాయి: “హరీ, నీవు నిజం తెలుసుకో, అంతే. ఎవ్వరినీ ఇక్కడకు తీసుకురావలసిన అవసరం లేదు. పాపిష్టి ముఖాలన్నిటికీ నా యింట ప్రవేశం వుండదు. అయితే, ఆ తర్వాత నిర్ణయం కేవలం నీ యిష్టం. నిజం తెలిసి కూడా నీవు ఒక కులట కుమార్తెతో

కాపురం చేయటానికే నిశ్చయించుకుంటే.... నాకు....నా మూడవ కొడుకు లేడనుకుంటాను!”

ఈ ఆఖరి మాటలు ఉచ్చరించటానికి శక్తి నంతటినీ కూడదీసుకుంటూన్నట్లుగా ఆగి ఆగి చెప్పినప్పటికీ చాలా పదునుగా, తీవ్రంగానే అన్నాడు. అంటూనే వెనుదిరిగి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ పదజాలం వింటూన్న నరహరి వేస్తూ వేస్తూ వున్న అడుగులు ఒక్కసారి ఆగిపోయి కొన్ని క్షణాలు శిలాఖండంలా నిలబడిపోయాడు.

ఆవేశంగా నిష్క్రమిస్తూన్న అతడిని ఎవ్వరూ అవలేదు.

ప్రజ్ఞాపతి

ఆంధ్రప్రదేశ్ (కడప) కౌన్సిల్ డివిజన్

41 42 43

రజని, బాస్కర్లు తరచుగా తన ఇంటికి రావడం, హత్య పెళ్ళి చేసుకోవాలని అనుకోవడం మొదలైనవి తెలుసుకున్నాడు నరహరి. రజనివల్ల కుటుంబ గౌరవం నుండి కలిసి పోతుందని ఆమెను మందలించడానికి తల్లిదండ్రులు ఇంటికి వెళ్ళాడు. అక్కడ - మొదట ఒక పతిత్య కూతురని తండ్రి చెప్పిన మాటలు నరహరి హృదయంలో అగ్నిజ్వాలలను రగిలించాయి.

“అమ్మగారెక్కడ ?”

“తెలియదు బాబూ. ఎక్కడకో వెళ్ళారు.”
ఎన్నడూ లేనంత రౌద్రాకారంలో వున్న నరహరిని
బెదిరిపోతూ చూస్తూ నిలబడ్డారు మల్లీ, మాలీ.

“ఎలా వెళ్ళారు ?”

“టాక్సీ మీద.”

తల పంకించుతూ తిరిగి కారులో కూలబడి
స్టార్టు చేశాడు. ఆ వేగం చూచిన చౌకిదారు
అదరిపడి నెలవ్యాట్ చేయడం కూడా మరచి
నిలబడ్డాడు.

కల్పకం నర్సింగ్ హోం ముందు ఆగిన
కారునుండి దిరుకుతూ, పరుగెత్తినట్లే నడిచాడు

లోనికి నరహరి.

“డాక్టరుగారెక్కడ ?”

అతడి వాలకమూ, అడిగే తీరూ చూచిన
నర్సులూ, అక్కడ వేచివున్న పేషెంట్లూ కూడా
అతడికి కావలసిన వారెవరో చావు బ్రతుకులలో
వున్నందువల్ల అతడంత గాభరాగా వున్నాడని
అపోహపడ్డారు.

“ఇప్పుడు డాక్టరుగారిని చూడలేదు మీరు.
సంగతేమిటి ?” అంటూన్న నర్సు తుళ్ళిపడింది
నరహరి స్వరం విని. “ఇప్పుడు చూచి తీరాలి
నేను డాక్టర్ని.”

అంతలో మరో నర్సు వచ్చిందక్కడికి.
“ఓ నరహరిగారా? నమస్కారం!” అన్నది
అంతకుముందు అతడిని రెండుసార్లు చూచి
వున్నది కావటాన.

నమస్కార ప్రతి నమస్కారాది మర్యాదలను
పాటించగల స్థితిలో లేని నరహరి తీవ్రంగా
అడిగాడు. “డాక్టర్ సుభద్ర ఎక్కడ ?”

“చెప్పివస్తాను. ఆ గదిలో కూర్చోండి.”

“నా మిసెస్ ఇక్కడికొచ్చిందా ?” తటపటా
యిస్తూనే అడిగాడు.

“ఆ.. వారికేం ఫర్వాలేదు. బాగానే వున్నారు”
అంటూన్న నర్సును వెన్నంటి తానూ వెళ్ళాడు
నరహరి. “ఎక్కడ ఆమె ?” అంటూ.

“సారీ. మీరిక్కడ ఆగండి. డాక్టరుగారు
లోపల వున్నారు. మీ మిసెస్ కూడా అక్కడే
వున్నారు.”

“ఏమిటి జబ్బు? నాకు చెప్పండి. నేను చూడ
జామెను.” తల్లిడిల్లిపోతూ అన్నాడు.

“వారికేం లేదండి, బాగానేవున్నారు. వారి
బంధువులెవరో జబ్బుగావున్నారని చూడటాని
కొచ్చారు.....”

నర్సు మాటను ఇక అతడు వినలేదు. ఆమెను
లక్ష్యపెట్టకుండా త్రోసుకుంటూ ఆ గదిలో అడుగు
పెట్టాడు.

హఠాత్తుగా ఆ గదిలో ప్రవేశించిన అతడు
కొలది షేడలు కొయ్యబారినట్లే అయిపోయాడు.

ఆ గదిలో ఉన్న వ్యక్తులందరూ కూడా అతడి
ప్రవేశంతో ఇటు తిరిగిచూచి నిర్భాంతపోయారు.

కల్పకం శయ్యపైననే కూర్చుని ఆమెచేతులను
పట్టుకొని దుఃఖిస్తూన్నది మీర.

ఏమేమిటో చెప్పలేక చెప్పలేక కూర్చుని చెప్పున్నది కల్పకం. లాయరు నిలబడి పున్నాడు చేతిలో కాగితాలతో.

డాక్టరు సుభద్ర మీరాను ఓదార్చుతున్నది. ఆ దృశ్యమంతా చెదరిపోయింది నరహరి ప్రవేశంతో. మీర మినహాగా అందరి దృష్టులు అతడిపై ప్రసరించాయి.

డాక్టర్ సుభద్ర కంగారుగా, కర్తవ్య మూడు రాలైనట్లు నరహరిని మీరనూ మార్చి మార్చి చూడ సాగింది.

కల్పకం చూపులలో అనేక భావాలు అనిర్దిష్టంగా, పరుగులిడసాగాయి.

“మీరా !!”

ఆ రు ము లే ని ఈ పిడుగు విన్న మీర మేను జలదరించింది. గుండె అతివేగంగా స్పందించసాగింది.

తల త్రిప్పి చూడటానికి కూడా భయపడ్డా న్నట్లుగా బిగిసిపోయి కూర్చున్నది మీర తన తల్లి దెస నిస్సహాయంగా చూస్తూ.

“నరహరిగారూ, ప్లీజ్” డాక్టర్ సుభద్ర నరహరిని సమీపించి అనునయంగా అన్నది: “ఆమెగారు ఆఖరిదశలో వున్నారు. ఆరగంట వ్యవధి కూడలేదు.”

“ఎవరామె?” కర్కశ స్వరంతో అడిగాడు.

“మీర .... మీకేమీ చెప్పలేదా?” నివ్వెర పాటుతో ప్రశ్నించింది డాక్టర్ సుభద్ర.

నరహరి తీక్షణ తగ్గలేదు “ఎవరామె?” రెట్టించాడు.

“మీరకు తల్లి. మీ ఆత్మగారు!”

“ఏనాడో చచ్చినది ఈ నా దె లా పుట్టు కొచ్చింది?” మరింత తీవ్రంగా అడిగాడు.

సుభద్ర నిరుత్తరయైంది.

కల్పకం ఏడుపువంటి నవ్వునవ్వి నరహరిని తన వద్దకురమ్మన్నట్లుగా చేతితో నైగ జేసింది.

“మీరా, ఏమిటి నాటకం?” ఏడుగుల వర్షంలా ధ్వనించింది నరహరి స్వరం.

మీర ఒక్క ఉదుటున వచ్చి నరహరి ఎదపై వారిపోయి భోరుమన్నది. ఏదో చెప్పాలని వున్నది కానీ దుఃఖంతో పూడిపోయిన ఆ గళం నుండి శబ్దం బయటికి వెలువడడం లేదు.

భయంకర నిశబ్దం అలముకున్న ఆ తావున వుండీ వుండీ మీర వెక్కిళ్ళు మాత్రం వినవస్తు న్నాయి.

హఠాత్తుగా కల్పకం మాట్లాడసాగింది డాక్టర్ వారింతున్నా వినడ: “రాబాబూ, పోయేముందు నిన్ను కూడా చూడగల అదృష్టం గలిగింది.”

నరహరి అసహనంగా చూచాడు.

ఏడుస్తూన్న మీరను విడిలించుకుంటూ “వద” అన్నాడు కర్కశంగా.

“వద్దువద్దు. అంత నిర్ణయవద్దు. ఈ ఆఖరి క్షణాలలో నాబిడ్డను నా వద్ద వుండనియ్యి.” అతి ప్రయాసతో వీలైనంత బిగ్గరగా అన్నది కల్పకం. మీర భయంగా చూచింది భర్తదెస. శోక పరితప్తస్వరంతో అన్నది: “ఇంతకాలం నిజం మీకూ తెలియదు; నాకూ తెలియదు. వివరాలు తర్వాత చెప్తాను. ఇప్పుడుమాత్రం నన్నిక్కడ వుండనీయండి.”

“ఛీఛీ, ఇంకా నిగ్గులేక మాట్లాడున్నావా? ఎంతమోసకారివి? నడు. ఒక్క క్షణమైనా ఇక్కడ వుండేందుకు వీలేదు.”

రెక్కవట్టి బరబరా ఈడ్చుకు పోతూన్న నరహరిని మీర యింకా ప్రాదేయపడ్డానే వున్నది దీనాతిదీనంగా.

“బాబూ, నా మాటవిను” వెనుకనుండి ఆయాసంతో రొప్పుతున్న కల్పకం స్వరం విన వస్తూన్నది.

“అమ్మా !!” అక్రోశిస్తూ వెనుదిరిగి చూచింది మీర.

“మీరా! ఆశీర్వాదాలు తల్లీ!” పక్కమీద కొద్దిగా లేచి, చేయెత్తి అంటూన్న కల్పకం వెనక్కు వారిపోయింది; చేతులు వ్రేలబడి పోయాయి.

ఏదో సర్దిచెప్పవచ్చిన లాయర్ పై విసుక్కు న్నాడు నరహరి — “మిస్టర్ ఇది నా స్వంత విషయం” అంటూ.

అంతవరకూ కేవలం ప్రేక్షకురాలిగా వుండి పోయిన డాక్టర్ సుభద్ర, “షి యీజ్ డెడ్” అంటూ చెంతకు వెళ్లి ఆ దేహాన్ని తెల్లటి వస్త్రంతో మూసింది.

అంతే. మీర కనులకింకేమీ కన్పించలేదు.

మీరను బలవంతంగా కారులో కూలవేసి కారు

స్టార్డు చేయబోతున్న. నరహరికి అప్పుడే వచ్చి రోనికి పోబోతూన్న భాస్కర్ కన్పించాడు.

భాస్కర్ తనను చూచి కూడా చూడనట్లు ముఖం ప్రక్కకు త్రిప్పుకోవడం స్పష్టంగా గమనించాడు నరహరి.

అంతేకాదు.

నరహరి మీరలను వింతగా వినోదంగా తిలకించుతూ పోగడిన జనంలోని ఓ నర్సును “కల్పకంగారి కెలా వుంది ఈ రోజు?” అని అతడడగడం కూడా స్పష్టంగా విన్నాడు నరహరి.

45

అగ్ని శిఖ ప్రజ్వరిల్లుతూన్నట్టే వున్నది నరహరి అగ్రహ రూపం.

అశోకవనంలోని అవనీపుత్రి లాగానే వున్నది మీర స్థితి.

క్రుళ్ళి క్రుళ్ళి ఏడుస్తూన్న ఆమె రోదన నరహరికి ఏ మాత్రమూ జాలిని కలిగించపోగా మీదు మిక్కిలి అతడి అగ్రహం అధికం కాసాగింది.

“చెప్పు. ఎంతకాలంగా సాగుతూన్నది ఈ భాగోతం?” కర్కశంగా చూస్తూ అడిగాడు.

దుఃఖించి దుఃఖించి వున్న మీర కనులు ఎండి పోయాయి. ఇప్పుడా కనులలో నీరు లేదు; ఆ వదనంలో దై న్యమూ అదృశ్యమైంది.

భాష కందని పలు భావాలు కదులాడాయి, తల ఎత్తి ఆమె నరహరిని చూచిన చూపులలో.

“దుఃఖంలో వున్న భార్యకు ఎంత చక్కటి ఓదార్పు?” మంద స్వరాన పలికినప్పటికీ గంభీరంగా వున్నాయి ఆ మాటలు.

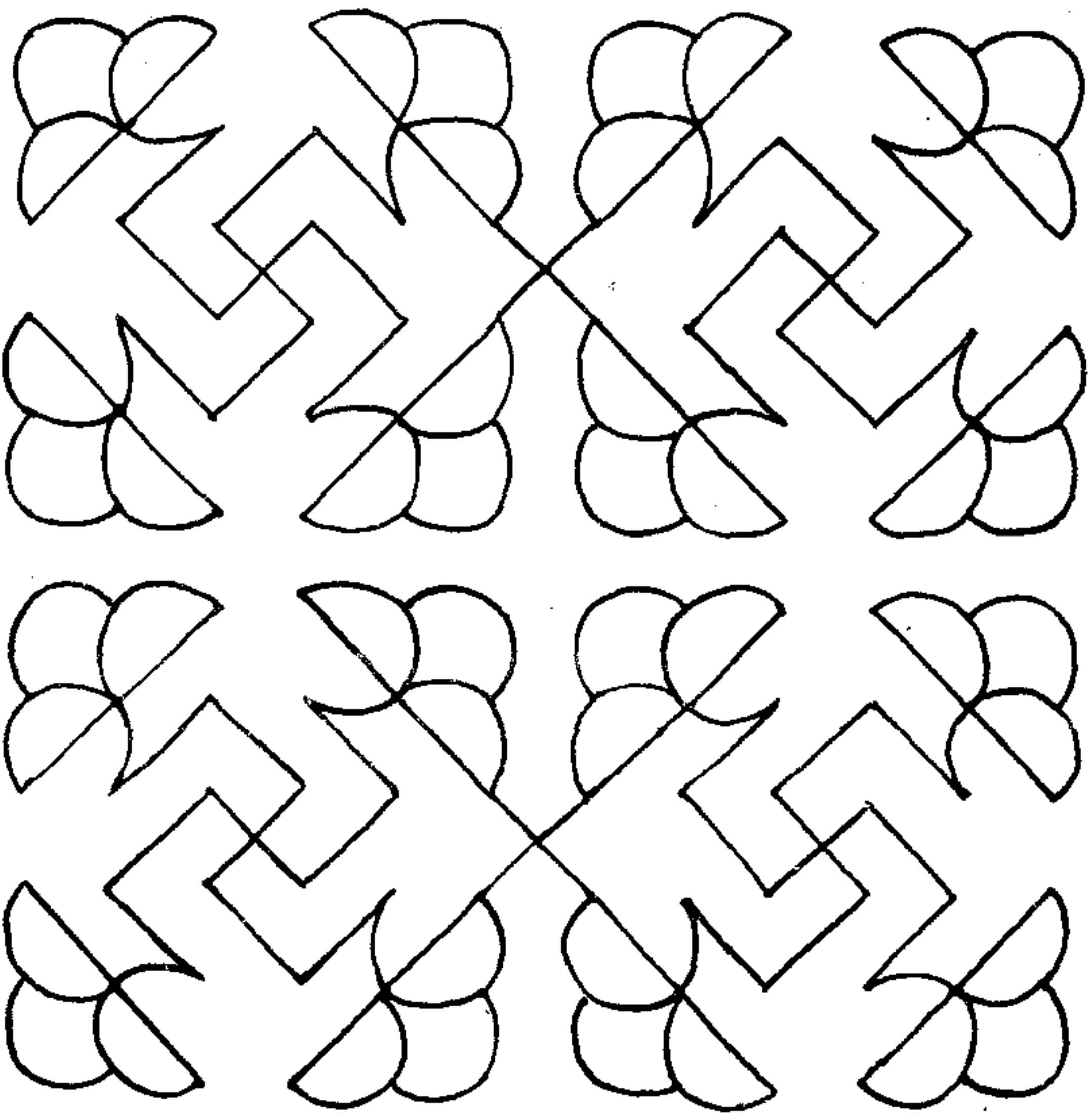
“నా మాటకు సమాధానం?” గర్జించాడు నరహరి. “నీ కనలు తల్లిలేదనీ చనిపోయిందనీ చెప్పావ్ కదా?”

కొణకలేదు మీర. నిదానంగా అన్నది: “ఒక్క సారి గుర్తు తెచ్చుకోండి. నేనెప్పుడూ చెప్పలేదు మీకు ఆ మాట. బాబయ్యగారు చెప్పారు.”

“ఈ నాటకంలో నీకు భాగం లేదంటావ్?”

“మీకు వినే ఓపిక వుంటే వివరాలన్నీ తర్వాత చెప్తాను. ‘మీరా అసత్యవాదిని కా’దనే నమ్మకం మీకుంటే ఒక్కసారి నన్ను అక్కడికి తీసుకు వెళ్ళండి. అంత్యక్రియలైనా సరిగా జరిగేట్లు చూడాలి నేను.”

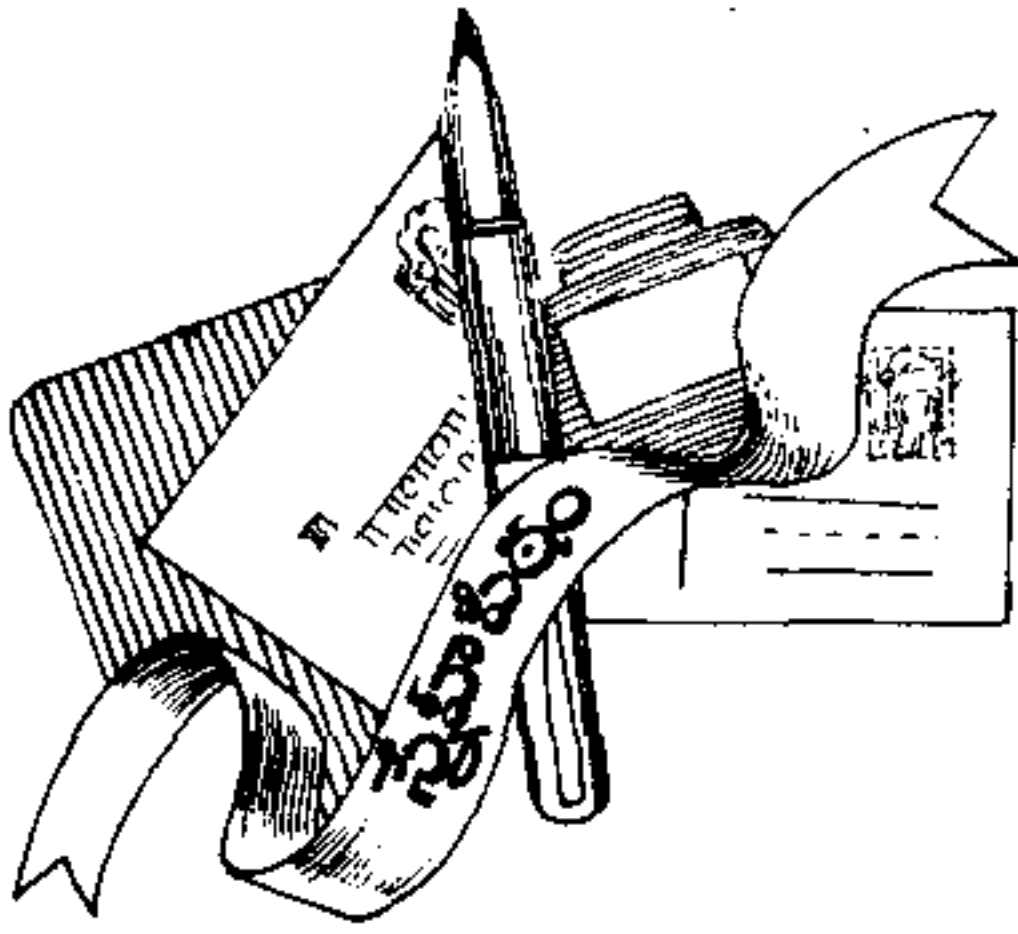

[illegible]

2

[illegible]

ଶ୍ରୀ

శ్రీమతి భారతి

మేజర్, గాంధీ బుక్ హౌస్, గాంధీ జ్ఞాన మందిర్, కోటి, హైదరాబాద్

హిందీభాషలో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. ప్రైవేటుగా బి.ఎ. పరీక్షకు కూచున్నారు. వీణ వాద్యంలో ప్రవేశం వున్నది. చీరెల మీద ఎంబ్రాయిడరీలు, పెయింటింగ్స్ చేస్తారు.

కుమారి ఎ. స్నేహలత

కేరాఫ్ శ్రీ ఎ. ఎస్. ప్రభాకరరావు, 16-149 బాపూజీ నగర్, కాజీపేట - 506 003

బి.కామ్ చదువుకుంటున్నారు. వయసు 19 సంవత్సరాలు. వుస్తకాలు చదవడం, చిత్ర లేఖనం, సంగీతం - అంటే చాలా ఇష్టం. కొత్త కొత్త వంటకాలు చెయ్యడం అంటే సరదా.

కుమారి కె. రాజ్యలక్ష్మి

కేరాఫ్ డాక్టర్ యమ్. అంజన్, ఎ.ఎమ్.డి; యస్.సి. రైల్వే, ఏలూరు - 534 001

18 సం||లు వయసు. ఇంటర్ చదువుతున్నారు. చిన్నచిన్న కథలు, గేయాలూ రాస్తూ వుంటారు. కుట్టూ, అల్లికలూ, ముగ్గులూ అంటే చాలా సరదా. లేఖలు రాయడంలో ఉత్సాహం చూపుతారు.

కుమారి కప్పగంతుల మాధురికాదేవి,

బి.ఎ; బి.ఇడి

కేరాఫ్ శ్రీ కప్పగంతుల సుబ్రహ్మణ్యం, బ్రాహ్మణ వీధి, వనవర్తి పోస్టు; మహబూబ్ నగర్ జిల్లా

వయసు 23 సం||లు. ఉపాధ్యాయనిగా పని చేస్తున్నారు. రేడియోకూ, పత్రికలకూ లేఖలు, అభిప్రాయాలూ రాస్తూవుంటారు. కథలు రాయడం అంటే అభిలాష. పాటలు పాడడంలో కూడా ప్రవేశం వున్నది.

శ్రీమతి సాధనా మూర్తి

ప్లాట్ నెంబర్ 1; రివైరా, మెరీన్ డ్రైవ్, బొంబాయి - 20

వయసు 34 సం||లు. గృహిణి. భర్త ఏర్ పోర్స్లో డాక్టర్ గా వుంటున్నారు. ఎలాంటి వుస్తకమైనా సరే, చదువుతారు. పట్టణాలు, ఊళ్ళూ సందర్శించడం ఇష్టం. మనదేశంలోని చాలా ఊళ్ళు చూశారు.

శ్రీమతి యమ్. విజయరాణి, బి.ఎ

వైస్ ఆఫ్ శ్రీ యమ్. లక్ష్మణరావు, 16/192 తిప్పరాజువారి వీధి; నెల్లూరు

వయసు 24 సం||లు. గృహిణి. సంగీతం గ్రూప్ గా బి.ఎ. పాసయ్యారు. వీణ కూడా నేర్చుకున్నారు. ముగ్గులు వెయ్యడం, ఇంటిని తీర్చిదిద్దడం అంటే మంచి ఓనిక. ప్రశాంతమైన స్థలాలకు వెళ్ళి గడవడం అంటే ఇష్టపడతారు

[వనిత 'స్నేహ పీఠం' ద్వారా స్నేహితులై - వారి వారి అభిరుచుల మీద, వివిధ విషయాల మీద లేఖలు రాసుకుంటున్న మిత్రులు - వారి లేఖలు పాఠకులకు ఉత్సాహకరంగా వుండగలవని అనిపిస్తే మిత్రులారితో సంప్రదించి, (జొలినుంచీ వున్న ఇద్దరి ఉత్తరాలనూ) ప్రచురణకు పంపవచ్చును. తగిన స్థాంపులు అతికించిన కవరు కూడా పంపితే, ప్రచురణ కాని పక్షంలో - భద్రంగా తిప్పి పంపిస్తాము. —వ. సం]

“మీరు ఏమంటారో, మీనిర్ణయం ఏమిటో తెలుసుకుని రమ్మన్నారు డాక్టర్ సుభద్రాదేవి.”

“ఏ విషయంలో?”

“అమ్మగారి అంత్యక్రియల విషయంలో.”

విరక్తిగా నిట్టూర్చింది మీర, “బ్రతుకంతా ఒంటరిగానే గడిపిన నిర్మాగ్యురాలు, అంతిమ యాత్రకూడా అయిన వాళ్ళు లేకుండానే జరగాలని రాసిపెట్టి వున్నట్లున్నది. అలాగే కానీయండి. మీరంతా ఇంతకాలంగా ఆమెగారి వ్యవహారాలు చూచారు. ఇప్పుడు ఈ ఆఘరి కార్యాన్ని కూడా జరిపించండి. అమ్మ ఆశ్రమంలో ఎందరో అనాథలు బ్రతుకుతున్నారు. ఆ అనాథప్రేతానికి నియమబద్ధంగా, సంతోషంగా ఎవరైతే సంస్కారం చేయటానికి యిష్టపడతారో వారిచేత చేయించండి. చేసినవారికి ఒక లక్ష యివ్వండి..... సుభద్రాదేవిగారిని మన్నించమని అడిగానని చెప్పండి.”

“అలాగే, ఇవిగో మీ అమ్మగారు వ్రాసిన వీలునామా. అస్తుల వివరాలూ. అన్నీ మీకే చెందుతాయి.”

“ఏంచేసుకోను లాయరుగారూ అవన్నీ?”

“అది వారి అభిమతం. ఆపైన మీ యిష్టం.”

“సరే. ఇటీవ్వండి.....అమ్మతో చెప్పండి ఈ నిర్మాగ్య పుత్రికను తీసుకుపోయి-ఆమె ఆత్మ తప్పకుండా వింటుంది.”

దుఃఖిస్తూ రెండుచేతులతో ముఖాన్ని కప్పకు వెనుదిరిగిన ఆమెకు, అంతవరకూ నిశ్చలంగా తనవెనకే నిలబడివున్న నరహరి కన్పించాడు.

“ఎందుకు తీసుకున్నావ్ ఆ వీలునామా? ఆ ఐశ్వర్యం లేకుంటే బ్రతకలేవా?” మీర కూర్చున్న గదిలోనికివచ్చి తీక్షణంగా అడిగాడు.

“మీకోసం. మీ బిడ్డలకోసం మాత్రంకాదు!”

“అన్ని విషయాలూ నీకనవసరమైనట్లే ఇది కూడా నీ కనవసరం అని చెప్పరాదూ అంతకంటే?”

“అలాగ నేననుకోలేదు; అసలేను. ఎప్పటి కప్పుడు ఈ వివరాలన్నీ మీకు చెప్పాలనే అనుకునేదాన్ని....కానీ ఏనాడూ మీరు అవకాశం ఈయలేదు.”

మీర జబ్బుపట్టి విసురుగా తనవేపు తిప్పు కుంటూ అడిగాడు: “ఏదీ-నా ముఖంచూచి అను ఆమాట. చెప్పటానికి ప్రయత్నించావా? రహస్యంగా కప్పెట్టటానికి ప్రయత్నించావా?”

[నశేషం]

వనిత మాటల కాలువు - 11

రూ॥ 116 లు, బహుమతి!

1 వ		12	13		2		14 ర
		3					
4	15			5	కా		ము
6	లు		16				
		7				17	
8			లు		9	దు	18
10		ము		11			ము

పేరు.....

చిరునామా.....

.....

.....

నిబంధనలు

'వనిత మాటల కాలువు'లో త్రీలు మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో వున్న గళ్ళలోనే అక్షరాలు నింపి, దాని కింద వున్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి 'వనిత మాటల కాలువు-11' చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు-26 చిరునామాకు మే నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో ఇంకేవిదమైన వ్యాసాలు, ఉత్తరాలూ వుండ కూడదు! ఇదొక్కటే వుండాలి! ఒక్కొక్క కవర్లో ఒక్కొక్క ఎంట్రీయే వుండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు శుభ్రంగా, తెలిసేలా వుండాలి. కొట్టివేతలు, దిద్దుబాట్లు వుండకూడదు. దీని సమాధానం, ఫలితాలు 1976 జూలై 1వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింపబడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపిన వారికి రూ. 116 లు బహుమతి గా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనక వుంటే, బహుమతి మొత్తం పంచబడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయంలోనూ 'వనిత' నిర్వాహక వర్గానిదే తుది నిర్ణయం.

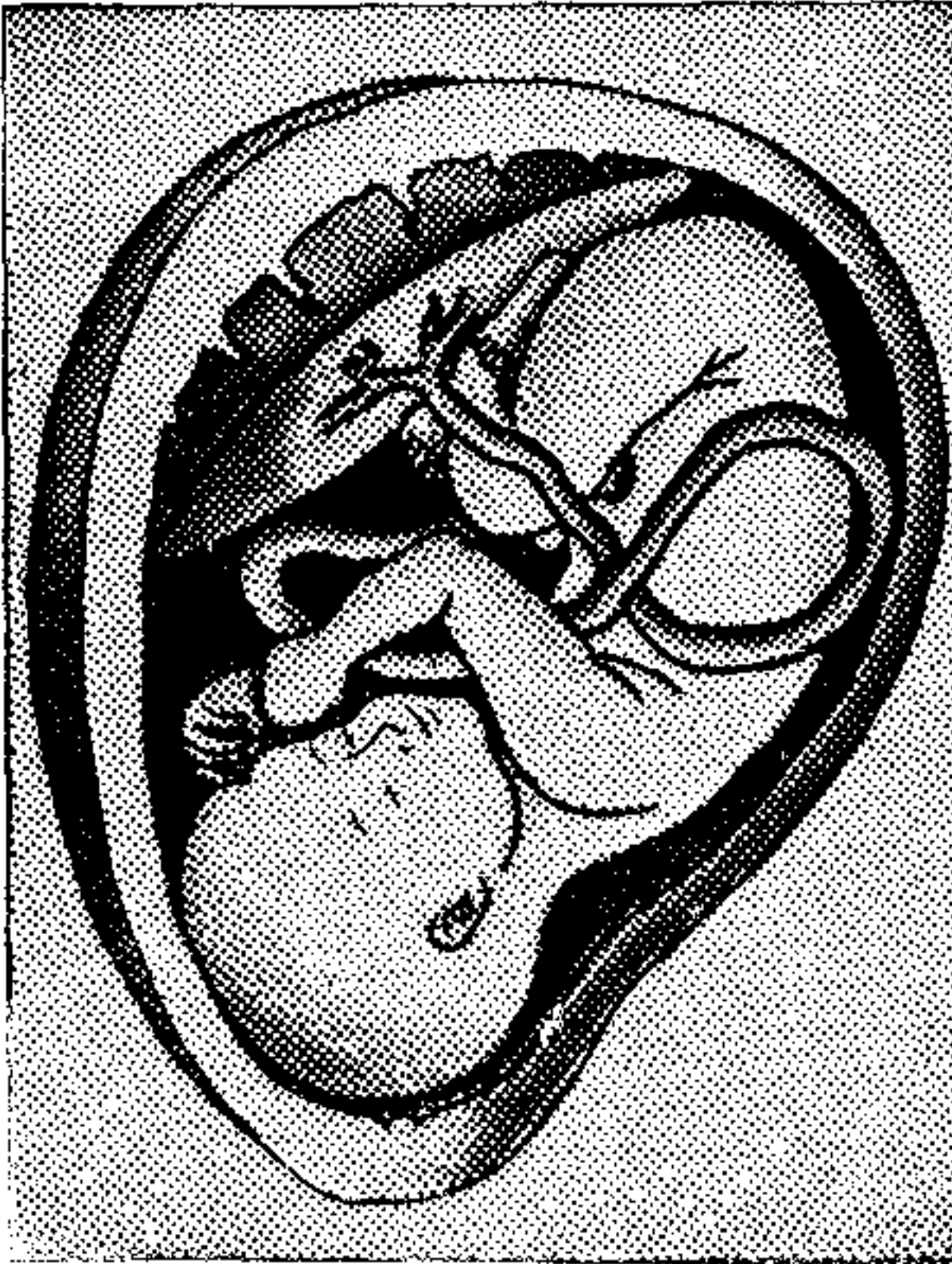
ఆధారాలు - అడ్డం

1. ప్రబంధ నాయక
2. రీతి
3. రాయి తలకిందులుగా పడితే?
4. పుత్రిక
5. ఎత్తైనది
6. నడవడానికేగాని, తన్నడానికి కాదు
7. లతామంగేష్కర్
8. యువతి
9. సుమంగళి
10. 'నగము బలము' అన్నారు
11. నీటికి సంబంధించినది

ఆధారాలు - నిలువు

1. ప్రస్తుత కాలము
2. దీనికి మించిన గొప్ప కాయ లేదు
7. గారము
9. మూలగా వుండడం
12. లిడక
13. వెలుగుపోతే, ఇంతే!
14. నవ్వు
15. ఎండాకాలంలో ఈ చీరలు దరిస్తే బావుంటుంది.
16. పురుషుణ్ణి ఆకర్షించడానికా?
17. సాధారణంగా వ్యాధిగ్రస్తులు ఇష్టపడతారు.
18. దండ

పెరిగే ప్రతి దశలోనూ శరీరానికి కావాలి కాల్షియం-శాండ్‌జ్®

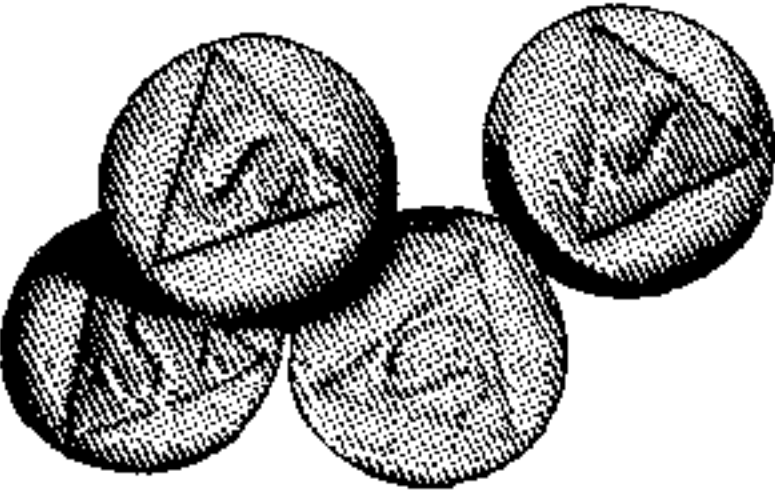

కాల్షియం, గర్భంలోని శిశువు ప్రథమ దశలోనే పాప పళ్ళలోనూ, ఎముకలలోనూ చేరు కోవటం మొదలెడుతుంది. పుట్టటోయే శిశువుకు శీఘ్రగతిలో ఎక్కువగా కాల్షియం కావాలి. అందుకే, మీకు మామూలు కన్న రెండు రెట్లు కాల్షియం కావాలి. మీరు తొందర గానే కాల్షియం-శాండ్‌జ్ తీసు కోవటం మొదలెట్టండి.

పాప ఎముకలు, పళ్ళూ పటిష్టత కోసం కాల్షియం లభించేది హరిచ్చి పెంచే తల్లి ద్వారానే. ఆమెకు మామూలుకన్న మూడు రెట్లు కాల్షియం అవసరం.

పెరిగే పాపకు పటిష్టమైన ఎముకలూ, గట్టి పళ్ళ కోసం కాల్షియం ముఖ్యవసరం. అందుకే, పెద్ద వాళ్ళ కన్న, పాపకు కాల్షియం ఎక్కువగా కావాలి!

కాల్షియం ప్రతి దశలోనూ, ప్రతి వయసులోనూ, శరీరానికి కీలకమైన అవసరం. మరి కాల్షియం-శాండ్‌జ్‌లో, కాల్షియం ఉత్తమోత్తమైన రూపంలో ఉంది. రోజుకు రెండు సార్లు, రెండు లేదా మూడు రుచిగల, రాస్ బెర్రీ-వాసన గల కాల్షియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు, మీకు అవసరమైన కాల్షియం యిస్తాయి. దానితో బాటే విటమిన్ సి, డి మరియు బి₁₂.

శాండ్‌జ్ ను విశ్వసించండి-ప్రపంచమంతటాలో కాల్షియం తయారీలో అగ్రగాములు.

కాల్షియం-శాండ్‌జ్®
బిళ్ళలు ప్రతి రోజూ ప్రతి వారికీ

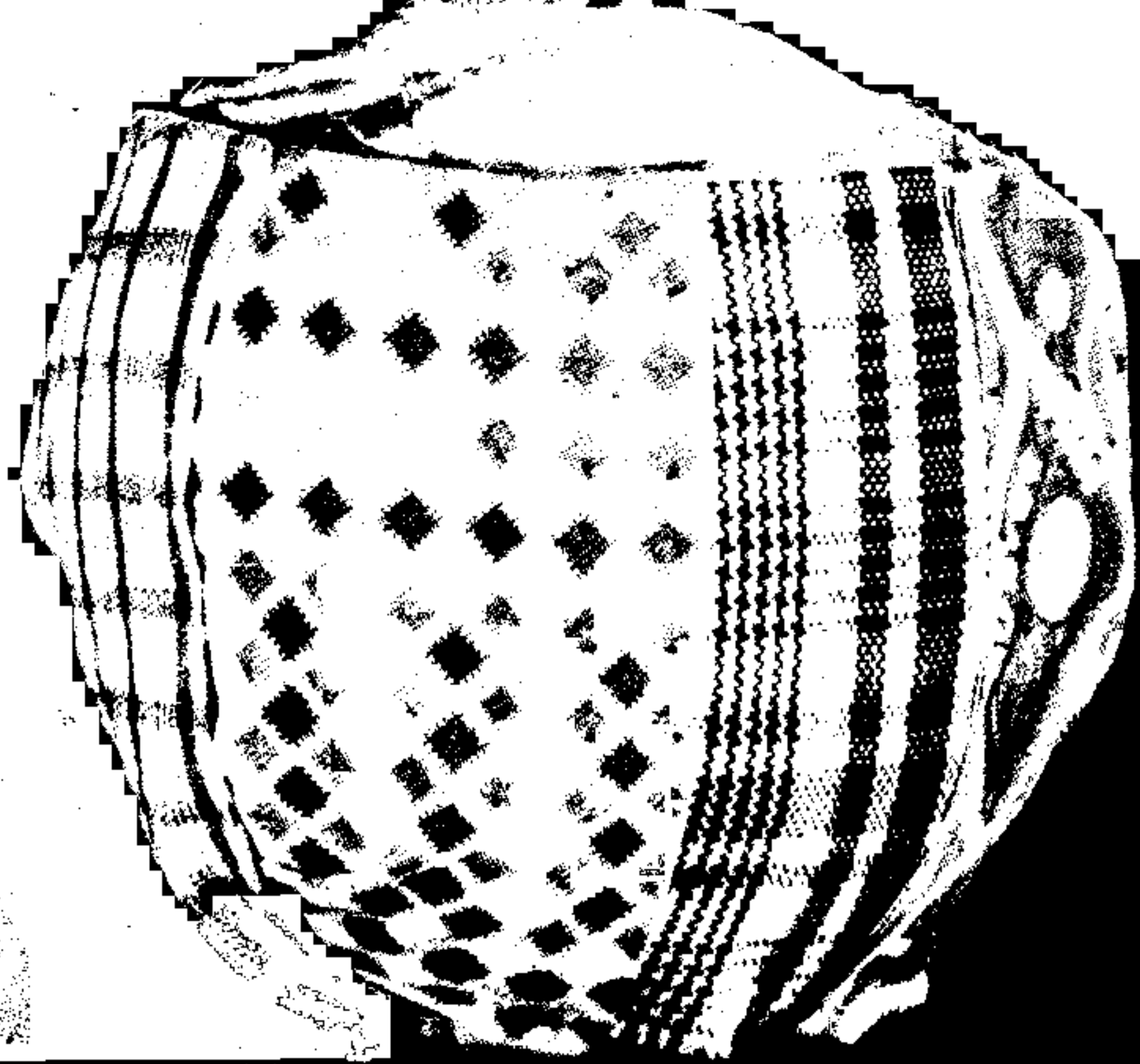
వేసవియందు

చుట్టడం

సీతాకోక చిలుక

సమర్పించు ప్రత్యేక
నేతానందకరమైన

విందు

సీతాకోకచిలుక యొక్క గొప్ప విన్నక
చీరలు • పంచెలు • ఇంటి అలంకారానికి
అవసరమగు గుడ్డలు • టుంగీలు • జమఖానాలు •
బెడ్ లినెన్ • చేతి రుమాళ్ళు • తువ్వళ్ళు మరియు
అనేక విధమైన గుడ్డలు

నేతకు ప్రఖ్యాతి నొందిన వివిధ స్థలములనుండి అతి సరసమైన
ధరలకు తెప్పించబడినవి.

Co-optex

Butterfly is handloom.

ఆనందం, విషాదం ఒకే కామక్షుకాచిన ఫలాల్నే సుఖాల త్రుల చాటున దాగివుంటే ఆనందం
బయట పడితే విషాదం - ఈ జీవిత సత్యాన్ని సమపాళ్లలో అనుభవించి ఏ వధివ జీవితకథే

శ్రీ అన్నపూర్ణ నిధి ఎంటర్ప్రైసెస్

త్రాంజిక్షన్స్
కె. రమణేంద్రం